

Šola za ravnatelje

V. znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

**UDEJANJANJE INOVATIVNIH
UČNIH OKOLIJ KOT
IZZIV VRTCEV, ŠOL IN
IZOBRAŽEVALNEGA
SISTEMA**

Zbornik povzetkov

5. in 6. april 2016,
kongresni center Portus,
Hotel Slovenija, Portorož

**V. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju:
Udejanjanje inovativnih učnih okolij kot izziv vrtcev,
šol in izobraževalnega sistema**

Zbornik povzetkov

Uredila: Eva Valant

Izdala: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: dr. Vladimir Korošec

Oblikovanje: Zajček d.o.o.

Ljubljana, 2016

© 2016 Šola za ravnatelje

Šola za ravnatelje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37:005.2(082)

37.01(082)

ZNANSTVENI posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju (5 ; 2016 ; Portorož)

Udejanjanje inovativnih učnih okolij kot izziv vrtcev, šol in izobraževalnega sistema [Elektronski vir] : zbornik povzetkov / V. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju, Portorož, 5. in 6. april 2016 ; uredila Eva Valant. - El. knjiga. - Kranj : Šola za ravnatelje, 2016

Način dostopa (URL): <http://www.solazaravnatelje.si/wp-content/uploads/2016/04/Povzetki-prispevkov-VVI2016.pdf>

ISBN 978-961-6637-95-4 (pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Dodat. nasl. 3. Valant, Eva
284563712

Šola za ravnatelje

V. znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

**UDEJANJANJE INOVATIVNIH
UČNIH OKOLIJ KOT
IZZIV VRTCEV, ŠOL IN
IZOBRAŽEVALNEGA
SISTEMA**

Zbornik povzetkov

5. in 6. april 2016,
kongresni center Portus,
Hotel Slovenija, Portorož

PROGRAMSKI IN RECENZIJSKI ODBOR

dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora

dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje

mag. Polona Peček, Šola za ravnatelje

Mikko Leppänen, Viherkallion koulu

dr. Tatjana Ažman, Šola za ravnatelje

dr. Majda Cencič, Pedagoška fakulteta, UP

mag. Sebastijan Čagran, Šola za ravnatelje

Sanja Gradišnik, OŠ Lava Celje

dr. Andrej Koren, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije

mag. Andreja Lenc, CMEPIUS

mag. Peter Markič, Šola za ravnatelje

mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje

dr. Cveta Razdevšek Pučko, Pedagoška fakulteta, UL

dr. Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo

dr. Urška Štremfel, Pedagoški inštitut

dr. Erna Žgur, CIRIUS Vipava

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Eva Valant, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora

dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje

Šola za ravnatelje

VSEBINSKO KAZALO

PROGRAM POSVETA	7
PLENARNA PREDAVANJA	14
PREDSTAVITVE REFERATOV	20
PREDSTAVITVE REFERATOV I	20
PREDSTAVITVE REFERATOV II	34
PREDSTAVITVE REFERATOV III	51
PREDSTAVITVE REFERATOV IV	67
PREDSTAVITVE REFERATOV V	86
PREDSTAVITVE REFERATOV VI	99
PREDSTAVITVE PLAKATOV	111
TLORIS KONGRESNEGA CENTRA	120
ZAPISKI	121

**UDEJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ KOT IZZIV
VRTCEV, ŠOL IN IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA**
Zbornik povzetkov

PROGRAM POSVETA

Torek, 5. april 2016

12.30–13.30	Uvod v znanstveni posvet	dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
	Nova učna okolja in veščine 21. stoletja (veščine prihodnosti)	Mikko Leppänen, Šola Viherkallio, Espoo, Finska
13.30–13.45	<i>Odmor</i>	
13.45–14.45	Predstavitve referatov I	
14.45–15.15	<i>Odmor</i>	
15.15–16.45	Predstavitve referatov II	
16.45–17.00	<i>Odmor</i>	
17.00–17.45	Filozofija kot vzgoja duha	dr. Marko Uršič, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
17.45–18.00	<i>Odmor</i>	
18.00–19.00	Predstavitve referatov III	

Sreda, 6. april 2015

9.00–10.30	Predstavitve referatov IV	
10.30–11.00	<i>Odmor</i>	<i>Predstavitve plakatov</i>
11.00–11.45	Vodenje in upravljanje inovativnih učnih okolij	dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje
	Udejanjanje inovativnih učnih okolij pri pouku	mag. Jan Žitnik, Ekonomska šola Ljubljana
11.45–12.00	<i>Odmor</i>	
12.00–13.00	Predstavitve referatov V	
13.00–13.15	<i>Odmor</i>	
13.15–14.15	Predstavitve referatov VI	

Šola za ravnatelje

PREDSTAVITVE REFERATOV I, torek, 5. april 2016, od 13.45 do 14.45

Colombo	RAZVIJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ V PROJEKTU USTART – IZZIVI PODJETNOSTI ZA MLADE	Justina Erčulj, Šola za ravnatelje, Maja Krušič Šega, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Branko Slivar, Zavod RS za šolstvo
	OD IDEJE DO TRŽNO PRIVLAČNEGA IZDELKA: SPODBUJANJE PODJETNIŠKIH KOMPETENC MED DIJAKI	Nina Hladnik, Šolski center Kranj
	PODJETNOSTNE KOMPETENCE RAVNATELJEV KOT DEJAVNIK OBLIKOVANJA INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA	Majda Cencič in Tina Štemberger, Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta
Vespucci	ANGLEŠKE MINUTKE V PRVEM STAROSTNEM OBDOBJU VRTCA	Martina Pilat Sirotič, Vrtec Hansa Christiana Andersena
	USTVARJANJE SPODBUDNIH UČNIH OKOLIJ, KI POVEČUJEJO OTROKOVO ZANIMANJE ZA UČENJE V PREDŠOLSKEM OBDOBJU	Brigita Hočevar, OŠ Frana Metelka Škocjan, vrtec
	SODELOVANJE V PROJEKTU "POMAHAJMO V SVET"	Martina Langus, Vrtec Mavrica Izola
da Gama	KO ZA SODOBNO UČNO OKOLJE KREDA IN TABLA NISTA DOVOLJ	Natalija Sevnik Leber, OŠ Petrovče
	IZVAJANJE AKTIVNEGA ODMORA V UČILNICI NA PROSTEM KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE	Mojca Kruh, OŠ Šentjernej
	POVEZOVANJE ZNANJA Z ŽIVLJENJEM	Janja Pust in Mojca Lukšič, Gimnazija Novo mesto
Scott	SODOBNI AVTORSKI DIDAKIČNI PRISTOP K POUČEVANJU UČENCEV V PRVEM TRILETJU OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA	Mojiceja Podgoršek, OŠ Jurija Vege Moravče
	PRIPOVEDNIŠTVO KOT INOVATIVNO UČENJE PRI DELU Z UČENCI ROMI	Alenka Bašelj, OŠ Šentjernej
	EDUKACIJSKA NEVROZKANOST ZA SODELOVALNO UČENJE	Dušan Rutar, CIRIUS Kamnik
Amundsen	NA POTI K ODLIČNOSTI	Tomaž Čeplak, OŠ Kamnica
	ALI JE MEDIACIJA KOT POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV GLEDE NA SVOJO NARAVO PRIMERNA TUDI ZA REŠEVANJE KONFLIKTOV V ŠOLSKEM SISTEMU?	Jernej Šoštar, OŠ Nove Fužine
	ODPIRANJE ŠOLE V SVET – KLJUČNI DEJAVNIK ZA VZPOSTAVLJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ	Alenka Krapež, Tadeja Rudolf Vahtar, Gimnazija Vič
Cook	STRATEGIJE ZA RAZVOJ INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ	Ivanka Erjavec, OŠ Črni Vrh
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE: NAŠ IZZIV	Maja Mohorič Naglič in Darija Peternelj, OŠ Koseze
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE IN KARIERNA ORIENTACIJA	Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana

PREDSTAVITVE REFERATOV II, torek, 5. april 2016, od 15.15 do 16.45

Colombo	PROJEKTI VIKEND ALI PROJEKTI TEDEN ASTRONOMIJE V DOMU MEDVED ČŠOD	Simona Žibert Menart, Center šolskih in občinskih dejavnosti
	PROJEKTI DNEVI NA GIMNAZIJI MOSTE V LJUBLJANI PRIČARAJO NOVO INOVATIVNO UČNO OKOLJE, KI MOTIVIRA DIJAKE ZA BOLJŠE DELO TUDI PRI MATEMATIKI	Lovro Dretnik, Gimnazija Moste
	PROJEKT TEHNIŠKI DAN KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE ZA OSNOVNOŠOLCE NA SREDNJI MEDIJSKI IN GRAFIČNI ŠOLI LJUBLJANA	Dragica Dodič Turk, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana
	INOVATIVNI PRISTOPI PRI POUČEVANJU IN UČENJU ANGLEŠČINE	Maja Kovačič, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice
Vespucci	UČNO OKOLJE SPOZNAVNEGA VIKENDA	Marko Kastelic, Gimnazija Novo mesto
	KO V RAZREDU ZDRUŽIMO MOTIVACIJO, TALENTE IN DIVERGENTNO RAZMIŠLJANJE	Vasja Markič, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje
	UČNA SITUACIJA PRI STROKOVNEM PREDMETU Z ENAKOVREDNO INTEGRACIJO DIJAKOV V UČNI PROCES	Primož Kurent, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola
	DIJAŠKI DOM – PROSTOR NEFORMALNEGA, SOCIALNEGA IN ČUSTVENEGA UČENJA	Lidija Hamler, Zavod Antona Martina Slomška, Dijaški dom Antona Martina Slomška
da Gama	ODPRTO UČNO OKOLJE V PETEM RAZREDU	Zvonka Ziherl, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje
	ŠPORTNI TABOR KOT PRILOŽNOST ZA RAZVIJANJE UČINKOVITEGA UČNEGA OKOLJA	Anita Nose, Gimnazija Novo mesto
	ORIENTACIJSKI MDPREDMETNI ŠPORTNI DAN	Saša Lavrič, Gimnazija Novo mesto
Scott	MEDŠOLSKO SODELOVANJE KOT ELEMENT MOTIVACIJE ZA USVAJANJE BRALNIH STRATEGIJ	Matej Žist, OŠ Jurija Vege Moravče in Sergeja Petročnik, Osnovna šola Preserje
	POVEZANOST UČENCEV IN DIJAKOV V ŠOLI IN ZUNAJ NJE; PREDSTAVITEV INOVATIVNE IDEJE NA JAVNEM DOGODKU	Gabrijela Jošt, Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola
	KAKO DOSEČI VEČ SODELOVANJA MED OSNOVNIMI IN SREDNJIMI ŠOLAMI?	Simon Konečnik, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola in Justina Erčulj, Šola za ravnatelje
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE Z VIDIKA CELOSTNE VZGOJE	Tadej Rifel, Zavod svetega Stanislava
Amundsen	INOVATIVNO UČNO OKOLJE PRI POUKU NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE V 4. RAZREDU	Katarina Dolgan, OŠ Danila Lokarja Ajdovščina
	UČNO OKOLJE PRI FIZIKI	Martina Šubic, OŠ Jakoba Aljaža Kranj
	PROJEKTI TEDEN NA SREDNJI ŠOLI	Martina Ribič, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola
	VLOGA INOVATIVNOSTI PRI VODENJU IN POUČEVANJU V TEHNIKI	Alojzij Kokalj, Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo
Cook	DIDAKTIČNI PRIPOMOČEK KOT REZULTAT TIMSKEGA DELA V SKLOPU PROJEKTA POZOREN SEM	Darja Korpnik, OŠ Vransko - Tabor
	SPREMLJANJE AKTIVNE POZORNOSTI MED DRUGOŠOLCI OSNOVNE ŠOLE VRANSKO - TABOR V SKLOPU PROJEKTA POZOREN SEM	Sanja Draksler, OŠ Vransko - Tabor
	TIMSKO SODELOVANJE V PROJEKTU POZOREN SEM	Danica Kaluža, OŠ Vransko - Tabor
	VEČ GLAV VEČ VE	Beatrika Jernejc, OŠ Vransko - Tabor

Šola za ravnatelje

PREDSTAVITVE REFERATOV III, torek, 5. april 2016, od 18.00 do 19.00

Colombo	UVAJANJE IN UDEJANJANJE INOVATIVNEGA PED-AGOŠKEGA PRISTOPA – KONCEPTA ODPRTEGA VZGOJNO-UČNEGA OKOLJA KOT IZZIV SODOBNEGA ČASA	Andreja Klopčič Hološevič, Vrtec Črnuče
	NARAVA NAŠA IGRALNICA	Bojana Burnik in Polona Volarič, Vrtec Hansa Christiana Andersena
	MI SMO V GOZDU! A GRESTE Z NAMI?	Natalija Györek, Inštitut za gozdno pedagogiko in Brigita Urbanija, Vrtec Antona Medveda Kamnik
Vespucci	POVRATNA INFORMACIJA ZA BOLJŠE UČNE DOSEŽKE UČENCEV IN PROFESIONALNI RAZVOJ STROKOVNIH DELAVCEV	Mirjana Jelaničič, OŠ Sava Kladnika Sevnica
	METODE PRI SPODBUJANJU AKTIVNEGA UČENJA	Milojka Vidmar, OŠ Savsko naselje
	KAKO DO BOLJŠE DISCIPLINE IN KLIME V RAZREDU S POMOČJO KOLEGIALNEGA PODPIRANJA IN OPAZOVANJA	Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo
da Gama	ZNANSTVENE PODLAGE IN INOVATIVNI PRISTOPI ZA MEDSEKTORSKO OBRAVNAVO ZGODNJEGA OPUŠČANJA IZOBRAŽEVANJA: VLOGA MULTIDISCIPLINARNIH TIMOV V ŠOLAH	Urška Štremfel, Pedagoški inštitut
	KAKO LAHKO S POMOČJO MEDIJSKE PISMENOSTI OPOLNOMOČIMO MLADE	Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut
	MOTIVACIJSKI IN ČUSTVENI VIDIKI ZGODNJEGA OPUŠČANJA ŠOLANJA	Ana Kozina, Pedagoški inštitut
Scott	IGRAMO SE PO KITAJSKO	Štefka Šturm in Manica Jesenšek, Vrtec Hansa Christiana Andersena
	IGRA, IZKUŠNJE, REŠEVANJE PROBLEMOV... - UČNO OKOLJE, KI TO OMOGOČA	Darinka Matjašič, OŠ Frana Metelka Škocjan, vrtec
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE POTREBUJE INOVATIVNEGA UČITELJA	Katarina Kejžar, OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora, vrtec
Amundsen	UČENJE OTROK S SPEKTROAVTISTIČNO MOTNJO V INOVATIVNEM UČNEM OKOLJU NA OŠ GLAZIJA V CELJU	Sabina Korošec Zavšek, OŠ Glazija
	ŠOLA S PRILAGOJENIM PROGRAMOM - PROSTOR ZA UČENJE SOCIALNE INTERAKCIJE	Aleš Jurčec, Tanja Prosnik Žunec in Kristina Podgorelec, OŠ Stanka Vraza Ormož
	SODELOVANJE Z LOKALNIMI OBRTNIKI – PRILOŽNOST NOVIH TER INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ TUDI ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI	Erna Žgur, CIRIUS Vipava
Cook	PRILOŽNOSTI USTVARJANJA INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA - POGLED RAVNATELJA	Marijana Kolenko, OŠ Lava Celje
	TUDI UČITELJI SE UČIMO – IZKUŠNJA KOLEGIALNEGA COACHINGA	Mirjam Erce Vratuša, Zavod svetega Stanislava, Škofijska klasična gimnazija
	VODENJE ZA SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI ZAPOSLENIH	Tina Štemberger in Majda Cencič, Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta

PREDSTAVITVE REFERATOV IV, sreda, 6. april 2016, od 9.00 do 10.30

Colombo	SPET TA SLOVENŠČINA! STOP! RAZLIČNE METODE, AKTIVEN UČENEC, ZANIMIVA URA - KLJUČ DO USPEHA	Nataša Škorjanc Strnad, OŠ Milana Šuštaršiča
	STALIŠČA RAVNATELJEV DO UVAJANJA PRVEGA TUJEGA JEZIKA V 1. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE OSNOVNE ŠOLE	Tilen Smajla, OŠ Vojke Šmuc Izola
	DELO TUJIH UČITELJEV NA ŠOLI	Maja Hren, Gimnazija Novo mesto
	DVOJEZIČNO OBMOČJE SLOVENSKE ISTRE KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE ZA IZBOLJŠANJE RAVNI ZNANJA ITALIJANSKEGA JEZIKA PRI OSNOVNOŠOLCIH	Mojca Kompara, Univerza na Primorskem Fakulteta za management
Vespucci	RATALO JE. NE RATALO. "FTRGALO" ALI UPORABA METODOLOGIJE ART OF HOSTING V ŠOLSLEM PROSTORU	Petra Založnik, Zavod RS za šolstvo
	VIDEOTELLING - PRIPOVEDOVANJE O VIDEO POSNETKU	Suzana Oroz, OŠ Medvode
	IGRAMO SE FLAVTO-INOATIVNA METODA POUČEVANJA ZAČETNIKOV NA FLAVTI SKOZI GLASBENO-DIDAKTIČNE IGRE	Ana Kavčič Pucihar, Glasbena šola Škofja Loka
	TAKO MLADI, PA ŽE PISATELJI ALI KAKO UČENCI TRETJEGA OBDOBJA S PISANJEM AVTORSKE KNJIGE IZRAŽAJO SVOJO KREATIVNOST	Biljana Petač, OŠ Savsko naselje
da Gama	PROSTORNINA KOCKE IN KVADRA KOT ŽIRAFI	Sergeja Miklavc, OŠ Toma Brejca Kamnik
	MENJAVA VLOG V 8. RAZREDU PRI MATEMATIKI	Sonja Strgar in Katarina Šulin, OŠ Vide Pregarc
	TABLICE PRI MATEMATIKI KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE	Rok Lipnik, Gimnazija Celje - Center
	MATEMATIKA JE ZAKON	Suzana Šapek, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola
Scott	IGRALNICA, INOVATIVNO UČNO OKOLJE	Nadja Božeglav, Vrtec Sežana
	SREČANJE S POEZIJO V VRTCU	Klaudija Babuder, Vrtec Sežana
	ALTERNATIVNI PRISTOP PRI ORGANIZIRANJU UČNEGA OKOLJA BREZ IZDELANIH IGRAČ	Marjetka Kramžar in Dragica Župan, Zasebni vrtec Zarja d.o.o.
	VZGOJITELJSKI ZBOR - INOVATIVNO SODELOVAN- JE	Špela Avšič, Zavod svetega Stanislava, Vrtec Dobrega pastirja
Amundsen	PRVI KORAKI V SLOVENSKI ŠOLI – DELO S PRISELJENCI PO ZAKLJUČENEM PROJEKTU	Aleš Ušeničnik in Mojca Rebec Marinkovič, OŠ Antona Ukmarja Koper
	TUTORSTVO KOT OBLIKA POMOČI ZA LAŽJO INTEGRACIJO UČENCEV PRISELJENCEV	Andreja Longer, OŠ Jakoba Aljaža Kranj
	USPEŠNOST VKLJUČEVANJA OTROK PRISELJENCEV V POUK	Mateja Jarc, OŠ Naklo, Podružnica Podbrezje
	MEDKULTURNO POVEZOVANJE – MOST DO SPOZNAVANJA RAZLIČNOSTI	Jelka Horvat, CVIV Velenje
Cook	ODDELČNA SPLETNA STRAN	Katarina Šulin, OŠ Vide Pregarc
	SPREMINJANJE VLOGE OTROK V INOVATIVNIH UČNIH OKOLJIH -SPODBUJANJE OTROKOVE SAMOREGULACIJE IN RAZVOJ IZVRŠILNIH FUNKCIJ	Mateja Petric, Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto
	VIRTUALNI SVET V RAZREDU	Urška Simnovič Pišek in Betka Burger, Gimnazija Litija
	MISLIM, TOREJ SEM	Veronika Kotnik, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

Sola za ravnatelje

PREDSTAVITVE REFERATOV V, sreda, 6. april 2016, od 12.00 do 13.00

Colombo	TUDI S PREPOSTIMI MEDNARODNIMI AKTIVNOSTMI GRADIMO INOVATIVNA UČNA OKOLJA	Urška Šraj, CMEPIUS
	MATURA IZ SODELOVANJA ALI MORDA IZ ARGUMENTIRANJA? VEŠČINE V SREDIŠČU MEDNARODNEGA PROJEKTA ATS 2020	Tanja Rupnik Vec in Amela Sambolić Beganović, Zavod RS za šolstvo
	UČENJE V SREDIŠČU SKOZI SODELOVANJE V MEDNARODNEM PROJEKTU	Maja Tolo, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica
Vespucci	IZVAJANJE POUKA Z METODO STORYLINE	Marja Godler, OŠ Šentvid
	IZKUŠNJE Z UVAJANJEM FORMATIVNEGA SPREMLJANJA PRI GLASBENI UMETNOSTI	Monika Donko, OŠ Jakoba Aljaža Kranj
	KAKO JE ROCK AND ROLL POVEZAL FIZIKO Z INFORMATIKO.	Betka Burger, Gimnazija Litija
da Gama	INOVATIVNO UČNO OKOLJE PRI USTVARJANJU KRATKEGA NEMEGA FILMA V VRTCU	Branka Adamič, Vrtec Mavrica Izola
	SODELOVANJE STROKOVNIH DELAVCEV VRTCA PRI OBLIKOVANJU UČNEGA OKOLJA PO MERI OTROK IN ZA VSE OTROKE	Marjeta Korošec, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica
	ČEZ POLIGON DO ZNANJA	Alenka Širca, Vrtec Pedenjped Ljubljana
Scott	BRATI ALI NE BRATI – TO NE BI SMELO BITI VPRAŠANJE	Janja Rostohar, OŠ Podbočje
	NAČELA DALTONSKE PEDAGOGIKE V PRAKSI	Lina Faletič, OŠ Košana
	UPOŠTEVANJE UČENČEVIH OSEBNOSTNIH IN UČNIH VZORCEV PRI OBLIKOVANJU INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA	Uroš Ocepek, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje
Amundsen	SODELOVANJE ZA INOVATIVNOST	Urška Repinc, Mojca Rozman in Nežica Košnik, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
	IZZIVI PRI MERJENJU UČINKOVITOSTI NA PODROČJU DVIHOVANJA SOCIALNEGA KAPITALA	Sanja Gradišnik, OŠ Lava Celje
	SPODBUDNO MOTIVACIJSKO UČNO OKOLJE – POGOJ ZA USPEŠNE UČENCE	Nataša Zonik, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica
Cook	OBELEŽEVANJE ZGODOVINSKIH OBLETNIC NA KRAJU DOGODKA SKOZI DNEVE DEJAVNOSTI, PROJEKTNE DNEVE IN ŠOLO V NARAVI – SODELOVALNO IN DRUŽABNO	Nataša Mrak in Lucija Markelj Jensko, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
	POTUJEMO V PRETEKLOST Z MUZEJEM V MALEM	Neda Gačnik Čebulj, OŠ Majde Vrhovnik

PREDSTAVITVE REFERATOV VI, sreda, 6. april 2016, od 13.15 do 14.15

Colombo	KAKO DO PISMENOSTI V 1. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE	Monika Čufer, OŠ Šenčur
	KAKO UJETI LISICO ZA REP Z USTVARJALNOSTJO IN INOVATIVNOSTJO	Đulijana Juričič, Irena Kokovnik in Natalija Plajnšek, OŠ Trnovo
	BRALNA UČNA STRATEGIJA PRI POUKU ELEKTROENERGETIKE	Robert Šifrer, Višja strokovna šola za elektroenergetiko in STŠ, Šolski center Kranj
Vespucci	Z LUTKO DO MEDIACIJE	Tamara Neuman in Mojca Merhar, OŠ Savsko naselje
	ZBIRKA UPORABNIH MATEMATIČNIH NALOG ZA URE NADOMEŠČANJ	Miha Simončič, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE USTVARJAJO SKUPAJ UČENCI IN UČITELJI	Lidija Kalin, OŠ Frana Metelka Škocjan
da Gama	UČNI EKSPERIMENT PRI POUKU GEOGRAFIJE - IZZIV ZA UČENCE IN UČITELJE	Suzana Čuš, OŠ Podbočje
	SPODBUJANJE INOVATIVNOSTI S TRŽENJSKIM PREVERJANJEM POSLOVNIH ZAMISLI	Alenka Grmek, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola
	SODELOVALNO UČENJE IN EVALVACIJA VPLIVA INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ NA DOSEŽKE DIJAKOV	Urška Simnovič Pišek, Gimnazija Litija
Scott	MEDVRSTNIŠKO UČENJE KOT NADGRADNJA MEDSEBOJNIH HOSPITACIJ	Neli Romanello, OŠ Sečovlje
	INOVATIVNO UČNO OKOLJE KOT POGOJ ZA ZMANJŠEVANJE RAZLIK – KJE SE UČITELJI TEGA LAHKO NAUČIJO?	Tina Vršnik Perše, Pedagoški inštitut
	UČNA NAČELA INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV ZA VODENJE AKTIVOV	Tatjana Ažman in Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje
Cook	RAZISKOVALNO IN PROJEKTNO DELO DIJAKOV	Nina Modrijan, Biotehniški center Naklo, Srednja šola
	SIMULACIJA POSLOVNIH SITUACIJ V ANGLEŠKEM JEZIKU NA VIŠJI ŠOLI S PODPORO SPLETNIH UREJEVALNIKOV BESEDIŠČA	Helena Jošt, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola
	INOVATIVNOST PRI RAZISKOVALNO-PROJEKTIH DEJAVNOSTIH	Urška Repinc, Marija Helena Logar, Urška Beznik in Monika Zupanc, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica

Šola za ravnatelje

PREDSTAVITVE PLAKATOV, sreda, 6. april, od 10.30 do 11.00

LOKALNO OKOLJE KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE	<i>Petra Trstenjak, Vrtec Ormož</i>
OD KONKRETNEGA K SPLOŠNEMU	<i>Tomaž Bojc, CIRIUS Kamnik, Srednja šola</i>
NARAVOSLOVNA IGRALNICA	<i>Nataša Grabovac, Vrtec Ormož</i>
GOZD EKSPERIMENTOV – IDEJE IN NOVA ZNANJA ZA PODPORO VZGOJNO IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA V NARAVNIH OKOLJIH	<i>Špela Planinšek in Saša Vochl, Gozdarski inštitut Slovenije</i>
POT OD LASTNE DO KOLEKTIVNE USTVARJALNOSTI IN DO PRESTIŽNEGA NASLOVA NAJBOLJŠA KULTURNA ŠOLA 2015	<i>Natalija Sevnik Leber, OŠ Petrovče</i>
KOMUNIKACIJSKI MODEL OPISMENJEVANJA V 2. STAROSTNEM OBDOBJU	<i>Mojca Korenak in Petra Kniplič Hegediš, OŠ Pesnica, Vrtec Pesnica</i>
OBLIKOVANJE INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA Z UPORABO INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE (IKT) PRI POUČEVANJU IN VODENJU ŠOLE	<i>Tatjana Šček Prebil in Martin Rozman, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola</i>
BRALNE MINUTKE-PODPORA OPISMENJEVANJU	<i>Petra Košnik, Vesna Mlakar Hor in Tina Primc, OŠ Antona Globočnika Postojna</i>
Z ROKO V ROKI DO BOLJŠEGA ZNANJA-PREVZEM ODGOVORNOSTI ZA LASTNO ZNANJE	<i>Lea Vernik, OŠ Pesnica</i>
IZBIRNOST – POT DO ZADOVOLJSTVA IN USPEHOV	<i>Nataša Šuligoj, Mateja Legan in Marina Trost, Gimnazija Vič</i>

mag. Jan Žitnik, Ekonomska šola Ljubljana

UDEJANJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ PRI POUKU

Namen predavanja je pokazati, kako s pravilno uporabo sodobnih informacijsko komunikacijskih tehnologij in ustrezno zasnovano pouka v praksi na treh ravneh (na ravni učitelja pri svojem predmetu, na ravni šole in na ravni šolskega sistema) udejaniti načela, ki se nanašajo na inovativna učna okolja:

- postaviti učenje v središče, spodbujati zavzetost in razviti prostor, kjer se učeči prepoznajo za učeče,
- zagotavljati, da je učenje družabno in pogosto sodelovalno,
- poznati motivacijo učencev in se zavedati pomena čustev za učenje,
- biti zelo dovzetni za razlike med posamezniki, tudi v že usvojenem znanju,
- biti zahtevni do vsakega učenca, vendar brez pretiranega obremenjevanja,
- uporabljati načine ocenjevanja, ki so v skladu s temi cilji, in z močnim poudarkom na formativnih povratnih informacijah,
- spodbujati povezanost med učnimi aktivnostmi in predmeti v vrtcu, šoli in zunaj nje.

Zavedati se moramo, da računalniki, tablice, interaktivne table, pametni telefoni in vsi ostali sodobni pripomočki sami po sebi še ne ustvarjajo inovativnega učnega okolja. Res je, da jih učenci radi uporabljajo, vendar ne zaradi njih samih, ampak zaradi uporabniške izkušnje, ki jo aplikacije in igre nudijo. Še posebej računalniške igre so zelo učinkovite v tem, da pritegnejo in obdržijo pozornost svojih uporabnikov, včasih celo do te mere, da povzročajo odvisnost. V zadnjih letih je bil dosežen velik napredek pri identifikaciji in razumevanju elementov oz. mehanizmov, s katerimi snovalci iger dosežejo zavzetost svojih uporabnikov. Če želimo, da bo učenec motiviran, mu mora inovativno učno okolje mora nuditi »uporabniško izkušnjo«, ki ga bo motivirala za učenje. Pri tem se lahko marsičesa naučimo od snovalcev računalniških iger. Z izrazom igrifikacija (*ang. gamification, gameful design*) označujemo rabo igralnih elementov in mehanik v nekem drugem, neigralnem okolju z namenom povečanja motivacije pri izvajanju želene aktivnosti. Uporaba koncepta igrifikacije pomeni, da želimo, po vzoru iger, pozitivne motivacijske učinke prenesti v učno okolje. To ne pomeni igranja iger med poukom. Pomeni obogatitev pouka z elementi in mehanikami, za katere so tako veliko število uporabnikov omenjenih iger kot tudi znanstvene raziskave pokazale, da uporabnike pritegnejo.

Cilj predavanja je s konkretnimi zgledi in praktičnimi primeri (Duolingo, Udemy, Coursera, Class Dojo, Zombiologia...) prikazati, kako lahko z elementi igrifikacije (povratne informacije, reševanje problemov, izzivi in dosežki, status, vizualizacija napredka, zgodba, tekmovanje in sodelovanje...) ustvarimo inovativno učno okolje, v katerem učenec rešuje probleme, ki jih zanj ustvarjamo in ga z njimi motiviramo. Cilji so jasni, za delo pa dobi

pravo količino informacij ob pravem času. Neuspeh ni kaznovan, ampak pričakovan, saj se iz njega učimo. Pri tem dajemo učencu ves čas natančne povratne informacije o njegovem delu. Učenec vidi svoj napredek, zaradi česar ima občutek, da je nekaj dosegel. Ima tudi določeno avtonomijo pri organizaciji svojega dela. Vse skupaj, ne glede na predmet, povezuje zgodba, ki daje učenju smisel. Učenci med seboj občasnno tekmujejo, predvsem pa sodelujejo. To je učno okolje, ki povzroči pri dijakih zanos. Je okolje, kjer se dobro počutijo in razvijajo pozitivno samopodobo in veselje do učenja.

Teoretična podlaga je teorija samodoločenosti (*ang. self-determination theory - SDT*), avtorjev Ryana in Deci, ki pravi, da imamo ljudje tri temeljne psihološke potrebe, ki jih želimo zadovoljiti in vplivajo na našo motivacijo v zvezi z določenim vedenjem:

- Kompetentnost – občutek, da smo uspešni in dosegamo napredek;
- Avtonomnost – občutek, da imamo sami možnost sprejemati odločitve in vplivati na svoje vedenje;
- Povezanost – občutek pripadnosti in povezanosti z drugimi ljudmi.

SDT poudarja pomen notranje motivacije, zato je zelo primerna za področje vzgoje in izobraževanja. Pravo inovativno učno okolje je namreč tisto, ki učence pritegne do te mere, da so aktivni zato, ker si to želijo in jim to prinaša zadovoljstvo in ne zaradi ocen, točk, ki jih potrebujejo za vpis ali drugih morebitnih nagrad. Le na ta način lahko spodbujamo radovednost in zavzetost, ki spodbuja vseživljensko učenje in pripelje do znanja, ki ne traja le do naslednje kontrolne naloge.

Omenjeni koncept lahko uporabimo tudi na ravni šole in na ravni izobraževalnega sistema, da povečamo motivacijo udeležencev za inoviranje. Le-tega namreč ne smemo prepustiti naključju. Spoznanja s področja managementa inovacij namreč kažejo, da mora organizacija vpostaviti formalen inovacijski proces oz. sistem inoviranja, če želi biti pri tem uspešna. Predstavili bomo konkretne primere dobrih praks iz tujine (Idea Street, Spigit Engage, Benovative...), ki kažejo, kako lahko ravnatelj v svoji šoli in tisti, ki odločajo o usodi slovenskega šolskega sistema spodbujajo nastanek inovativnih učnih okolij.

Udeleženci bodo s predavanja odšli s konkretnimi predlogi, ki jih bodo lahko začeli udejanjati takoj, še posebej pa je pomembno, da odidejo navdušeni in z namenom, da zase in za naše otroke v čim večji meri ustvarijo inovativna učna okolja, kjer bo učenje za otroke nekaj lepega in kjer bomo učitelji z veseljem in zanosom opravljali svoje poslanstvo.

PREDSTAVITVE REFERATOV IN PLAKATOV

PREDSTAVITVE REFERATOV I, torek, 5. april 2016, 13.45 - 14.45

dvorana Colombo

*Justina Erčulj, Šola za ravnatelje,
Maja Krušič Šega, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in
Branko Slivar, Zavod RS za šolstvo*

RAZVIJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ V PROJEKTU USTART - IZZIVI PODJETNOSTI ZA MLADE

Podjetnost je v Priporočilu Evropskega parlamenta in sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (EC 2007) opredeljena kot »sposobnost posameznika za uresničevanje svojih zamisli. Vključuje ustvarjalnost, inovativnost in sprejemanje tveganj ter sposobnost načrtovanja in vodenja projektov za doseganje ciljev.« (prav tam) Razvijati jo moramo začetni že pri učencih in dijakih. Prav zato se je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pridružilo mednarodnemu razvojnemu projektu UStart – Izzivi podjetnosti za mlade, v katerem poleg Slovenije sodelujejo še Avstrija, Luksemburg, Danska in Portugalska kot nosilni partner. V Sloveniji v projektu sodelujeta še Zavod za šolstvo in Šola za ravnatelje.

Temeljni namen projekta je spodbujanje razvoja podjetnosti pri mladih s sodobnimi pristopi k učenju in poučevanju. To ključno kompetenco si prizadevamo v projektu smiselno integrirati v pouk. Zato moramo učitelje usposobiti za pristope, ki spodbujajo razvoj sodelovanja in komuniciranja, kritičnega mišljenja, samorefleksije in samouravnavanja, delo z viri, ustvarjalnost, proaktivno vedenje »od ideje do uresničitve« in podobno, kar vse je v skladu z načeli inovativnih učnih okolij. Usposabljanje poteka po modelu TRIO, ki so ga razvili avstrijski partnerji in zajema: temeljno usposabljanje za podjetnost, razvijanje podjetnostne kulture in podjetnostno državljansko vzgojo. Ob tem poteka obsežna evalvacija, s katero ugotavljamo, kako se pri mladih ob uvajanju omenjenih pristopov razvija podjetnostni način razmišljanja. V Sloveniji se je v projekt vključilo dvajset gimnazij in dvaindvajset osnovnih šol, ki so razdeljene v eksperimentalno in kontrolno skupino. Učitelji, ki so se že usposobili, v tem obdobju podjetnost kot ključno transverzalno kompetenco smiselno integrirajo v pouk.

Na posvetu bomo predstavili zasnovo projekta ter izkušnje, ki smo jih pridobili pri usposabljanju učiteljev in pri spremljanju načinov, kako sodelujoči pridobljeno znanje in veščine uvajajo v pouk.

Šola za ravnatelje

Nina Hladnik, Šolski center Kranj

OD IDEJE DO TRŽNO PRIVLAČNEGA IZDELKA: SPODBUJANJE PODJETNIŠKIH KOMPETENC MED DIJAKI

Predstavila bom projekt spodbujanja podjetniške inovativnosti med dijaki; njegov glavni namen je pridobitev podjetniških kompetenc, ki po končanem šolanju ponujajo možnost samozaposlitve. Projekt temelji na medsebojnem sodelovanju dijakov dveh različnih strokovnih področij lokacijsko ločenih šol: ekonomski tehnik (Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola Kranj) in strojni tehnik (Srednja šola za strojništvo, Škofja Loka).

Namen prispevka je poudariti pomen in vlogo spodbujanja ustvarjalnosti na temelju medsebojnega sodelovanja dijakov dveh različnih strok in krepitev zavedanja o soodvisnosti ter pomen vključevanja mladih v reševanje aktualnega družbenega problema z iskanjem uporabne rešitve – tržno zanimive ideje –na osnovi katere si dijaki ustvarijo možnost za pridobivanje podjetniških kompetenc.

V okviru projekta spodbujanja ustvarjalnosti so dijaki oblikovali inovativen in poučen tridimenzionalni pepelnik s pljuči, ki prinaša protikadilska in okoljevarstvena sporočila. Pod okriljem dijaškega podjetja so ga tudi izdelali in tržno ovrednotili. Poleg teoretičnega znanja o podjetništvu so pridobivali operativne veščine s področja timskega dela, javnega nastopanja, poslovnih veščin itd. Poleg intelekta so razvijali druga področja človekovega delovanja, kot so odgovornost do čistega okolja in zdravja ljudi, sprejemanje drugačnosti, ustrezna komunikacija, medosebno sodelovanje ...

V prispevku bomo prikazali vse dejavnosti dijakov: tehnike iskanja rešitev za izpostavljeni problem, proces oblikovanja ideje, izdelavo prototipa, preverjanje ideje med morebitnimi uporabniki, ustanovitev in poslovanje dijaškega podjetja, proizvodnjo ter trženje in prodajo izdelka.

Do iskanja ideje in predstavitve uporabnikom smo dejavnosti izvajali pod okriljem projekta Mladim se dogaja (Spirit Slovenija). Dijaki so pod okriljem programa Moje podjetje (Junior Achievement World Wide), ki v Evropi deluje preko pisarne Ja-Ye Europe, ustanovili dijaško podjetje in v okviru tega programa tudi poslujejo.

Dejavnosti, ki jih bomo predstavili, so lahko odlična podlaga dijakom za podjetje start-up po koncu šolanja.

Majda Cencič in Tina Štemberger, Univerza na Primorskem Pedagoška fakulteta

PODJETNOSTNE KOMPETENCE RAVNATELJEV KOT DEJAVNIK OBLIKOVANJA INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA

Ravnatelji imajo kar veliko različnih odgovornosti in nalog, med katerimi izpostavljajo odgovornost za oblikovanje ustvarjalnega, lahko bi zapisali tudi inovativnega učnega okolja (Allava, Halttunen in Risku 2012), ki spodbuja inovativnost vseh zaposlenih in učencev ali dijakov. Zato bi ravnatelji morali posedovati kompetenco inovativnosti; ta spada med splošne kompetence, ki jih poudarjajo podjetniki (npr. Bernik 2009, Černe, Jaklič in Škerlavaj 2013). V empiričnem delu bomo predstavili, kako ravnatelji slovenskih osnovnih in srednjih šol ocenjujejo nekatere podjetnostne kompetence, ki se navezujejo tudi na zmožnosti odkrivanja in izkoriščanja priložnosti v okolju ter inoviranja ipd. Povezavo za izpolnitev spletnega vprašalnika smo poslali na naslova združenja ravnateljev osnovnih in srednjih šol. Rezultati v splošnem kažejo, da ravnatelji menijo, da so za uspešno vodenje vzgojno-izobraževalnega zavoda podjetnostne kompetence zelo pomembne. Med kompetencami z najvišjo oceno pomembnosti so npr. naslednje: poznavanje vzgojno-izobraževalnega okolja, njegovih omejitev in prednosti, zmožnost motiviranja posameznikov za ustvarjalno delovanje in sodelovanje ipd., kar kaže, da se ravnatelji zavedajo pomena oblikovanja inovativnega in ustvarjalnega učnega okolja ter dejstva, da je za graditev takega okolja potrebna ustrezna motivacija. Ugotovitve lahko povežemo z oblikovanjem inovativnega učnega okolja (fizičnega oz. grajenega, socialnega, virtualnega, interaktivnega ipd.), ki ga pojmuje kot dodatni dejavnik pouka (poleg učitelja, učenca in učne vsebine). Kot pravijo različni strokovnjaki (npr. Day in Midbjer 2007; Nicholson 2005; Taylor 2009 idr.), vsa okolja učijo in kažejo, kako se učenci učijo, kaj se učijo in kaj jih učimo in tudi kako jih učimo.

dvorana Vespucci

Martina Pilat Sirotič, Vrtec Hansa Christiana Andersena

ANGLEŠKE MINUTKE V PRVEM STAROSTNEM OBDOBJU VRTCA

Obstaja veliko znanstvenih in strokovnih člankov s področja jezikoslovja, psihologije, nevrobiologije, nevrodidaktike in nevrolingvistike, ki govorijo o prednostih učenja tujega jezika v predšolski dobi.

Znanje tujih jezikov visoko vrednotimo, a vendarle občasno še vedno naletimo na zadržke v zvezi z učenjem tujega jezika v zgodnjem obdobju; ti največkrat temeljijo na zmotnih predstavah in pričakovanjih.

V prispevku bomo predstavili igralne minutke v angleščini, ki potekajo v vrtcu, pri otrocih, starih od enega do treh let. Cilji so vezani na jezikovno, psihološko in kulturno pripravo

otrok na učenje tujega jezika. Pomembno je, da gre za proces spoznavanja in ne za učenje tujega jezika. Otroci vpijajo zvoke in besede, ki jih pozneje povežejo s pomenom. Pomembno je dejstvo, da se besede, ki se jih naučijo v zgodnjem otroštvu, ohranijo v trajnem spominu.

Angleške minutke sem v oddelek najmlajših uvedla kot del jutranje rutine. Na začetku so obstajali dvomi, ali je najmlajše treba obremenjevati z novim jezikom, vendar je bilo zanimanje pri otrocih že na začetku veliko. Nepredvidljiva so bila tudi pričakovanja staršev.

Po letu dni angleške minutke potekajo vsak dan v jutranjem krogu. Spoznavanje jezika poteka preko pesmic, gibalnih igric idr. V prispevku bomo predstavili videoposnetke z vnaprej določeno tematiko.

Najpomembnejša prednost takšne metode učenja tujega jezika je spoznavanje jezika v znanem in varnem okolju. Učenje poteka spontano ob igri, kar je edina sistemska pot učenja tujega jezika pri tej starosti. Odziv staršev je zelo pozitiven, kar je otrokom, meni in vrtcu vsekakor v spodbudo.

Le ugibamo lahko, kakšne bodo daljnosežne posledice tovrstnega učenja jezika, a prepričana sem, da se bodo ti otroci ob primerni spodbudi iz okolja lažje učili tuje jezike, zato je ta vložek vzgojitelja v otroke pomemben in smiseln.

Brigita Hočevar, OŠ Frana Metelka Škocjan, vrtec

USTVARJANJE SPODBUDNIH UČNIH OKOLIJ, KI POVEČUJEJO OTROKOVO ZANIMANJE ZA UČENJE V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

Znanje, ki ga z učenjem usvojimo, prispeva h kakovosti našega življenja. Zato je pomembno, kdaj in kako se učimo. Danes prevladuje stališče, da z učenjem ne gre ne prehitovati ne zamujati.

Odrasli imamo v obdobju otrokovega učenja odgovorno nalogo: otroka varujemo, spremljamo, spodbujamo, po potrebi tudi usmerjamo. Nadvse pomembno je, da smo občutljivi oziroma odzivni za morebitne posebnosti v otrokovem učenju, še posebno za njegovo motiviranost pri učenju. To pomeni, da opazimo in upoštevamo vse tisto, kar otroka zanima, pritegne njegovo pozornost. Vse to pa nam uspe s formativnem spremljanjem, ko si zapisujemo otrokov napredek v različnih okoliščinah z različnimi metodami in tehnikami ter opažanja otroka samega.

Otrok za učenje potrebuje dovolj časa in primerno učno okolje. Ob pozitivni naravnosti so otroci dejavni in vztrajajo pri igri. Ob uspehu čutijo zadovoljstvo in le tako krepijo svojo samopodobo. Učenje otroka pa je najbolj učinkovito ob miselno-gibalnih dejavnostih. Učenje poteka skozi odnos, torej v interakciji z drugimi.

Vzgojitelji načrtujemo okolje, ki ustreza otrokovim interesom, sposobnostim, povezujemo ga z domačim okoljem, zagotavljamo interakcijo med otroki in spodbujamo dejavno raziskovanje. Seveda je ob zaključku pomembno samovrednotenje. V oddelku, kjer lahko otroci sami izbirajo in sprejemajo odločitve, vlada ustrezna čustvena klima. Le ob ustrezni čustveni klimi se otroci počutijo varne in lahko posledično prepoznavajo probleme in preizkušajo rešitve.

V nadaljevanju bom v referatu tudi z videoposnetki in fotografijami predstavila nekaj primerov dobre prakse spodbudnega učnega okolja (fizično, didaktično in socialno) s sredstvi, ki smo jih uporabili in so del uspešne zgodbe. Otroci ta sredstva povezujejo z domačim okoljem, poleg tega so izvirna in cenovno dostopna.

Martina Langus, Vrtec Mavrica Izola

SODELOVANJE V PROJEKTU POMAHAJMO V SVET

VIZ Vrtec Mavrica Izola je že drugo leto vključen v mednarodni projekt Pomahaj v svet. S sodelavko sva se odločili, da bova v njem sodelovali, ker ponuja nove izzive pri podajanju, raziskovanju in nadgradnji že znanih vsebin. Projekt poteka v šestih korakih. Zajema vsebine, ki so razdeljene na pet prstov in zaključni del – dlan. Vsak prst predstavlja določeno vsebino, ki temelji na zastavljenih ciljih. Kljub temu da so cilji vnaprej določeni, omogočajo fleksibilnost pri načrtovanju in izvedbi dejavnosti. Vsaka skupina je povezana s skupino drugega vrtca v svoji ali tuji državi. Ob zaključku vsakega koraka sledi oglašanje po skypu. Skupina se poveže z dodeljeno ji skupino ter pripravi krajšo predstavitev svojega dela. Nekateri otroci v skupini so se prvič srečali s skypom, zato so bili nad sodelovanjem z drugim vrtcem navdušeni. Predstavili so svoje izdelke, zaplesali, zapeli in deklamirali pesmi, ki so povezovala delo v predhodnem obdobju.

V sklopu projekta so otroci opazovali svojo zunanjo podobo, prijatelje, družino in skupino. Raziskovali so značilnosti svojega mesta in države ter hkrati spoznavali prijateljevo skupino, vrtec, mesto in državo. Pozorneje so opazovali zemljevid Slovenije, merili razdalje, iskali kraje, ki so jih že obiskali, ter primerjali svoj in prijateljev vrtec in mesto. S pomočjo programa Google Street View so navidezno potovali. Ogledovali so si fotografije na spletni strani projekta ter nestrpnostno pričakovali poštno pošiljke. Prijatelji so nas razveselili z zgibankami o svojem mestu, značilnimi recepti svoje pokrajine, razglednicami in voščilnicami. Otroci so z veseljem pripravljali izdelke in izbirali vsebino za poštno pošiljko, ki so jo odposlali prijateljem. S pomočjo načrtovanih dejavnosti so utrjevali pomen sodelovanja, drugačnosti in strpnosti.

Strokovne delavke pa smo si s pomočjo spletne strani in oglašanja po skypu izmenjale primere dobre prakse. Menim, da je projekt inovativen, ker združuje vsa kurikularna področja in načela dela. Spodbuja raziskovanje in strokovnim delavkam omogoča, da so pri svojem delu ustvarjalne in inovativne.

dvorana da Gama

Natalija Sevnik Leber, OŠ Petrovče

KO ZA SODOBNO UČNO OKOLJE KREDA IN TABLA NISTA DOVOLJ

V prispevku bom spregovorila o tem, da sodi sodobno učenje v delovno-učno okolje na višji kakovostni ravni in z večjim inovativnim potencialom. Osnova današnjega postmodernega učenja je t. i. pedagoški optimizem, ki v učitelju odseva pozitivna pričakovanja v zvezi s prihodnostjo, to pa vpliva na spodbudno učno okolje, ki posledično privede do pozitivnega delovnega vzdušja.

Učenci morajo biti v učno-vzgojnem procesu dejavno udeleženi, ne smejo se dolgočasiti. Čutiti morajo, da so uspešni, razvijati morajo pozitivno samopodobo, začutiti morajo, da imajo možnost izbire in vplivanja, ter krepiti spretnosti razmišljanja. V učitelju, ki je predan, kompetenten, zanesljiv, odločen in odprt, dobijo učenci ustrezen zgled, da se naučijo prevzeti odgovornost za svoja dejanja. Učitelj lahko vedno doseže ustrezno delovno vzdušje z doslednim postavljanjem meja in z zdravim uveljavljanjem moči. Zgraditi je treba novo avtoriteto, ki nastane med avtoritativno in permisivno vzgojo. To je avtoriteta, ki podpira razvojne potrebe otrok in omogoča zdravo subjektivizacijo. Učitelj mora biti v odnosu resnično prisoten, iskati mora otrokov potencial, njegovo enkratnost, ne nazadnje tudi ranljivost.

Direktivno delovanje učitelja je preteklost, saj smo v postmodernejši družbi obkroženi z »digitalnimi učenci«, zato bom na predavanju predstavila sodobnejše smernice, kot so delež informacijsko-komunikacijske tehnologije, kako se vrniti k naravi, igri in gibanju, akcijsko raziskovanje, sodelovalno učenje, kritično mišljenje, samostojno eksperimentiranje, vodenje debate, medpredmetne povezave, terensko delo, ustvarjalno delo z nadarjenimi, branje malo drugače, glasbo kot ključ do uspeha, inovacijske projekte ipd.

Učitelj, ki se nenehno izobražuje ter vlaga v ustrezne odnose z učenci, je zagotovo bolj zadovoljen z delom in čuti, da je bolj učinkovit. Pozabiti moramo na čase tradicionalne vzgoje, ko so bile pridnost, ubogljivost, nevednost temeljne sestavine, ko je bil učitelj nezmotljiva avtoriteta in učenec zgolj pasivni prejemnik informacij. Pozabiti moramo na čase, ko sta bili kreda in tabla dovolj. Danes so učenci drugačni – svojeglavi, svoje misli in čustva po navadi sproščeno izražajo. So ustvarjalni in izvirni, vse večkrat učitelju enakovredni sogovorniki. Sprejmimo jih, naj bodo slišani, naj začutijo, da so lahko del nečesa večjega.

Mojca Kruh, OŠ Šentjernej

IZVAJANJE AKTIVNEGA ODMORA V UČILNICI NA PROSTEM KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE

Nedavno smo na podružnični šoli Orehovica postavili učilnico na prostem in pet visokih gred. S tem smo pridobili zanimivo inovativno izkustveno učno okolje na prostem, hkrati pa smo izvirno popestrili šolsko okolico.

Učilnico na prostem poskušamo čim bolj vplesti v učni vsakdan. Z občasnim izvajanjem pouka in drugih dejavnosti tam učencem omogočamo izkustveno učenje in bolj kakovosten pedagoški proces ter popestrimo pouk. Tak način dela lahko predstavlja pomembno dopolnitev poučevanja na vseh predmetnih področjih. Poleg učenja in raziskovanja narave ponuja učilnica možnost za izvajanje kulturnih dejavnosti in za igro.

Glede na dejstvo, da danes slovenski učenci veliko časa preživijo v zaprtih prostorih, sem se načrtno odločila, da bom učilnico na prostem uporabljala za vsakodnevni aktivni odmor, ne glede na vremenske razmere. Aktivni odmor poteka vsak dan po tretji šolski uri. Učence zelo motivira in ga vsak dan z veseljem pričakujejo. Pri tem so ves čas telesno in miselno aktivni prav vsi, hkrati pa jih to sprosti in razvedri. Ponudim jim čim bolj zanimive in raznolike dejavnosti, ki potekajo skupinsko, individualno ali v parih. Načrtujem dejavnosti, ki so usmerjene na učence, spodbujajo njihova socialna doživetja ter ponujajo različne učne priložnosti, v katerih so učenci lahko samostojni in aktivni. Pripomočki, ki jih uporabljam, so poceni: gre za vsakdanje predmete in predmete, ki jih najdemo v šoli ali njeni neposredni okolici. Pri načrtovanju dejavnosti sem pozorna na to, da učenci pridobivajo izkušnje preko izkustvenega učenja, saj jim to omogoča, da so v neposrednem učnem stiku s stvarnostjo. V prispevku bom predstavila, kako s svojim načinom dela učencem dajem inovativno učno priložnost, vsebino dejavnosti, ki jih izvajamo med takim aktivnim odmorom, odzive učencev, posledice, ki jih opažam sama, in izzive, s katerimi se pri taki obliki dela soočam.

Janja Pust in Mojca Lukšič, Gimnazija Novo mesto

POVEZOVANJE ZNANJA Z ŽIVLJENJEM

Na Gimnaziji Novo mesto poskušamo dijakom z različnimi organizacijskimi oblikami in izvedbami približati znanja na življenjski način. V 2. letniku gimnazijskega programa nerazporejene ure izvajamo v obliki izbirnih modulov pri posameznih predmetih. Pouk temelji na eksperimentalnem, problemskem, raziskovalnem in avtentičnem načinu dela. Obravnavamo izbirne sklope iz posameznih predmetnih učnih načrtov. Dijaki se za posamezne izbirne predmete odločajo ob koncu 1. letnika. Zaradi lažjega dela pouk pri teh predmetih izvajamo vsakih štirinajst dni v blok urah. Predstavili bomo modul kemije, ki pokriva izbirni sklop o prehrani. Med predlaganimi vsebinami v učnem načrtu je veliko teoretičnih znanj, za katera je nujno predznanje organske kemije, ki jo dijaki obravnavajo v 3. letniku. Izbirni sklop

ponudimo dijakom 2. letnika, zato temelji predvsem na pestrosti in zanimivosti. To dosežemo z eksperimentalnim delom ter s preučevanjem osnovnih sestavin hrane, s poudarkom na zdravem načinu prehranjevanja in življenja. Da je program dovolj pester in zanimiv, kaže dejstvo, da vsako leto k udeležbi pritegne več kot tretjino dijakov. Program vsebuje malo frontalnega podajanja znanja, večino informacij pa dijaki pridobijo z lastnim delom. Vsako od temeljnih sestavin hrane začnemo spoznavati z osnovnimi teoretičnimi informacijami, ki jih dijaki nadgradijo s samostojnim preučevanjem literature. Pri tem se osredotočijo predvsem na aktualne in za zdrav življenjski slog pomembne informacije. Teoretična znanja nadgradijo v razpravah o aktualnih temah, kot so npr. aditivi – nujnost, koristnost in/ali škodljivost. Na koncu sklopa, namenjenega posameznemu hranilu, sledi laboratorijsko delo. Pri tem dijaki spoznajo različne eksperimentalne tehnike in metode, od vseh vrst titracij do spektroskopije. Poleg teoretičnih in eksperimentalnih znanj o hranilih dobijo s preučevanjem deklaracij prehranskih izdelkov, ki so na voljo na trgu, življenjsko koristne informacije. Pri tem spoznavajo prave in marketinško zavajajoče informacije ter se učijo, kako ločiti med njimi. Tako razvijajo zmožnost kritičnega vrednotenja podatkov, ki so jim na voljo.

dvorana Scott

Mojiceja Podgoršek, OŠ Jurija Vege Moravče

SODOBNI AVTORSKI DIDAKTIČNI PRISTOP K POUČEVANJU UČENCEV V PRVEM TRILETJU OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

Dober pouk je usmerjen k vnaprej določenim ciljem, ki učencem omogočajo samostojno delovanje v širšem družbenem okolju. Tako je treba rešitve iskati v spremenjeni praksi poučevanja, v kateri tako učitelj kot učenec prepoznata prednosti drugačnega pristopa pri usvajanju novega znanja. V prispevku bom predstavila sodobni avtorski didaktični pristop k poučevanju, ki temelji na osebni odgovornosti učenca pri pridobivanju novega znanja, na aktivnem, izkustvenem in v učenca usmerjenem raziskovalnem pouku, ki temelji na integraciji pridobljenega znanja. Za namen naše raziskave smo z učiteljicami tretjih razredov pripravili učne ure, ki smo jih izvajali kot medpredmetno povezovalne in so temeljile na branju in pripovedovanju izbranih pravljic, ki se navezujejo na tematiko, ki jo predpisujejo učni načrti posameznih predmetnih področij. Literarno-estetsko doživetje smo uporabili kot podlago za pridobivanje stvarnega znanja in z eksperimentalno-raziskovalno metodo potrdili, da učenci tretjega razreda osnovnošolskega izobraževanja lahko samostojno raziskujejo, pridobivajo in usvajajo novo znanje. Rezultati raziskave so na podlagi statističnih izračunov pokazali, da z avtorskim didaktičnim pristopom k poučevanju povečujemo motivacijo in razvijanje trajnega zanimanja za branje leposlovja in strokovnih besedil kot sredstev učenja. Hkrati pa povečujemo tudi učenčevo ustvarjalnost pri snovanju umetnostnih in neumetnostnih besedil ter stvarno znanje s področja izbranega motiva.

Alenka Bašelj, OŠ Šentjernej

PRIPOVEDNIŠTVO KOT INOVATIVNO UČENJE PRI DELU Z UČENCI ROMI

Osnovna šola Šentjernej se je v preteklem šolskem letu vključila v projekt Igrišče za gledališče. Potekal je v organizaciji Zavoda Bunker, ki je skušal med mlade vnesti sodobno gledališče, in sicer tako, da so umetniki vstopali v šolski prostor in tam delali z učenci. Posebna pozornost je bila namenjena ranljivim skupinam mladih, kar nas je dodatno spodbudilo, da smo projekt namenili le učencem Romom. Izmed ponujenih segmentov gledališke umetnosti smo se odločili za pripovedništvo, ker sta izvedba in razumevanje preprosta, hkrati pa nas lahko bogato nagovori. Pripovedovalki Ana Duša in Špela Frlc sta izmenično prihajali na šolo in se srečevali z učenci. Na vsakem srečanju sta povedali eno pravljico, ki ji je sledil pogovor o razumevanju zgodbe in nastopajočih. Ob poslušanju in pripovedovanju se je ustvarilo učno okolje, v katerem so pri učencih stekli različni učni procesi. Ob tem sem prepoznala, da so srečanja z umetnicama za učence pomembna učna priložnost in, da sam proces sledi načelom inovativnega učenja in ima značilnosti tovrstnega učenja. V prispevku bom predstavila primer dobre prakse, torej sam potek dejavnosti, in rezultate, torej področja, na katerih so učenci najbolj krepili svoje veščine, širili znanje, védenje oziroma razumevanje sebe in sveta. Hkrati bom opisala, kako je inovativno učno okolje spodbudilo mojo prožnost za samopresojo, poučevanje in odkrivanje novega. Vse to pa me je nagovorilo, da sem si pri delovanju z učenci Romi zastavila nove izzive na področju pripovedništva.

Dušan Rutar, CIRIUS Kamnik

EDUKACIJSKA NEVROZKANOST ZA SODELOVALNO UČENJE

Spregovoril bom o najnovejših nevroznanstvenih spoznanjih o delovanju možganov in o tem, kako poteka učenje, kakšno vlogo imata pri tem prehranjevanje in telesna dejavnost, kaj vpliva na kakovost mišljenja, kdaj je učenje učinkovito in kdaj ni. Pokazal bom, kako pomembna za sodelovalno učenje v šolah je kognitivna antropologija, kako je za učitelje pomembna kognitivna nevroznanost in kako pomembno je združevanje učencev glede na učne potrebe, ne pa po kronološki starosti kot v sodobnih šolah.

Dokazal bom tudi znanstveno nesmiselnost v šolah sicer priljubljene možganske telovadbe (brain gym) in ponudil alternativo: resno nevroznanost. Na primerih bom pokazal, kako poučevanje in učenje spreminjata možgane učiteljev in učencev ter kako izjemno pomembno je skupinsko učenje. Poudaril bom pomen učiteljeve povratne informacije za učence in za delovanje njihovih nevronske mreže. Zlasti bom analiziral neučinkovitost prepogoste šolske prakse, to je učenja na pamet, ter še enkrat opozoril na preveliko količino podatkov, ki si jih morajo zapomniti učenci, saj od tega ni posebne dolgoročne koristi. V povezavi s tem bom predstavil najnovejše nevroznanstvene študije o nastajanju in ohranjanju spomina ter predavanje sklenil s predstavitvijo futurističnega koncepta,

po katerem bodo šole prihodnosti organizirane tako, da bo delo v njih temeljilo na tako imenovanem vertikalnem kurikulumu in razredih, v katerih bodo v istih skupinah učenci različnih starosti, delali pa bodo po neodvisnih učnih načrtih oziroma individualiziranih kurikulumih, ki bodo prirejeni njihovim učnim potrebam.

dvorana Amundsen

Tomaž Čeplak, OŠ Kamnica

NA POTI K ODLIČNOSTI

Predmetnik osnovne šole predpisuje v razširjenem programu 0,5 ure za individualno in skupinsko pomoč učencem. Osnovne šole te ure izkoristimo za različno pomoč učencem, predvsem tistim z učnimi težavami. Na Osnovni šoli Kamnica pa smo prakso v zadnjih sedmih letih povsem obrnili. Če smo leta 2008 za te učence namenjali pet od osem ur, le tri ure pa za nadarjene, danes učencem z učnimi težavami namenjamo dve uri. Ostalih šest ur in pol smo namenili nadarjenim učencem, ki smo jim predvsem v zadnjih dveh letih ponudili vrsto dejavnosti s skupnim naslovom Na poti k odličnosti.

Tako učencem poleg tedenskih dejavnosti, kot so priprave na tekmovanja, med drugim ponudimo udeležbo na taborih, ekskurzijah, delavnicah in podobno. Že v začetku leta jih spodbudimo k dejavnostim, tako da jim pripravimo ustrezno brošuro, nato naredimo individualni načrt dela in na koncu opravimo evalvacijo. Tako smo v preteklem šolskem letu za učence skupaj pripravili več kot dvesto ur programa s področja kulture, umetnosti in različnih naravoslovnih vsebin (matematike, fizike, logike, tehnike, biologije itn.). Ob delu in skrbi za usvajanje zahtevnejših vsebin in veščin na sami šoli smo tem učencem med drugim ponudili (in izvedli) : tabor za nadarjene v ČŠOD Spuhlja, ki smo ga v celoti posvetili vsemu, kar je povezano z Japonsko, ekskurzijo v Gradec v božičnem času, ogled musicala *Romeo in Julija*, organizacijo in izvedbo knjižnega sejma v šoli, spoznavanje ptic in skrb zanje pozimi ter spoznavanje tujerodnih vrst pri nas in njihov vpliv na avtohtone vrste, obisk Tehničnega muzeja v Bistri in Arboretuma Volčji Potok, delavnice na temo tangrama, astronomski opazovalni večer, popotovanje po stopinjah Nikole Tesle v Mariboru, logične zanke in uganke drugo vzgojno-izobraževalno obdobje, matematične delavnice iz geometrije, delavnice o zanimivostih v svetu števil, raziskovanju vremena in tako naprej.

Učitelji, ki so izvajali posamezne dejavnosti, so pohvalili zavzetost učencev, predvsem sodelovanje na različnih delavnicah. Učenci se na neformalno delo, ki ni ocenjevano, radi odzivajo, pokažejo veliko ustvarjalnosti in motivacije. Za letošnje šolsko leto smo se na uvodnih sestankih odločili, da bomo pripravili različne delavnice na temo Človek, znana neznanka. Na posvetu bom predstavil načrtovanje, pregled in evalvacijo tega dela za preteklo šolsko leto in načrtovanja za letošnje.

Jernej Šoštar, OŠ Nove Fužine

ALI JE MEDIACIJA KOT POSTOPEK REŠEVANJA SPOROV GLEDE NA SVOJO NARAVO PRIMERNA TUDI ZA REŠEVANJE KONFLIKTOV V ŠOLSLEM SISTEMU?

Glede na preučeno teorijo učenja in analizo raziskave ugotavljam, da obstaja naklonjenost in zaupanje v mediacijo kot postopek, ki ima vzgojni učinek in ga je zato smiselno uporabiti v šolskem sistemu. Na podlagi analize rezultatov svoje raziskave menim, da bi bilo mediaciji kot metodi reševanja sporov in konfliktov v šolskem prostoru pomembno dati možnost. Z mediacijo se konflikti v večini primerov uspešno razrešijo in obe sprti strani sta z izidom zadovoljni. S pomočjo mediacije učenci na podlagi aktivnega učenja usvajajo tudi pomembne življenjske veščine, kot so komunikacija, iskanje in vrednotenje rešitev, sprejemanje odgovornosti za lastne odločitve, sobivanje z drugače mislečimi itd. Uvajanje mediacije kot metode za razreševanje sporov v šolski sistem se mi zdi primerno, saj s tem učence s pomočjo žive transakcije in končno tudi transformacije učimo, kako namesto nasilnega načina po mirni poti razrešiti medsebojne spore; ob mediaciji se učenci s pomočjo aktivnega učenja učijo vrlin, kakršni sta opravičilo, priznanje napake nasprotniku, in jih ponotranjijo, vcepljamo jim željo po odpuščanju in prijateljstvu. Navsezadnje je mediacija po mojem mnenju za šolski prostor primerna, saj povečuje samospoštovanje učencev, učence opolnomoči in prispeva k njihovi osebnostni rasti. Po drugi strani pa mediacija kot način reševanja sporov med učenci pomaga tudi učiteljem, ki imajo tako manj opravka z disciplinskimi nalogami, posledično se izboljša šolska klima in ravnotežje med avtonomnostjo mladih in nadzorom nad njimi. Mediacija namreč blaži nasprotovanje učencev in vpeljuje strukturo, znotraj katere so učenci pri sprejemanju odločitev svobodni. Vse navedeno kaže, da je mediacijo v šolskem prostoru smiselno uporabiti.

Šola za ravnotežje

Alenka Krapež, Nives Mihelič Erbežnik in Tadeja Rudolf Vahtar, Gimnazija Vič

ODPIRANJE ŠOLE V SVET – KLJUČNI DEJAVNIK ZA VZPOSTAVLJANJE INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ

Na Gimnaziji Vič sledimo svoji viziji, »da dijak v štirih letih šolanja razvije sebe kot osebnost, usvoji znanja in spretnosti v skladu s cilji gimnazijskega programa, zna in zmore znanje uporabiti in se nauči kvalitetno živeti v skupnosti«. Nenehno spremljamo razvoj v družbi in znanosti. Pomembno pa je, da ta razvoj razumemo, samo tako lahko v skladu z njim v organizacijo in izvedbo učnega procesa vnašamo ustrezne spremembe. Zato na šoli spodbujamo izobraževanje učiteljev na različnih ravneh in področjih, vključujemo se v razvojne projekte izobraževalnih ustanov, hkrati pa smo vrata šole na široko odprli sodelovanju s strokovnjaki in ustanovami na raznovrstnih področjih. Veseli smo, da lahko izkušnje izmenjujemo s šolami, ki razvijajo svoje prakse za uspešno in učinkovito učenje dijakov. Skrbno spremljamo učna okolja, iz katerih naši dijaki prihajajo, saj lahko

tako bolj kakovostno nadaljujemo učni proces. Z nenehnim pogledom v prihodnost, za katero pripravljamo naše dijake, pri načrtovanju dela upoštevamo tudi podatke notranjih evalvacij. Tako sicer prislovično konzervativno šolsko okolje odpiramo in ustvarjamo okolje, ki dijakom omogoča razvijati njihove talente in njihovo razumevanje dinamike naše družbe in sveta. Dijaki so pri tem dejavni v različnih vlogah.

V prispevku bomo predstavili kako spodbujamo in spremljamo tak način dela na ravni šole, konkretne primere udejanjanja inovativnega učnega okolja in sodelovanja z zunanjimi partnerji pri predmetu zgodovina ter primer vključevanja dejavnosti Unesca za uresničevanje programa šole.

dvorana Cook

Ivanka Erjavec, OŠ Črni Vrh

STRATEGIJE ZA RAZVOJ INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ

V prispevku bomo predstavili strateški model za razvoj inovativnih učnih okolij, ki je nastal ob strokovni podpori svetovalcev ZRSŠ. Sestavljajo ga elementi, ki v učnem ciklusu delujejo v medsebojnem smiselnem zaporedju: navdušenje, verjetje v otroka, zagotavljanje odprtega učnega okolja, zagotavljanje strokovne podpore pri učenju in spoštovanje otrokovih meril uspeha. Kompleksna strategija temelji na opazovanju strategij poučevanja in učnih učinkih. Novost učencem omogoča razvoj veščin učenja in sposobnost ustvarjanja novih idej in pretvarjanja v storitve, postopke, izdelke idr. Razvijamo odprtost do novih idej, uspešne didaktične strategije in učno kulturo. Celostno usmerjen in sistematičen model omogoča dovolj fleksibilnosti in prilagajanja ter podpira in omogoča napredovanje različnih posameznikov. Temelji na viziji, da lahko vsak učenec napreduje na svoj način.

Raziskovanje v šolskih letih 2013/14 do 2015/16 je bilo omejeno na situacije v različnih okoljih, v katerih se znajdejo učenci OŠ Črni Vrh. Cilje razvoja strategij učenja smo integrirali med cilje posameznih predmetov. V delo smo vključili projektno učno delo, problemski pouk, inovativno učenje, raziskovanje, izdelovanje izdelkov, igro vlog, terensko delo idr. Izvedli smo različne dejavnosti: merjenje razredne klime, pripravili smo bralni večer Beremo skupaj, projektni teden Za boljše odnose med ljudmi, sodelovali smo na likovnih in literarnih natečajih ter prireditvah, oblikovali v tridimenzionalnem prostoru, pripravili koncert *Danes za jutri* in simulacijo televizijske oddaje *Kako je tehnološki napredek spremenil način življenja*.

Metodologija dela pri samoevalvaciji in evalvaciji je vključevala spremljanje, analizo ter vrednotenje didaktičnih enot in dokumentov, refleksijo, kvalitativno oceno otroških izdelkov in nastopov ter analizo anketnih vprašalnikov. Evalvacija pristopa in dejavnosti je pokazala, da je bil inovacijski projekt pomemben vir za kakovostno in učinkovito šolsko delo. Strategija poudarja pomen razvoja kognitivnih, motoričnih, čustvenih in socialnih

veščin učencev. S takim načinom dela smo iskali didaktične elemente oziroma kombinacijo elementov za razvijanje novih strategij učenja, tudi z vključevanjem zunanjih sodelavcev, in sicer z medrazrednim, medpredmetnim in medgeneracijskim sodelovanjem v okviru pouka, s poudarkom na inovativnosti in ustvarjalnih dosežkih udeležencev.

Maja Mohorič Naglič in Darija Peternelj, OŠ Koseze

INOVATIVNO UČNO OKOLJE: NAŠ IZZIV

Drugošolci so bili tedensko postavljeni v učno situacijo, ki jim je omogočala samostojno in skupinsko delo. Sledili sva učnim ciljem iz učnega načrta. Zasnova učne situacije je spodbujala zavzetost in omogočala sledenju učenčevi notranji motivaciji pri pridobivanju novega znanja.

Razredni projekt sva zasnovali z namenom, da učencem ponudiva nekaj novega. Prvoten cilj je bil razvijanje medsebojnega in medrazrednega sodelovanja in pomoči. Pridobivanje novega - akademskega - znanja, je bil drugotni cilj. Znotraj slednjega cilja sva izhajali iz predpostavke, da se učenci želijo učiti ob in z vrstniki ter z različnimi mediji. Zasedovali pa sva tudi cilj, da se vsebine in oblike dela lahko prilagodijo posameznikovim zmožnostim. Priprava na tak način dela zahteva jasne cilje, dokončno izdelavo vsebine in jasno oblikovanje navodil za delo. Timski pristop med učiteljicama je ključen.

Zanimivo in široko področje, za katerega sva pripravili akademske cilje, je bilo raziskovanje človeškega telesa. Temo sva razdelili na podteme - procese, ki potekajo v telesu. Delo pri vsaki podtemi poteka v enakem zaporedju. Učiteljici sva delo usmerjali in prilagajali, vodili učence, ki so imeli težave, spodbujali in opazovali.

Tak način dela je poglobil najino profesionalno delo in razvoj v pedagoškem poklicu. Največja ugotovitev in potrditev, da sva delo dobro zasnovali, je tedenska visoka motivacija učencev za uresničevanje razrednega projekta.

Ustvarjeno učno okolje sva poimenovali INOVATIVNO UČNO OKOLJE, saj na šoli ni praksa izvajati pouka na tak način.

Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana

INOVATIVNO UČNO OKOLJE IN KARIERNA ORIENTACIJA

V Sloveniji se v zadnjih letih razvijajo nove dejavnosti, ki pomagajo otrokom in mladostnikom pri odločanju za poklic, izobraževanje, učenje in osebni razvoj. Karierna orientacija vse te dejavnosti postavlja v kontekst vseživljenjskega učenja, učenje pa je vseživljenjski proces samospreminjanja na osnovi samoreguliranja mišljenja, ki ga lahko s pomočjo inovativnega učnega okolja nadgradimo, tako da postane za nas in našo okolico še koristnejše.

Šola za ravnateljice

V prispevku se bom omejila zgolj na dejavnosti, ki večinoma potekajo pod okriljem interesne dejavnosti Spoznavajmo poklice za učence od 6. do 9. razreda in smo jih zastavili kot iskanje priložnosti za intenzivnejši ustvarjalni utrip učečih se v neposrednem učnem okolju, ne pa na celoten proces karijerne orientacije, ki poteka v osnovni šoli.

Spoznavanje poklicev se začne tako, da učenci najprej povprašajo starše in sorodnike o njihovih poklicih in delu, ki ga opravljajo. Nadaljuje se s spoznavanjem poklicev v šoli, iz šole se raziskovanje poklicev razširi v druge ustanove in podjetja. Zanimajo nas poklici, ki so že skoraj izginili, tisti, ki so najpogostejši, najperspektivnejši, pa tudi novi poklici, ki jih prinaša sodobni način življenja. Skušamo si zamisliti prihodnost (recimo leto 2050), pri čemer združujemo in upoštevamo interdisciplinarnost znanj (IKT, tuji jeziki, zeleni poklici, nova znanstvena dognanja in dosežki ...) in ustvarjamo poklice za »jutri«. Učenci izberejo tiste, o katerih bi radi izvedeli več, in delavce, ki jih opravljajo, intervjuvajo. Zanimive poklice predstavijo drugim učencem na razrednih urah ali pri pouku DKE (e-plakat, igra vlog, pantomima ...).

Šola se povezuje z ustanovami v lokalnem okolju, kjer nam omogočijo živ stik s posameznimi poklici. Bili smo na obisku v vrtcu, v centru za socialno delo, Svetovalnici Fužine, knjižnici, trgovini, v frizerskem salonu, v avtomehanični delavnici. Ohranjamo stik z dijaki in študenti, našimi nekdanjimi učenci, ki se v šolo vključujejo kot prostovoljci, in učencem – iz osebnih izkušenj – predstavijo šole in programe, ki jih obiskujejo.

Inovativno odprto učno okolje učencem zagotovo ponuja veliko priložnosti tudi za načrtovanje poklicne kariere, ker jim omogoča raziskovanje njihovih želja, sposobnosti in poklicnih interesov, zato da se ob koncu rednega šolanja lažje odločijo.

PREDSTAVITVE REFERATOV II, torek, 5. april 2016, 15.15 - 16.45

dvorana Colombo

Simona Žibert Menart, Center šolskih in občolskih dejavnosti

PROJEKTNI VIKEND ALI PROJEKTNI TEDEN ASTRONOMIJE V DOMU MEDVED ČŠOD

V štiriindvajsetih domovih ČŠOD ne izvajamo le naravoslovnih, družboslovnih in športnih tednov ter dni dejavnosti, temveč ponujamo šolam različne projektne in tematske tedne, na voljo je zanimiva ponudba programov za nadarjene. V domu Medved ČŠOD smo pripravili Projektni vikend ali teden astronomije, ki ga izvajamo kot tri- ali petdnevni program za nadarjene otroke in učence tretje triade ob vikendih in med tednom. Program največkrat

izvedemo sami, včasih pa se nam pridruži navdušen učitelj fizike ali matematike, ki dopolni naš program. Prav vsak program je unikaten in ga v dogovoru s šolo skrbno pripravimo. Izvajanja programa ne omejujemo s klasičnim urnikom dela. Učenci, ki jih to zanima, opazujejo zvezde dolgo v noč ali vstanejo zgodaj zjutraj in na nebu opazujejo določene konstelacije, ki jih zvečer ni bilo. Učenje poteka v obliki delavnic, na katerih učenci sami rešujejo probleme s pomočjo učitelja mentorja. Učenec je odgovoren za lastno učenje.

Medvedje Brdo je odlična točka za opazovanje nočnega neba. Svetlobnega onesnaženja je zelo malo, zato so zvezde tu dobro vidne. Nočno nebo opazujemo na velikem igrišču pred domom. Zaradi izjemnega poslušnega vodstva ČŠOD imamo vso potrebno astronomsko opremo. Učence že ob prihodu na igrišču pred domom motivira sončni sistem, narisani na podpornem zidu. Na sosednji cerkvi je posebna maska, ki zmanjša svetenje v nebo. V domu imamo na hodniku narisani sončni sistem z opisom značilnosti planetov, v učilnici so zanimivi plakati in izdelki otrok iz astronomskih delavnic, ki so potekale v domu Medved ČŠOD.

Program je po rezultatih anket, ki smo jih naredili pri učiteljih in učencih, odlično ocenjen. Naš najpomembnejši cilj je, da učenci odidejo domov visoko motivirani za astronomijo in z novim znanjem. Med izvajanjem programa se učenci lahko seznanijo tudi z uporabo sodobne tehnologije, saj imamo v domu pet kompletov robotov Lego, ki jih učenci programirajo tako, da ti opravijo določene naloge na Marsu.

Lovro Dretnik, Gimnazija Moste

PROJEKTNI DNEVI NA GIMNAZIJI MOSTE V LJUBLJANI PRIČARAJO NOVO INOVATIVNO UČNO OKOLJE, KI MOTIVIRA DIJAKE ZA BOLJŠE DELO TUDI PRI MATEMATIKI

Za projektno učno delo je značilno, da presega okvire pouka, saj se niti vsebinsko niti organizacijsko pa tudi časovno in prostorsko ne omejuje na razmere, v katerih je organiziran pouk. Projektne učne delo tudi ni mogoče uvrstiti med učne metode. Zaradi teh značilnosti lahko projektno delo uvrstimo med didaktične sisteme. Združuje namreč elemente neposrednega učiteljevega vodenja učnega procesa in elemente samostojnega dela učencev (<http://lebinca.com/projekt/teorija-PUD.pdf>).

Na Gimnaziji Moste smo se v letošnjem šolskem letu (2015/2016) s projektnim učnim delom srečali v okviru projektnih dnevov. Namenili smo jih energiji, migracijskim tokovom

in sodobni problematiki. Naravoslovne predmete smo združili pod naslovom Energija in so bili namenjeni vsem dijakom drugih letnikov. Razdelili smo jih v šest skupin. Vsaka skupina je po eno šolsko uro poslušala predstavitev o energiji iz štirih zornih kotov: matematičnega, fizikalnega, kemijskega in biološkega.

V prispevku bom predstavil novo, inovativno učno okolje, ki smo ga oblikovali v matematičnem aktivu in ga v zelo zanimivi podobi predstavili vsaki izmed omenjenih skupin. Bistvena prednost takšnega inovativnega okolja je sodelovanje med udeleženci v posamezni skupini, iskanje novih, inovativnih primerov uporabe energije, obdelava le-teh iz matematičnega zornega kota in možnost za zanimive predstavitve takšnih idej drugim udeležencem skupine. Ker vemo, da je pridobivanje uporabnih znanj vedno bolj pomembno, hkrati pa zelo pozitivno vpliva na motivacijo dijakov, je snovanje takšnih učnih okolij dodana vrednost in poplačilo za opravljeno učiteljevo delo.

Dragica Dodič Turk, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

PROJEKT TEHNIŠKI DAN KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE ZA OSNOVNOŠOLCE NA SREDNJI MEDIJSKI IN GRAFIČNI ŠOLI LJUBLJANA

Na naši šoli za osnovnošolce višjih razredov že nekaj let pripravljamo projekt *Tehniški dan*, ki poteka enkrat na teden v obliki ustvarjalnih delavnic, na katerih učenci ustvarjajo ter si pridobivajo koristne informacije in veščine s področja medijske in grafične stroke. Tako teoretična znanja, ki so si jih že pridobili pri predmetu tehnika in tehnologija in nekaterih izbirnih predmetih, še nadgrajujejo in realizirajo na konkretnih primerih, z oblikovanjem izdelkov.

Učenci na delavnicah *Tehniški dan* pod strokovnim vodstvom spoznajo celoten grafični proces od ideje do izdelka. Najprej si ogledajo sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in računalniško opremo, na kateri dijaki s posebnimi grafičnimi programi pripravljajo in oblikujejo besedilo, slikovno gradivo, video in zvok ter ustvarijo kratke animirane filme.

V tiskarski delavnici se seznanijo s tehniko sitotiska; na sitotiskarskem stroju si izbrani motiv natisnejo na svoj knjižni ovitek in majico. Končno podobo knjižnega ovitka učenci dodelajo v delavnici za tiskarsko dodelavo. Izdelke, narejene na delavnici, odnesejo v šolo in jih ovrednotijo.

S projektom *Tehniški dan* udejanjamo ustvarjalno, inovativno, sodelovalno in izkustveno učenje, ki pri vsakem učencu zagotovi uspeh v skupini, krepi njegovo samozavest ter razvija zanimanje za ustvarjanje, učenja spretnosti in veščin.

Maja Kovačič, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice

INOVATIVNI PRISTOPI PRI POUČEVANJU IN UČENJU ANGLEŠČINE

Učenci se večinoma radi učijo angleško, ker se zavedajo, da jim bo pridobljeno znanje koristilo pri nadaljnjem šolanju pa tudi pozneje, saj so teme, ki jih obravnavamo, vzete iz vsakdanjega življenja. Predznanje, ki ga učenci največkrat pridobijo s pomočjo različnih avdiovizualnih sredstev (poslušanje angleške glasbe, gledanje filmov, brskanje po spletu ipd.), je treba pri pouku angleščine prepoznati in nadgraditi, pri čemer je poudarek na izboljšanju učenčevih šibkih področij. Pomembno je, da so učenci pri razvijanju osnovnih sporazumevalnih veščin branja, pisanja, poslušanja in govorjenja čim bolj dejavni, pri tem pa je ključna učiteljeva izbira učnih oblik in strategij, metod ter dejavnosti. V procesu poučevanja in učenja je na splošno pomembna kakovostna povratna informacija, ki jo učencu posreduje učitelj, pri utrjevanju slovničnih nalog in besedišča pa to vlogo lahko prevzame tudi digitalni medij, saj so se interaktivne naloge pokazale kot odličen pripomoček, ki tudi z vnosom igrifikacije pripomore k učenčevemu napredku. V prispevku bom predstavila praktične primere učnih metod in dejavnosti, ki spodbujajo otrokovo ustvarjalnost, hkrati pa ga še bolj motivirajo za doseganje zastavljenih ciljev (npr. izdelava slikovnega slovarčka besed, dokončanje zgodb, pisanje pesmi, deklamacija, petje, igre vlog, govorni nastop ipd.). Pomembno vlogo ima medpredmetno povezovanje, predvsem kadar se učenci učijo angleško, medtem ko nekaj delajo, npr. pečejo palačinke ali izdelujejo različne predmete po navodilih v angleščini. Nezanemarljiva je tudi vloga projektov in interesnih dejavnosti, npr. angleške bralne značke, angleške dramatike, tekmovanj ipd. Želja vsakega učitelja angleščine pa je, da bi učenec pridobil izkušnjo pogovora z naravnim govorcem, ki lahko pride na šolo, še boljše pa je, če učenec jezik in kulturo spozna v izvirnem okolju, npr. ob obisku Londona, kar je res enkratno doživetje.

dvorana Vespucci

Marko Kastelic, Gimnazija Novo mesto

UČNO OKOLJE SPOZNAVNEGA VIKENDA

Gimnazija Novo mesto z vsako generacijo vpisuje po en oddelek programa klasične gimnazije, kar predstavlja tradicijo, ki jo želimo v okviru inovativnega projekta Prenova programa klasične gimnazije dodatno utrditi, hkrati pa posodobiti in tako približati uporabnikom. Inovacijski projekt si prizadeva za povezovanje nosilnih predmetov programa – slovenščine, zgodovine in latinščine – s timskim poučevanjem, medpredmetnimi povezavami in projektnim delom, hkrati pa za večjo prepoznavnost programa. Omenjene cilje si želimo delno doseči z izvedbo spoznavnega vikenda, na katerem dijakom prvega letnika omogočimo medsebojno povezovanje že na samem začetku njihovega gimnazijskega izobraževanja. Prednost spoznavnega vikenda prvi konec tedna v septembru

je tudi spodbujanje individualnih interesov dijakov.

V petek, soboto in nedeljo so se zvrstile izbrane učne vsebine omenjenih nosilnih predmetov. Izbrali smo nekaj takih, ki se pri teh predmetih prekrivajo. Primer so besedne vrste, ki jih obravnavamo pri slovenščini in latinščini, ali verstva v poznem rimskem cesarstvu, ki jih dijaki spoznavajo pri zgodovini in latinščini. Uskladili smo jih z dejavnostmi, ki pomagajo razviti spoštovanje medsebojnih razlik ob spoznavanju drug drugega, s športnimi dejavnostmi in spoznavanjem zgodovine in značilnosti Črmošnjic, kjer je spoznavni vikend potekal. Izkazalo se je, da je družabno vzdušje, odprto za čustva, dolgotrajno dvignilo raven medsebojnega sodelovanja in spoštovanja, predvsem pa nam je uspelo spodbuditi zavzetost za učne vsebine ter pripadnost oddelku in klasičnemu programu. Učencem smo trije učitelji sproti ponudili povratne formativne informacije. Tretji dan smo pripravili kviz, s katerim smo preverjali, koliko so dijaki usvojili učne vsebine. Zaključno evalvacijo smo izvedli dan po koncu spoznavnega vikenda.

Vasja Markič, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje

KO V RAZREDU ZDRUŽIMO MOTIVACIJO, TALENTE IN DIVERGENTNO RAZMIŠLJANJE

Da bi lahko nadgradili naše učne metode in posredno s tem bolje pripravili dijake na prihodnje življenjske izzive, ko bodo zapustili varno šolsko okolje, bi si strokovni delavci morali tudi sami »upati« in narediti korak naprej, v neznano.

Na svoji dosedanji pedagoški poti sem srečal nekaj navdihujočih oseb iz pedagoškega sveta (Godi Keller, Ken Robinson, Kieran Egan), ki so me predvsem motivirali in opogumili za spremembo v mojem načinu poučevanja. Ker pa pretežno poučujem praktične predmete/module in sem tudi po naravi kinestetičen tip, sem si želel te njihove teorije preizkusiti in jih pretopiti v praktične izkušnje.

V svojem referatu bom izpostavil najpomembnejše ključne kompetence za nadaljnjo dijakovo pot v samostojno življenje, za katere se mi zdi, da jih strokovni delavci zanemarjamo oziroma jih ne znamo dovolj integrirati v vsakdanji pouk. Dijakova motivacija, njegovi talenti ter samopodoba so tesno povezani med seboj, in le spodbudno okolje in učitelj mentor lahko s pomočjo divergentnega pristopa k poučevanju sprostita te neomejene dijakove potenciale. Seveda tu ne gre za splošno pravilo, temveč za nenehno učiteljevo prilagajanje trenutnim razmeram v razredu, njegovi dinamiki, in, morda ne boste verjeli, tudi vremenu. Seveda moramo najprej sami spremeniti svoje razmišljanje, na primer glede tega, da neki problem nima le ene rešitve, temveč jih je lahko veliko več.

Na koncu bom osvetlil problem s socialnega vidika; rigidno ocenjevanje znanja na klasičen način spodbuja negativne socialne interakcije med samimi dijaki in tako nehote

vcepi vrednote egoizma, ki uničujejo družbo pozitivnih vrednot in naš modri planet.

Primož Kurent, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

UČNA SITUACIJA PRI STROKOVNEM PREDMETU Z ENAKOVREDNO INTEGRACIJO DIJAKOV V UČNI PROCES

Množica hitro rastočih področij tehnike, obilica podatkov, novih zahtevnih tehnologij, tehnika na vsakem koraku! Da, to je leto 2016. Iz te kompleksnosti izhaja tudi potreba po novi vedi v tehniki – MEHATRONIKI, ki bo dala novemu strokovnjaku znanje z različnih, širokih področij tehnike, strojništva, elektrotehnike in računalništva. Kako tako kompleksno vedo, kot je mehatronika, približati dijakom, da bodo strokovnjaki na tem področju. Poleg tega vsi dijaki nimajo enakih kognitivnih sposobnosti, motivacije, možnosti za učenje. Ključ do uspeha dijakov in izboljšanja njihovih kompetenc so prav gotovo strokovnost učiteljev – mentorjev, vrhunska oprema in ustrezen učni pristop. Učitelj ni več samo učitelj, postane mentor. Dijake mora preko učnih situacij in timskega dela pripraviti na obvladovanje okoliščin, ki ga čakajo v poklicnem življenju.

V prispevku – referatu bom opisal učno situacijo pri predmetu PNEVMATIKA IN HIDRAVLIKA, pri katerem dijaki 3. letnika mehatronike spoznavajo, kako potekajo realni, konkretni projekti v podjetjih. Spoznajo strokovne kompetence, poleg tega se srečajo s timskim in projektnim delom, tujim jezikom, iskanjem informacij ter javnim nastopanjem. Za učitelja je pravi izziv, kako vse dijake naučiti teh znanj! Kot dodatni eksperiment smo uporabili metodo enakovredne integracije vseh dijakov v učni proces, ne glede na njihov učni uspeh. V preteklosti se je izkazalo, da v mešanih skupinah (po učnem uspehu dobrih in slabih) dijakov slabi dijaki bistveno manj delajo, ker dobri prevzamejo pobudo. V našem primeru smo iz obeh tretjih letnikov sestavili pet skupin. V eni so bili glede na učni uspeh le najboljši dijaki, v eni najslabši, preostale skupine pa so bile sestavljene naključno. Zanimiv je rezultat eksperimenta, ki ga bom prikazal v prispevku.

Gre dejansko za dva problema oziroma cilja, o katerih bo tekla razprava. Prvi, primarni, je učna situacija, v sklopu katere dijakom zahtevno področje tehnike predstavimo tako, da dobijo ustrezna znanja in kompetence, ki jim bodo olajšali prehod iz izobraževalnega sistema v proizvodno-storitveni sektor. Drugi, sekundarni cilj pa je bil, da bodo pri tem enako intenzivno in zavzeto sodelovali vsi dijaki, ne samo najboljši. Zanimiva je tudi ugotovitev o zavzetem delu pri najslabši in najboljši skupini ter njun učinek pri doseganju zahtevanih rezultatov dela.

Lidija Hamler, Dijaški dom Antona Martina Slomška

DIJAŠKI DOM – PROSTOR NEFORMALNEGA, SOCIALNEGA IN ČUSTVENEGA

UČENJA

Dijaški domovi v Sloveniji v sistemu sekundarnega izobraževanja predstavljajo dodatno ponudbo in ugodne možnosti za vzgojo in izobraževanje. Mladostnikom hkrati zagotavljajo dobre možnosti za življenje in učenje – za organizirano in strokovno podporo formalnemu izobraževanju in vodeno neformalno izobraževanje (kakovostno preživljanje prostega časa).

Prosti čas v dijaškem domu je organiziran in namenjen neformalnemu izobraževanju in učenju, ko imajo mladostniki možnost pridobiti znanja, kompetence in veščine. Nekaj primerov konkretnih dejavnosti, ki lahko prispevajo k razvoju mladostnika v dijaškem domu: na področju telesnih dejavnosti (udejstvovanje v različnih športih), na področju kulturno-umetniških dejavnosti (obisk gledališča, priprava gledališke predstave, razvijanje glasbenih, plesnih in pevskih darov, likovno, filmsko in literarno ustvarjanje (domski in stenski časopis), , na področju naravovarstvenih dejavnosti (skrb za eko vrt, živali), obiskovanje različnih tečajev, na katerih imajo dijaki možnost pridobiti certifikate, udeležba na medgeneracijskem prostovoljskem taboru, učenje računalništva za starejše itd.

V našem domu posebno pozornost namenjamo razvijanju socialnega in čustvenega učenja na srečanjih vzgojne skupine ob koncu dneva štiri dni v tednu. Na teh srečanjih lahko obravnavamo določeno temo (odziv na aktualne družbene razmere), lahko so družabno obarvana (praznovanje rojstnega dne posameznega mladostnika), lahko so povezovalna s pomočjo različnih socialnih dinamik, predvsem pa je njihov namen, da se skupina srečuje in da mladi drug z drugim komunicirajo »v živo« (brez telefona). Menimo, da je spodbujanje socialnega in čustvenega učenja eno od ključnih področij celostne vzgoje v dijaškem domu, saj je za mladostnike to prostor intenzivnih vrstniških in medgeneracijskih odnosov. Pri tem je ključna vloga vzgojitelja, ki mladostnika z zgledom in osebnim spremljanjem spodbuja k inovativnosti in ustvarjalnosti pri razvijanju njegovih potencialov tako na področju formalnega kot neformalnega učenja, da postaja (postane) odgovoren in samostojen usmerjevalec svojega življenja. Pri tem je ključnega pomena individualni načrt, ki ga vzgojitelj in mladostnik pripravita in evalvirata skupaj. Vzgojitelj zato vedno znova išče možnosti in priložnosti, kako mladostniku ponuditi nekaj več oziroma to, kar mu družina in šola omogočata v manjši meri. Cilje, dejavnosti in oblike dela skrbno načrtujemo in so trajnostno naravnani.

dvorana da Gama

Zvonka Ziherl, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje

ODPRTO UČNO OKOLJE V PETEM RAZREDU

Natalija Komljanc (2009) navaja, da je učenec v odprti šoli dejavno vključen v načrtovanje

učenja (kaj in kako se bo učil). Tak način dela izvajamo tudi na naši šoli z učenci v 5. razredu.

Učenci so morali sami raziskati in pripraviti vsebine, ki so jih na medpredmetno zasnovanem dnevu dejavnosti tudi predstavili. Pri naravoslovju in tehniki smo jih povabili, naj sami raziščejo poglavje o prsti in ga predstavijo sošolcem. Ob svetovnem dnevu učiteljev so imeli za eno šolsko uro možnost postati učitelji. Pri likovni umetnosti najbolj uživajo takrat, ko si lahko sami izberejo tehniko in motiv. Zadnje dneve pouka si učenci popestrijo s temami, ki jih sami predstavijo s plakati ali govornimi nastopi.

Učitelji 5. razreda so v kratki anketi zapisali, da občasno vključujejo učence v načrtovanje pouka pri različnih predmetih. Največjo oviro za pogostejše vključevanje pomenijo pomanjkanje časa, učni načrt, premajhna strokovna podkovanost učiteljev ter nezanimanje nekaterih učencev. Res pa je tudi, da si kot učitelji premalokrat drznemo spremeniti način poučevanja.

Anketirani petošolci si takega načina dela želijo, ker lahko sami izberejo tisto, kar jim je všeč. Tak pouk se jim zdi zanimiv in zabaven. Njihove zamisli oplemenitijo pouk, pri pouku nastanejo čudoviti izdelki, ki so od začetka do konca plod njihovega dela.

Inovativno učno okolje, v katerem učenci načrtujejo in vodijo pouk, je odlična popotnica za njihovo nadaljnje delo, saj morajo sami priti do zamisli, poiskati gradivo, pripraviti predstavitev in na koncu vse tudi predstaviti. Zato menim, da bi moralo vključevanje učencev v načrtovanje pouka postati pogostejši način našega dela, saj so že petošolci dokazali, da to zmorejo.

Anita Nose, Gimnazija Novo mesto

ŠPORTNI TABOR KOT PRILOŽNOST ZA RAZVIJANJE UČINKOVITEGA UČNEGA OKOLJA

Na Gimnaziji Novo mesto vpisujemo dijake tudi v športni oddelek gimnazijskega programa. Dijaki športniki so zunaj pouka obremenjeni s športnimi dejavnostmi. Za šolsko delo imajo tako velikokrat manj časa kot drugi, poleg tega so zaradi treningov in tekem večkrat odsotni od pouka, kar lahko vpliva na njihov učni uspeh.

V želji, da bi dijaki športniki izboljšali svoj učni uspeh in dvignili raven znanja, smo v šolskem letu 2013/14 v športnem oddelku 1. letnika uvedli nekatere spremembe. Začeli smo s spremenjenim poletnim športnim taborom in nadaljevali s fleksibilnim poukom. Poletni športni tabor poteka že pred začetkom pouka, konec avgusta. To je hkrati spoznavni tabor, namenjen spoznavanju vrstnikov, in enkratna priložnost za graditev trdnih temeljev za dobre odnose v oddelku. Prav zato je smiselno, da je poleg športnih pedagogov eden od

spremljevalcev tudi razrednik.

Na športnem taboru smo med ure plavanja in potapljanja uvedli tudi pouk. Prvo leto je bil to pouk kemije in fizike, s poudarkom na aktivnih oblikah, predvsem sodelovalnem delu, timskem poučevanju ter sprotni povratni informaciji o napredku in uspehu, ki je za športnike še pomembnejša kot za druge dijake. Vse ure pouka sva profesorici fizike in kemije načrtovali medpredmetno, tako da so se prepletale vsebine obeh predmetov. Pripravili sva tudi delovni zvezek.

Športni tabor se je pokazal kot dobra praksa, zato smo z njim nadaljevali. Spreminjali so se spremljevalci, vsako leto se namreč vključijo tisti profesorji, ki v oddelku poučujejo. Dvakrat smo pripravili športni tabor s poukom geografije in slovenščine. V prispevku bomo predstavili več podrobnosti na področju vpeljevanja novosti v športnih oddelkih, natančneje koncept dela na športnih taborih.

Saša Lavrič, Gimnazija Novo mesto

ORIENTACIJSKI MEDPREDMETNI ŠPORTNI DAN

S sodelovanjem v projektu Posodabljanje gimnazij smo si učitelji na gimnazijah prizadevali z različnimi aktivnimi oblikami in metodami pouka pri dijakih razvijati osem ključnih kompetenc 21. stoletja. Razvijali smo nova učna okolja, v katerih smo preizkušali novosti, ki so jih narekovali učni načrti. Ključnega pomena je aktivno učno okolje za vse dijake. Izvajati smo začeli dejavnosti, kot so medpredmetne ekskurzije, športni tabori, šole v naravi, medpredmetne terenske vaje in medpredmetni športni dnevi.

Na Gimnaziji Novo mesto smo medpredmetni orientacijski športni dan prvič organizirali junija 2013. Na pobudo športnih pedagogov so se odzvali profesorji različnih predmetnih področij. S skupnimi močmi in ustrezno koordinacijo nam je uspelo pripraviti medpredmetno naravnane dejavnosti, ki jih dijaki opravijo na približno petnajst kilometrov dolgi krožni poti v okolici Novega mesta. Vse dejavnosti smo pripravljali kot skupinsko sodelovalno delo.

Pred športnim dnevom dijake razdelimo v heterogene skupine. V šoli dobijo orientacijske karte in navodila za pot z nalogami. V vsaki skupini ima eden od dijakov na telefonu vključeno aplikacijo Endomondo. Štart in cilj sta pri šoli. Dijaki na poti rešujejo naloge iz kemije, fizike, biologije in geografije. Skupine analizirajo vzorec ode iz Krke, izdelajo sončno uro, se orientirajo na različnih točkah, merijo azimut, opazujejo rastlinstvo in rešujejo naloge, vezane na učno orientacijsko pot. Vsak dan dobimo zmagovalce. To je ekipa, ki doseže najboljši čas, najbolje opravi naloge na terenu, pravilno odgovori na vprašanja s poti in pokaže opravljeno pot na aplikaciji Endomondo. Povezovalni cilj

vseh sodelujočih predmetov je razvijanje socialne in državljske kompetence, dijaki pa razvijajo tudi digitalno kompetenco. S tem bi radi povezali različna predmetna področja in sodelujoče ozavestili o pomenu timskega dela. Dijaki sodelujejo med seboj, si pomagajo, iščejo rešitve zunaj šole. Ob nalogah, ki jih rešujejo na terenu, se učijo iz življenjskih situacij v naravi.

dvorana Scott

Matej Žist, OŠ Jurija Vege Moravče, in Sergeja Petročnik, Osnovna šola Preserje

MEDŠOLSKO SODELOVANJE KOT ELEMENT MOTIVACIJE ZA USVAJANJE BRALNIH STRATEGIJ

V želji, da bi pri učencih v okviru oddelkov podaljšanega bivanja razvijala bralno pismenost, sva se učitelja dveh osnovnih šol odločila za sodelovanje pri podajanju bralnih strategij in tako za drugačno, partnersko, družabno učno okolje. Sodobne razlage učenja poudarjajo vlogo učencev kot iskalcev, zbiralcev in tistih, ki obdelujejo informacije. Pri tem bi moral biti učni proces socialen, situacijski in metakognitiven ter interakcija med že znanim in novim. Za bolj dejavno vlogo učencev in s tem za prehajanje odgovornosti z učitelja na učence pa je ključna njihova ustrezna motiviranost.

Učitelja sva se odločila, da si bodo učenci pod najinim vodstvom v prednovoletnem času s klasično pošto izmenjali več pisem, v katerih bodo postopno razkrivali identiteto svoje in hkrati ugotavljali identiteto druge šole. Tako so se zapletli v igro, ki jo poganja radovednost, kot orodje zakrivanja in razkrivanja (sebe in drugih) pa so uporabljali bralne strategije.

Bralna pismenost je učenčevo razumevanje in uporaba pisnega besedila za doseganje določenih namenov. Učenci so tako iz določenih črk sestavljali besede, iz danih besed povedi, jih dopolnjevali in osmišljali, ob pomoči zemljevida določali lokacijo sporočevalca, risali zgodbo v slikah, sestavljali besedila, k vprašanjem iskali ustrezne odgovore iz nabora, ki so ga imeli na voljo ... Razumevanje prebranega sva učitelja preverila tudi z bralno strategijo VŽN (vem, želim si izvedeti, naučil sem se).

Cilji, ki sva jih ob omenjenih nalogah skušala doseči pri učencih, so razvijanje konvergentnega in divergentnega mišljenja, razumevanje prebranega, spodbujanje domišljije, večšina določanja ključnih podatkov iz besedila, večšina asociativnega mišljenja. Poleg dekodiranja sporočil so učenci sporočila tudi tvorili in tako utrjevali znanje, vezano na bralne strategije. Vse naštetu zagotovo spodbuja motivacijo za branje in soustvarja pozitivno učno okolje.

Gabrijela Jošt, Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola

Šola za ravnateljce

POVEZANOST UČENCEV IN DIJAKOV V ŠOLI IN ZUNAJ NJE; PREDSTAVITEV INOVATIVNE IDEJE NA JAVNEM DOGODKU

Ustvarjalnost je povezana z inovativnostjo, ki je med učenci in dijaki ne manjka, ponuditi jim moramo le pravo priložnost, da jo lahko izrazijo. Mladina si danes bolj kot kdaj prej želi pokazati, kaj in kako nekaj dela. Zato smo sprejeli odločitev, da inovativno in ustvarjalno rešitev problema, kako povečati ekološko zavest med mladimi, ki je nastajala v sodelovanju dveh osnovnih in dveh srednjih šol, ki izobražujeta za različne programe, predstavimo širši javnosti. Vsi deležniki, ki so bili vključeni v predstavitev inovativne ideje na javnem dogodku so se strinjali, da projekt predstavimo v nevtralnem okolju. Predstavitve ideje je potekala v prostorih Mestne občine Kranj, ki so nam jih z veseljem odstopili.

Namen prispevka je predstaviti, kako je učenje lahko družabno in kako učenci in dijaki na tak način bolj sproščeno razvijajo komunikacijske in socialne kompetence, krepijo zaupajo vase, razvijajo lastno odgovornost in samodisciplino. Ta je pri predstavitvi na javnem dogodku še kako pomembna. Vsak deležnik je bil zadolžen za svoj prispevek k celoti. Mentorji so imeli pri pripravi in usmerjevanju dogodka vlogo koordinatorjev. Pri oblikovanju njegove končne podobe pa smo bili deležni zunanjega mentorstva dveh podjetniških svetovalcev, in to v sklopu projekta SPIRIT Slovenija.

Namen predstavitve je bil morebitnim uporabnikom predstaviti inovativne rešitve za izpostavljeni problem, in sicer kako povečati ekološko zavest med mladimi. Gostje so s svojo prisotnostjo podprli dejavnosti učencev in dijakov, prispevali svoj delež k vzgojno-izobraževalnemu procesu in s svojimi mnenji in povratnimi informacijami podprli osnovni namen ter že prej omenjeno glavno sporočilo predstavitve.

V prispevku bomo predstavili dejavnosti učencev in dijakov: oblikovanje programa za javni dogodek, pripravo propagandnega gradiva, pripravo dijakov na dogodek – oblikovanje prodajnih zgodb, ureditev prostora, sprejem in pogostitev povabljenih gostov. Navedene dejavnosti so potekale pod okriljem projekta Mladim se dogaja (SPIRIT Slovenija).

*Simon Konečnik, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola, in
Justina Erčulj, Šola za ravnateljce*

KAKO DOSEČI VEČ SODELOVANJA MED OSNOVNIMI IN SREDNJIMI ŠOLAMI?

Eno od načel inovativnih učnih okolij (OECD 2013, 12) poudarja sodelovalne metode učenja tako za strokovne delavce kot za učence oziroma dijake. Zato je treba na novo premisliti o možnostih, da bi sodelovanje med strokovnimi delavci še bolj spodbujali. Če si želimo sodelovanje spodbujati in ga osmisliti na ravni vzgojno-izobraževalnih zavodov (v nadaljevanju VIZ), je ključna oseba ravnatelj, ki mora razumeti pomen sodelovanja, mora ga spodbujati in spremljati. Na nacionalni ravni že lahko prepoznamo veliko poti in

prizadevanj, da bi strokovni delavci delovali bolj povezovalno, vendar večinoma znotraj istih VIZ, sodelovanje med različnimi osnovnimi ali srednjimi šolami je redkejše, še redkejše pa je sodelovanje med osnovnimi in srednjimi šolami. Hkrati vedno znova ugotavljamo, da so pri razvijanju sodelovanja in povezovanja tudi pri učenju ravnateljev še rezerve.

Primeri dobrih praks sodelovanja med strokovnimi delavci, ki smo jih spoznali doslej, so lahko na primer medsebojne hospitacije, do katerih pa imajo strokovni delavci različen odnos. V Šaleški dolini smo se odločili, da bomo preizkusili še nove metode sodelovanja, in sicer med strokovnimi delavci ter ravnatelji osnovnih in srednjih šol. Odločili smo se za metodo senčenja; gre za neformalno obliko sodelovanja, pri kateri eden opazuje drugega, kako opravlja svoje delo, in se tako oba uči. Že prvo leto smo dosegli presenetljivo dobre rezultate. Naš primer dobre prakse je dokazal, da sta sodelovanje in sodelovalno učenje učinkoviti, če temeljita na možnosti izbire teme sodelovanja, se pravi, če smo pri tem dovolj odprti in fleksibilni.

Namen referata je pokazati praktične izkušnje pri sodelovanju med osnovnimi in srednjimi šolami. Gre za inovacijski projekt, v katerem sledimo cilju, da bomo z boljšim vpogledom v delo drug drugega dali sebi in udeležencem izobraževanja boljšo popotnico za življenje, hkrati pa v svojih VIZ spodbujamo in razvijamo pomembno načelo inovativnih učnih okolij.

Tadej Rifel, Zavod svetega Stanislava

INOVATIVNO UČNO OKOLJE Z VIDIKA CELOSTNE VZGOJE

V središču vzgojnega koncepta, s katerim se identificira katoliška šola, je človek kot celostna oseba. Čeprav je sam koncept celostne vzgoje lahko zelo splošen in zato neoprijemljiv, pa si ga v našem primeru predstavljamo kot preplet telesne, duševne in duhovne dimenzije človeka. To za vzgojo predstavlja nenehen izziv, in sicer da v mladem človeku ne vidimo izključno ene ali morda dveh dimenzij ter da šolska uspešnost vedno izhaja iz človekove sreče in zadovoljstva, ne pa obratno. V ta namen katoliške šole v Sloveniji ustvarjajo prostor, v katerem učenci in dijaki uresničujejo svoje talente na mnogoterih ravneh in žanjejo uspehe na strokovnih, športnih, kulturnih in umetniških področjih. Poleg tega pa kažejo visoko raven empatije in odprtosti za religiozna vprašanja. Celostna vzgoja ves čas zagotavlja izkušnjo takega učnega okolja, v katerem se učenci in dijaki zavedajo vrednote medsebojnega sodelovanja in povezovanja ter se znajo ustvarjalno lotiti pridobivanja raznoliknega znanja. Ključno vlogo pri tem odigrajo vzgojitelji in učitelji, ki na številnih področjih ne nastopajo več samo v vlogi klasične pedagoške avtoritete, temveč tudi kot spodbujevalci in mentorji učencem in dijakom pri doseganju zastavljenih ciljev. Temeljne ugotovitve inovativnih učnih okolij z vidika celostne vzgoje lahko strnemo v naslednje poudarke:

- Učenje temelji na lastni izkušnji.

- Učenje se odvija v skupnosti in za skupnost.
- Velik poudarek je namenjen motivaciji učencev za pridobivanje novih spoznanj in kompetenc.
- Odstopanje od klasičnih pedagoških praks.
- Zagotavljanje prostora za ustvarjalnost in inovativnost.
- Povezovanje med šolami in drugimi javnimi ter zasebnimi ustanovami.
- Spodbujanje neformalnega vrednotenja dosežkov.
- Skrbno načrtovanje in evalviranje učnih okolij.

V prispevku bomo najprej utemeljili koncept celostne vzgoje in se ob tem navezali na sadove slovenske pedagoške tradicije. Nato bomo v osrednjem delu orisali inovativne pedagoške prakse in projekte, ki upoštevajo koncept celostne vzgoje, in ob tem podrobneje ovrednotili njihov pomen za udeležene in za širšo skupnost. Naposled bomo na kratko spregovorili o izkušnji spremljanja in evalviranja uspešnosti teh praks in predstavili orodje, ki nam je pri tem lahko v učinkovito pomoč.

dvorana Amundsen

Katarina Dolgan, OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

INOVATIVNO UČNO OKOLJE PRI POUKU NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE V 4. RAZREDU

V današnjem času je za kakovostno poučevanje učitelja potreben prehod od klasičnega poučevanja s tradicionalnimi metodami učenja k učenju učenja. Učitelj se mora zavedati, da pri učenju niso pomembne zgolj vsebine, ki jih učeči se sprejema, temveč sam proces učenja, strategije učenja in ustreznost le-teh. Učitelj ni več edini vir informaciji in strokovnjak na vsebinskem področju. Če hoče učencem zagotoviti kakovostno poučevanje, mora ustvariti inovativno učno okolje, v katerem bo učence poslušal, jih usmerjal, jim svetoval, jih spodbujal k samostojnosti in odgovornosti, pri njih razvijal sposobnost kritičnega mišljenja in presojanja ter skupaj z njimi dejavnosti učenja organiziral tako, da jih bodo kar najbolje pripeljale do zastavljenih ciljev. Uporabljati mora didaktične pristope, ki sodijo v konstruktivistični model poučevanja (sodelovalno učenje, projektno učno delo, problemski pouk, igra vlog, terensko, eksperimentalno ter raziskovalno delo, e-učenje), formativno spremljanje ter diferenciacijo in individualizacijo pouka. Upoštevati pa bi moral tudi čustveni in socialni vidik učenja ter nameniti ustrezen poudarek sodelovalnemu in vseživljenjskemu učenju.

Navedena teoretična izhodišča so bila vodilo pri obravnavi snovi *Moje telo* v četrtem razredu. Učenci so najprej ugotavljali, koliko že znajo, kakšni so njihovi interesi, želje in

potrebe po znanju o človeškem telesu. Skupaj smo načrtovali, kako bo potekala obravnava snovi, ki smo jo razdelili na posamezne sklope. V prvem obravnavanem sklopu smo se skupaj učili, kje in kako poiščemo informacije, ter jih kritično ovrednotili. Učenci so nato v manjših skupinah, v parih ali sami izbrali enega od sklopov, ki so se mu natančneje posvetili. Pri učnih urah so izbrani sklop predstavili, pripravili eksperimente, krajše videoposnetke, plakate ali predstavitve. Pri predstavitvah so bili učencem v pomoč različni didaktični pripomočki ter informacijsko-komunikacijska tehnologija. Ob koncu učne ure smo skupaj oblikovali in zapisali temeljna znanja, ki so izhajala iz učnih ciljev učnega načrta. Pri obravnavi dveh vsebin sta nam pomagali tudi zunanji sodelavki iz Zdravstvenega doma Ajdovščina in Rdečega križa. Po zaključenem sklopu smo pridobljeno znanje z različnimi metodami ponovili in utrdili, učenci pa so dobili tudi povratno informacijo v obliki nasvetov, kako znanje še izboljšati. Najbolj so jim bili všeč raznoliki pristopi pri podajanju snovi, to, da so bili sami dejavni in so imeli in možnost oblikovati učno uro. S takim načinom dela so spoznali inovativno učno okolje, ki je spodbujalo kakovostno samostojno in sodelovalno učenje.

Martina Šubic, OŠ Jakoba Aljaža Kranj

UČNO OKOLJE PRI FIZIKI

Pri pouku fizike je pomembno, da dogodke v naravi z razmišljanjem, raziskovanjem, eksperimentiranjem, merjenjem in računanjem povezujemo, spoznavamo fizikalne zakonitosti in preverjamo razumevanje naravnih pojavov. Najpomembnejša metoda je eksperimentalno delo. V vsako uro vključujem pogovor in diskusijo, da preverim predznanje in razumevanje učencev. Pouk organiziram tako, da poskušam zadostiti vsem učnim stilom. Na ta način je pouk bolj razgiban, učenčevo znanje pa globlje in trajnejše. Eksperimentom dajem velik pomen. Pri pouku izvajamo opazovalne in testne eksperimente. Opazovalni eksperimenti učence privabijo k razmišljanju, da se vprašajo, zakaj, k testnim eksperimentom pa učence dejavno vključim. Pomemben je tudi proces učenja, ne samo cilj in vsebine. Učenci z ustreznimi pripomočki sami najdejo poti do rešitve in cilj. Njihovo znanje tako postane trajnejše in bolj poglobljeno, kar je opaziti pri izpolnjevanju učnih listov, ki jih rešijo hitreje in bolje. Da je tako delo učinkovito, kažejo tudi pozitivni odzivi učencev. Reševanje besedilnih nalog je zanje najtežje. V osnovni šoli bi jih rada naučila orodij za reševanje besedilnih nalog. Domačih nalog navadno nimajo, razen pred pisnim preverjanjem znanja. Samostojno jih naredi malo učencev. Številni jih prepíšejo, ker bi se radi izognili delu, marsikdo pa res ne zna priti do rešitve. Namesto domačih nalog sem uvedla aktivno (sistematično, z veliko primeri) reševanje nalog v šoli. Znanje med procesom učenja preverjam s formativnim preverjanjem. To je za učenca odličen pokazatelj njegovega znanja in hkrati povratna informacija o njegovih dosežkih. Opazila sem, da učencem, odkar vključujem ta način dela, uspe reševati težje naloge. Učitelj si mora nenehno prizadevati k izpopolnjevanju profesionalnih kompetenc in raziskovanju

novih načinov poučevanja. Od učencev mora zahtevati več znanja in njihovo aktivno delo. Priprava in izvedba sicer zahteva več njegovega časa, vendar je pri izvedbi učinkovitejši, saj aktiven pouk pritegne vsakega učenca.

Martina Ribič, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

PROJEKTNI TEDEN NA SREDNJI ŠOLI

V predstavitvi z naslovom Projektni teden na srednji šoli bom predstavila izvedbo projektne tedna, motiviranje dijakov ter prednosti in slabosti projektne tedne. Na Srednji šoli Ravne izvajamo projektne tedne dvakrat letno in trajajo od tri do pet dni. Dijake razdelimo v manjše skupine. V prvih letnikih izberemo splošne teme, kot so zdravje, okolje, šport in promet, v višjih pa so na vrsti strokovne teme v obliki praktičnih projektov. Eden izmed projektov, ki sem ga v okviru projektne tedna izvajala z desetimi dijaki srednjega strokovnega izobraževanja, je načrtovanje in izdelava Roke kopača. Sam projekt je zahteval predpripravo, načrtovanje, pripravo materiala in izvedbo. Dijaki so prevzemali določene naloge: konstruiranje izdelka, priprava materiala, izdelava posameznih pozicij, sestavljanje končnega izdelka, testiranje in predstavitev projekta. Nekaj dijakov se je ukvarjalo s teoretičnim delom, drugi pa so prevzemali praktične naloge.

Sledili smo zadanim ciljem, saj so dijaki teorijo povezali s prakso, bili so inovativni, predlagali so rešitve, delali so timsko. Bili so motivirani, tak način dela jim je predstavljal izziv, konkreten izdelek jim je bil v ponos. Zato smo se odločili, da bomo projekt predstavili širše, ne samo na naši šoli, ampak tudi osnovnošolcem na njihovih tehničnih dnevih. Namen projektne tedne je predvsem drugačen pristop k učenju. Nekateri dijaki ob takšnem pristopu lažje pokažejo svoje sposobnosti. Zanimivo je, da se v takšnih okoliščinah izkažejo tisti dijaki, ki so drugače zelo nemotivirani, zato mi je takšen način dela v izziv in sem zanj tudi sama zelo motivirana. Moj osnovni namen je izdelava konkretnega izdelka, torej povezovanje teorije s prakso.

V referatu se bom osredotočila na prednosti in slabosti tovrstnega dela ter na kritično ovrednotenje prispevkov in sodelovanje dijakov. Opisala bom izvedbo dveh projektne tedne, ki sem ju izvedla v drugem in tretjem letniku srednjega strokovnega izobraževanja, smer strojni tehnik.

Alojzij Kokalj, Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo

VLOGA INOVATIVNOSTI PRI VODENJU IN POUČEVANJU V TEHNIKI

Živimo v času izjemne dinamike življenjskih procesov, v katere smo vpeti posredno ali neposredno. To dejstvo še kako velja tudi za hiter razvoj na področju tehnike in zato pred

pedagoške delavce postavlja vedno nove izzive. Kako te izzive spreminjati v rezultate? Odgovor je v pogumnem stopanju na pot nenehne samoevalvacije in inoviranja pristopov k poučevanju, in sicer v skladu z dinamiko ciljev poučevanja in procesov v okolju, ki so s poučevanjem konkretno povezani.

Predstavil bom tiste bistvene dejavnike za ustvarjanje inovativnih učnih okolij v tehniki, ki so se v ŠC Škofja Loka izkazali z dobrimi rezultati v konkretnih primerih.

- Novost v tehniki (vprašanje tehnične rešitve) naj učitelju/mentorju predstavlja izziv in ne problema. *Ta dejavnik je predpogoj za aktiviranje osebne inovativnosti pedagoškega delavca, kar pri svojem nadaljnjem razvoju prenaša na udeležence izobraževalnega procesa.*
- Umeščanje tehničnih novosti (tehnične rešitve) v izobraževalni proces/kurikulum in vzpostavljanje povezav s širšim okoljem (primer projekta s področja podjetništva). Primer: Usvajanje znanja, ki predmetne teorije povezuje s projekti v gospodarstvu, ima trajnostni učinek. Pomeni tudi ovrednotenje znanja v širšem okolju, kar prinaša dodano vrednost.

Primer: poučevanje na primeru avtomatizacije in robotike v povezavi s projektnim delom.

V prispevku bom predstavil vloge udeleženca in učitelja/mentorja v izobraževalnem procesu. Hkrati bom opozoril na to, kako pomembna je podpora vodstva pri tovrstnih procesih v izobraževanju. Vse vloge so pomembne za to, da dosežemo končne rezultate.

dvorana Cook

Darja Korpnik, OŠ Vransko - Tabor

DIDAKTIČNI PRIPOMOČEK KOT REZULTAT TIMSKEGA DELA V SKLOPU PROJEKTA POZOREN SEM

Aktivno sodelovanje strokovnih delavk različnih izobrazbenih profilov učinkovito vpliva na končni rezultat dela. Zorni koti učiteljice razrednega pouka, specialne pedagoginje in pedagoginje se precej razlikujejo, vendar spodbujajo konstruktivno mišljenje, iskanje različnih poti, širjenje lastnega miselnega obzorja in sprejemanje novih izzivov.

Med več kot polletnim aktivnim sodelovanjem so se nam porajale najrazličnejše ideje, zamisli, ki smo jih postopno uresničevale in preizkusile v praksi. Kot rezultat našega dela bi rade predstavile didaktični pripomoček, uporaben tako za učitelje kot za starše in otroke.

V procesu timskega dela so nastajale vaje, s katerimi želimo krepiti in spodbujati aktivno

pozornost, podaljšati čas vztrajanja v pozornosti in zmanjševati število napak, ki nastanejo zaradi slabše koncentracije. Ker v šolskem prostoru največ informacij prejemamo preko slušnega in vidnega čutnega kanala, smo vaje razdelile v skupini za vizualno in slušno pozornost. Znotraj njiju pa smo opredelile pet področij: motorika, govor in jezik, pisanje, branje ter predstave. Didaktični pripomoček vsebuje sto vaj na kartončkih, priloženi so še delovni listi, oblikovani v skladu s prilagoditvami za otroke s težavami na področju branja in pisanja.

Vaje so primerne za otroke od sedmega leta starosti. Kartončki so oblikovani tako, da je jasno razvidno, ali lahko otrok opravlja nalogo sam ali potrebuje pomočnika. Nazorno in barvno so ločena navodila in sama naloga, prav tako pa sta s simboli prikazana področje in podskupina.

V skladu z današnjo informacijsko ozaveščeno družbo smo izdelku dodale nadgradnjo s postavitvijo spletne strani. Na svetovnem spletu bi rade predstavile namen in pomen našega dela, rezultate raziskave, priporočila za učitelje, starše, otroke ter tedensko objavljale vaje za spodbujanje aktivne pozornosti.

Sanja Draksler, OŠ Vransko - Tabor

SPREMLJANJE AKTIVNE POZORNOSTI MED DRUGOŠOLCI OSNOVNE ŠOLE VRANSKO - TABOR V SKLOPU PROJEKTA POZOREN SEM

V sodobnem času in hitrem življenjskem tempu smo odrasli in tudi otroci izpostavljeni množici dražljajev v okolici in v nas samih. Prav zaradi tega je pomembno, da se znamo nanje osredotočiti, smo nanje pozorni. Za učence v šoli pa je izrednega pomena prav aktivna pozornost, ki jo morajo pridobiti in jo krepiti. Na tak način lahko pozornost zavestno usmerjajo in vzdržujejo na samo en dražljaj oziroma cilj, ki je v danem trenutku zanje najpomembnejši. Aktivna pozornost je potrebna tako v šolskem prostoru pri pridobivanju in usvajanju šolskega znanja, v samem učnem procesu, kot tudi pozneje v življenju. Po več posvetih smo se specialna pedagoginja, pedagoginja in učiteljica razrednega pouka odločile, da bomo v tem šolskem letu spremljale in spodbujale aktivno pozornost pri drugošolcih. Določile smo eksperimentalni razred, dva kontrolna razreda, pripravile kratka testa ter kriterije za vrednotenje. S prvim testom smo preverjale področje slušne, z drugim pa področje vidne pozornosti, saj učenci skozi ta dva kanala pri pouku pridobivajo največ informacij. Učence testiramo na tri mesece. Prvič smo ga izvedle septembra, nato decembra, načrtujemo pa ga še za marec in junij. Naš namen in cilj je pokazati, da se ob rednem in vsakodnevnem izvajanju kratkih usmerjenih vaj izboljša aktivna pozornost. Vaje, ki jih učiteljica vsak dan deset minut izvaja v eksperimentalnem razredu, smo sistematično razdelile na področje vidne in slušne pozornosti, znotraj njiju pa na pet področij: motorika, govor in jezik, branje, pisanje ter predstave. Po prvem trimesečnem testiranju so se rezultati v eksperimentalnem razredu najbolj izboljšali in s tem se je tudi potrdila naša hipoteza. Izvajanje vaj nadaljujemo in tudi pri prihodnjih testiranjih

pričakujemo podobne rezultate.

Danica Kaluža, OŠ Vransko - Tabor

TIMSKO SODELOVANJE V PROJEKTU POZOREN SEM

Pri poučevanju ugotavljam, da ima vsako leto več učencev težave z aktivno pozornostjo. Znotraj skupine, med poukom, se to kaže na različne načine. Učenci težko dlje časa sedijo pri miru, igrajo se s pripomočki iz peresnice, zmoti jih vsak zunanji dražljaj, z mislimi odtavajo, delajo pretirano število napak, pri delu so zelo počasni itd. Vedno več je učencev, ki zelo dobro funkcionirajo, kadar z njimi delamo individualno, saj takrat ni možnosti, da bi jih motil kakršenkoli drug dejavnik.

Po pogovoru s strokovnimi sodelavkami smo organizirale tim in si zastavile cilj, ki je usmerjen k spodbujanju in usmerjanju aktivne pozornosti. To pomeni, da si prizadevamo, da bi učenci dalj časa vztrajajo v aktivni pozornosti in da bi pri izvajanju nalog delali manj napak.

V timu smo sodelovale tako, da smo tedensko načrtovale in evalvirale naloge. V razredu sem vsak dan izvajala najmanj dve vaji. Vaje so vsak dan obsegale eno področje (motorika, branje, pisanje, govor in jezik, predstave), in to preko dveh učnih stilov (vidno, slušno). Vaje sem umeščala v učne priprave za različne predmete in jih izvajala v različnih delih ure. Včasih je bila to uvodna motivacija, drugič sem se zanje odločila med uro kot sprostitvev, ob zaključku ure, spet naslednjič je bila to vmesna gibalna dejavnost za dvig motivacije, za izvajanje naše prednostne naloge ... Vaje sem prilagajala potrebam in sposobnostim učencev. Tiste, ki so se mi zdele za cilj, ki smo si ga zastavile, še posebno pomembne, sem izvajala z različnimi variacijami.

Po štirimesečnem delu opažam, da so učenci glede na začetno stanje pri pouku bolj skoncentrirani, delajo manj napak, prav tako pa so napredovali v hitrosti predelovanja informacij.

S timskim sodelovanjem sem pridobila nova znanja, ki so za učitelja v razredu še kako pomembna. S takim načinom dela bom nadaljevala, saj je to naložba tako za učence kot za strokovne delavke.

Beatrika Jernejc, OŠ Vransko - Tabor

VEČ GLAV VEČ VE

V okviru projekta Obogateno učenje tujih jezikov (OUT) smo se učiteljice slovenščine, nemščine in angleščine odločile za izvedbo interaktivne timske učne ure na temo male in

Sala za ravnateljico

velike začetnice.

Dogovorile smo se za kategorije male in velike začetnice, ki bi jih pri vseh treh jezikih najlažje primerjali. Vsaka učiteljica je za določene kategorije zapisala primere, ki smo jih obravnavale z učenci.

Upoštevale smo dejstvo, da je materinščina učencev slovenščina in da so pri slovenščini ravno ponavljali rabo male in velike začetnice. Svoje znanje bi lahko obogatili in povezali tako, da bi primerjalno obravnavali rabo v določenih kategorijah še v angleščini (prvi tuji jezik) in v nemščini (drugi tuji jezik).

Pravopis med učenci ni najbolj priljubljen, zato smo učno uro zasnovali v obliki kviza, da bi jih čim bolj dejavno vključile. Po načelu več glav več ve smo se odločile za skupinsko delo. Učne snovi nismo podajale na običajen način, ampak smo potek učne ure le usklajevale. Uporabile smo predstavitev PowerPoint z dvanajstimi drsnicami, na katerih so bili zapisani enaki stavki v vseh treh jezikih. Naloga učencev je bila, da ugotovijo, ali so začetnice pravilno uporabljene.

Po kvizu smo učencem razdelile učni list s kategorijami za rabo male in velike začetnice, projicirale pa smo ga tudi na tablo. Dopolnjevali so ga s primeri. Vsaka skupina se je temeljito posvetovala, napačne odgovore drugih pa so pojasnjevali s pravili in se tako povsem nevede postavili v vlogo učitelja. Oblikovali smo uporaben učni list o pravopisu.

Priprava takšne učne ure zahteva veliko konstruktivnega sodelovanja učiteljev. Cilj smo dosegle, saj se je vsaka od nas naučila kaj novega, pa tudi učenci so bili pogosto v vlogi učitelja. Sodelovanje vseh članov skupine je bistveno pripomoglo k uspešnemu reševanju zastavljenih nalog.

PREDSTAVITVE REFERATOV III, torek, 5. april 2016, 18.00 - 19.00

dvorana Colombo

Andreja Klopčič Hološevič in Eva Pori, Vrtec Črnuče

UVAJANJE IN UDEJANJANJE INOVATIVNEGA PEDAGOŠKEGA PRISTOPA – KONCEPTA ODPRTEGA VZGOJNO-UČNEGA OKOLJA KOT IZZIV SODOBNEGA ČASA

Živimo v času modernega in razsrediščenega sveta, hitrega tempa, nenehnih sprememb in stalnih pritiskov potrošniške družbe, sveta, ki se sooča s številnimi težavami

in posamezniku ne daje več oprijemljive vizije, kam in kako naprej. V tok dogajanja tako zasnovanega časa so vpete tudi vzgojno-izobraževalne ustanove, v katerih se spoprijemamo z najrazličnejšimi izzivi ter skušamo premoščati t. i. razcep med ideološkimi tendencami družbe in zagatami, potrebami otrok. Pri delu z otroki uvajamo in razvijamo različne kakovostne didaktične načine in pristope, s katerimi bi radi prevrednotili sistem vrednot sodobne družbe, oživili vrednote, ki se izgublajo, ter predvsem naredili splošen premik v razmišljanju družbe.

V prispevku bomo obravnavali prednosti uvajanja in izvajanja gozdne pedagogike v vrtcu; gre za pedagogiko, ki gozd izpostavlja kot idealno vzgojno-učno in spodbudno naravno okolje, saj otroku omogoča, da kar najbolje razvije svoja znanja, veščine in izkušnje, ter mu ponuja ustrezne izzive za celosten (psihosocialni, fizični in kognitivni) razvoj. Na praktičnem primeru uvajanja programa Gozd v objemu v Vrtcu Črnuče bomo prikazali pozitivne strani uvajanja sprememb in uresničevanja inovativnega pedagoškega pristopa, ki ga razvijamo v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo v okviru inovacijskega projekta. Omenili bomo izzive, s katerimi se srečujemo pri izvajanju projekta in razvijanju inovacije, ter opredelili vlogo in pomen sodelovanja vseh vključenih v kakovosten razvoj in udejanjanje tega

Sola za ravnateljice

pedagoškega modela.

Spregovorili bomo o osnovnih izhodiščih za uvajanje inovativnega didaktičnega pristopa, predstavili dosežke, ugotovitve in smernice našega dosedanjega dela na področju gozdne pedagogike, ki jih bodo udeleženci/strokovni delavci lahko uporabili pri lastnem delu.

Na podlagi vsega tega bomo v prispevku pravzaprav izpostavili končni cilj uvajanja in uresničevanja odprtega vzgojno-učnega okolja v vzgoji in izobraževanju: spoprijemanje z izzivom časa in razvijanje inovacije, ki se zdi osrednja in temeljna vrednota pri vzgoji otrok v sodobnem času.

Bojana Burnik in Polona Volarič, Vrtec Hansa Christiana Andersena

NARAVA, NAŠA IGRALNICA

Dandanašnji smo preplavljeni s tehnološkimi pripomočki in drugimi dejavniki, ki nas odvrčajo od stika z naravo. V vrtcu imamo odlične prostorske razmere za dejavnosti zunaj igralnic, vendar pa nama poseben izziv pomenijo dejavnosti v širšem okolišu. Na začetku sva imeli pomisleke, da z bivanjem v naravi več tvegamo. Razmišljali sva o tem, koliko svobode dopustiti otroku, kako z najmlajšimi in gibalno oviranimi priti do narave, kakšna bo podpora vodstva, staršev in sodelavke.

Z dejavnostmi zunaj igralnice hkrati razvijamo več ciljev in področij. Za otrokom primerno in uspešno izvedbo sta potrebna postopnost in pozorno načrtovanje. Zunanje učno okolje spodbuja inovativnost odraslega, zahteva izstop iz tradicionalne prakse in sprotno kritično evalvacijo. Izvedba dejavnosti na prostem je težja, ker je motečih dejavnikov več kot v igralnici. Verjeti pa moramo, da je tak način pravi, in vztrajati. Pomembno je, da v proces vključimo otroke, jih opazujemo in svoja pričakovanja prilagajamo njihovim zmožnostim. Okolje je tretji vzgojitelj. Otroku omogoča svobodo gibanja, radost, igro z naravnimi materiali in doživljanje z vsemi čutili. Za otroke so prepreke na poti izziv in priložnost za spontan razvoj. Otroci so notranje motivirani, ker je zadoščeno njihovim naravnim potrebam. Ugotavljava, da je ključna prav ta motivacija, saj otrok uživa in se celostno razvija.

Prikazali bova, kaj vse otroci pridobijo, če so v spodbudnem učnem okolju s kompetentnimi odraslimi, ki z znanjem ter strokovnim pristopom omogočajo primerne izzive. Metode, dejavnosti in motivacijska sredstva prilagajava starostni skupini otrok ter razvojno-raziskovalno izboljšujeva kakovost dela. S pomočjo posnetkov bova predstavili konkretne dejavnosti, ki smo jih iz notranjega prenesli v zunanje učno okolje: Zunaj v vseh vremenskih razmerah, Raziskovanje gozda, Jutranji pozdrav v gozdu, Praznovanje rojstnega dne.

Na podlagi izkušenj lahko skleneva, da dejavnosti v naravi pospešujejo celostni razvoj otroka in strokovno rast odraslih, pripomorejo k sproščeni dnevni rutini, izboljšajo medsebojne odnose in sodelovanje s starši ter prinašajo osebno zadovoljstvo.

*Natalija Györek, Inštitut za gozdno pedagogiko, in
Brigita Urbanija, Vrtec Antona Medveda Kamnik*

MI SMO V GOZDU! A GRESTE Z NAMI?

SMO V GOZDU! Podpis: Vzgojiteljici in otroci. Takega sporočila na vratih razreda ali igralnice ne vidimo prav pogosto. Vsekakor pedagoški delavci večinoma z »vsemi štirimi« branijo ozemlje razreda ali igrišča, saj je del njih, njihove identitete, službeni prostor, celica šolske zgradbe, del vzgojno-izobraževalnega sistema že od cesarice Marije Terezije.

Pedagoško delo v gozdu, »gozdna pedagogika«, pouk v naravnih ekosistemih so dejavnosti, do katerih imamo načeloma pozitiven odnos, a se v slovenskih šolah in vrtcih še ne uveljavljajo v večjem obsegu in so omejene na dneve dejavnosti. Razlogi za to so tako objektivni kot subjektivni. Vendar ovire nekateri vrtci in šole z lahkoto premagujejo in pri tem navajajo številne prednosti vzgojno-izobraževalnega procesa v naravi. O tem poročajo v Inovacijskih projektih Zavoda RS za šolstvo ali v sklopu refleksij in evalvacij, ki jih izvajajo bodisi znotraj zavoda ali v sodelovanju z raziskovalnimi ustanovami.

Zakaj bližnji gozd? S stališča učenja je gozd eno najbolj inovativnih učnih okolij, ampak le, če v njem udeležimo model odprtega učenja.

Vse več raziskav nam kaže, da naši otroci, pedagoški delavci in šolski sistem potrebujejo več funkcionalnega znanja, ustvarjalnih idej, več gibanja, zdravja in manj stresa. Izkušnje kažejo, da so otroci v gozdu bolj motivirani za delo, bolj ustvarjalni, njihove motorične veščine se izboljšujejo, krepijo se sposobnosti opazovanja, moč koncentracije, več je pozitivnih socialnih interakcij, postanejo bolj prilagodljivi ... Vendar tak način dela zahteva tudi bolj aktivno vlogo pedagoškega delavca. Gozd pedagoškega delavca spremeni v ustvarjalnega in prilagodljivega iskalca namigov v okolju, v pedagoga, ki je obenem moderator, raziskovalec, poslušalec, opazovalec in oblikovalec zamisli.

V prispevku vam bomo predstavili Mrežo gozdnih vrtcev in šol, ki vrtce in šole spodbuja k čim bolj redni uporabi lokalnega naravnega okolja. Mreža deluje kot interdisciplinarna razvojna skupina, ki povezuje vzgojno-izobraževalni sistem z gozdom in s strokovnjaki različnih znanstvenih disciplin. V zadnjih treh letih smo s sodelovanjem in razvijanjem »gozdnih inovativnih pristopov« navdušili preko sedemsto pedagoških strokovnih delavcev. V šole in vrtce vnašamo smisel, energijo, sproščenost, optimizem in veselje do življenja. In to je lahko sila preprosta formula za dobro počutje v službi, za celostni razvoj otrok in dejavno ter uspešno gibanje skozi življenje. Obenem vas bomo seznanili s primeri dobrih praks na področju bivanja v naravnih okoljih, usmeritvami in cilji ter seveda z rezultati nekajletnega dela na tem področju.

dvorana Vespucci

Mirjana Jelanič, OŠ Sava Kladnika Sevnica

POVRATNA INFORMACIJA ZA BOLJŠE UČNE DOSEŽKE UČENCEV IN PROFESIONALNI RAZVOJ STROKOVNIH DELAVCEV

V dvajsetih letih poučevanja in ravnateljstva sem ogromno časa namenjala raziskovanju in obliki povratne informacije o stanju in napredku na vzgojnem in učnem področju, povratne informacije torej, ki naj bi učence motivirala in spodbujala. Zavedam se, da so nam starši pri vodenju učencev v veliko podporo. Tudi pogovor z njimi pomeni učno okolje tako za učitelja kot starše. Govorilne oziroma pogovorne ure so hkrati priložnost za razvoj dobre komunikacije in zaupanja v profesionalno in strokovno delo učitelja. Pozitivno vzdušje in odnos staršev ter učiteljev pedagoški optimizem dajeta trdne temelje za učinkovitejše poučevanje, pri katerem so učenci v središču poučevanja, načrtovanja in vrednotenja doseženega in pričakovanega znanja, kakršno si želimo. V sami dinamiki dela v takšni razredni skupnosti je moč začutiti večjo motiviranost za delo in vztrajnost pri premagovanju ovir pri učencih in učiteljih. Obiski staršev v šoli so pogostejši in nemalokrat prihajajo na pogovore z beležko in s pisalom, da si zapišejo pomembnejše ugotovitve, dosežke, veščine in sprejete dogovore tako na učnem kot vzgojnem področju. Ugotovitve Johna Hattieja v delu *Visible Learning for Teachers* o zelo velikem vplivu povratne informacije na učne dosežke so potrdile moja spoznanja. Kot je dobra povratna informacija odskočna deska za učenca, je za starše pogoj za oblikovanje pozitivnega odnosa do šole, učitelja in ne nazadnje do učenja. Tako se počasi spreminja struktura podajanja informacij, in sicer od kritiziranja, pritoževanja, obtoževanja do spoštovanja, sprejemanja, zaupanja, poslušanja in dogovarjanja. To prispeva tudi k boljši organizacijski kulturi in klimi na šoli. V nadaljevanju bom predstavila predlogo, ki je učiteljem lahko v pomoč pri podajanju povratne informacije staršem o njihovem otroku kot celostnem bitju z več inteligencami, pri čemer sta pomembna njegovo kognitivno znanje in odnos do moralno dobrega in slabega ravnanja.

Milojka Vidmar, OŠ Savsko naselje

METODE PRI SPODBUJANJU AKTIVNEGA UČENJA

Pri poučevanju učencev na klasične načine (frontalno) večkrat naletimo na težave zaradi nezanimanja in pasivnosti učencev in posledično na slabo pomnjenje in razumevanje predelane učne snovi. Posledica tega pa so učenje na pamet, nerazumevanje vsebine, težje povezovanje znanja enega predmeta z drugimi (interdisciplinarnost) in podobno. Pri reševanju problemskih nalog imajo učenci težave, če naloga ni postavljena v obliki, ki so je navajeni, stereotipno razmišljanje pa jim onemogoča uvid v problemsko reševanje nalog. Pri razmišljanju, kako spodbuditi aktivno sodelovanje učencev pri obravnavi snovi, tako da si bodo snov lažje zapomnili in jo razumeli na višji ravni, si lahko pomagamo z različnimi metodami.

Ker sem učiteljica matematike, fizike in astronomije kot izbirnega predmeta, in sicer na OŠ Savsko naselje, se z naštetimi problemi pogosto srečujem pri obravnavi snovi, ki zahteva razumevanje in povezovanje znanja z različnih področij, pa tudi priklic raznih informacij in nadgrajevanje znanja.

Metode, s katerimi si pomagam, so: sodelovalno učenje; obrnjeno učenje – *flipped learning* in raziskovalno učenje. V prispevku bi rada predstavila vse tri metode, ki sem jih uporabila. Pomembno je tudi, kdaj jih lahko uporabimo in pri katerih učencih, seveda pa je najpomembnejše, kako uspešne so pri obravnavi zahtevane snovi.

Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo

KAKO DO BOLJŠE DISCIPLINE IN KLIME V RAZREDU S POMOČJO KOLEGIALNEGA PODPIRANJA IN OPAZOVANJA

Enega najpomembnejših dejavnikov spodbudnega učnega okolja predstavlja t. i. obvladovanje oziroma vodenje razreda, ki med drugim zajema zagotavljanje dobre klime in vzpostavljanje ter vzdrževanje discipline v razredu. (Več o tem glej v prevodni številki *Vzgoje in izobraževanju* 5/2010, namenjeni vodenju razreda).

V prispevku bomo kot primer pristopa, ki omogoča vzpostavljanje inovativnih učnih okolij, predstavili model kolegialnega opazovanja in podpiranja, prirejen (po ameriškem avtorju Robertu Marzanu) za slovenski šolski prostor. Pri tem bomo posebej osvetlili področje vzpostavljanja in vzdrževanja discipline. Model vključuje premišljeno in sistematično strategijo kolegialnega podpiranja (na osnovi izpeljanega opazovanja), zasnovanega na pristopu coachinga. V primerjavi z običajno prakso kolegialnega opazovanja je poudarek na naslednjem:

1. model zajema podrobno in domišljeno opredeljene kompetence (zasnovane na

kombinaciji ugotovitev številnih empiričnih raziskav ter teoretičnih izhodišč in izkušenj iz prakse učiteljev), ki jih učitelj potrebuje za zagotavljanje discipline;

2. kompetence so opredeljene na več stopnjah ekspertnosti (od začetniške ravni do ekspertne), tako da se vsak posameznik lahko (sam ali s pomočjo kolegovega opazovanja) umesti na stopnjo, na kateri je v določenem trenutku na vsaki od ravni;
3. na temelju takšne presoje pa se nato kolega/kolegi podpirajo tako, da v procesu refleksije in učenja sam(i) prihaja(jo) do uvidov, se odloča(jo) za spremembe in išče(jo) rešitve; pri tem je natančna opredelitev kompetenc s številnimi konkretnimi opisi dejavnosti v pomoč pri izboljševanju oz. napredovanju; takšen pristop je lahko tudi izhodišče za dolgoročno načrtovanje profesionalnega razvoja.

Joyce in Showers (2002, povzeto po Marzano in Simms 2013) sta ugotovila, da tak pristop pomaga učiteljem pri izboljševanju dela na več načinov. Trenutno s skupino srednješolskih učiteljev, ki se usposablja za uporabo coachinga, preizkušamo uporabnost modela v slovenski praksi. Prve izkušnje iz anekdotskih virov kažejo, da so učitelji model prepoznali kot zelo koristen in so s svojimi pripombami pripravljeni sodelovati pri dopolnitvah pilotne različice modela, da bi skupaj dosegli čim večjo preglednost in enoznačnost kategorij in opis(nik)ov.

dvorana da Gama

Urška Štremfel in Maša Vidmar, Pedagoški inštitut

ZNANSTVENE PODLAGE IN INOVATIVNI PRISTOPI ZA MEDSEKTORSKO OBRAVNAVO ZGODNJEGA OPUŠČANJA IZOBRAŽEVANJA: VLOGA MULTIDISCIPLINARNIH TIMOV V ŠOLAH

Zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja («osipništvo») je v Evropski uniji (EU) pereč problem za posameznika in družbo kot celoto, njegovo zmanjševanje pa je opredeljeno kot pomemben cilj strategije Evropa 2020. Svet EU (2011) Evropsko komisijo in države članice EU spodbuja k eksperimentiranju z znanstveno utemeljenimi in inovativnimi pristopi, ki prispevajo k zmanjševanju zgodnjega opuščanja izobraževanja ter obvladovanju dejavnikov tveganja (npr. slabih dosežkov učencev), ki so z njim povezani.

Na Pedagoškem inštitutu v letih 2014–2017 sodelujemo v mednarodnem projektu TITA (Medsektorski pristopi k obravnavi zgodnjega opuščanja izobraževanja: inovativna usposabljanja, pripomočki in dejavnosti), katerega namen je zasnovati, preizkusiti in ovrednotiti inovativne medsektorske pristope, osredinjene na preprečevanje zgodnjega opuščanja izobraževanja, in s tem prispevati k uresničevanju evropskih strateških ciljev na področju izobraževanja. V okviru projekta sodelujemo kot snovalci znanstvenih podlag, v katerih izpostavljam nove oblike in vsebine izobraževanja, ki bodo učitelje

in druge relevantne akterje opolnomočile za uresničevanje raznolikih oblik sodelovanja v multidisciplinarnih timih. Tako zasnovane medsektorske pristope bodo v obliki javnopolitičnih eksperimentov preizkusili in ovrednotili v Franciji, Luksemburgu in Švici, njihove rezultate (inovativna spletna usposabljanja, pripomočke in dejavnosti za vzpostavitev in delovanje multidisciplinarnih timov) pa bo kot dobre prakse za preprečevanje zgodnjega opuščanja izobraževanja, z ustreznimi nadgraditvami, mogoče uporabljati tudi v drugih državah Evropske unije.

Namen prispevka je na podlagi izsledkov projekta TITA z različnih teoretskih in raziskovalnih vidikov osvetliti pomen inovativnih oblik medsektorskega sodelovanja (multidisciplinarnih timov v šolah) pri obvladovanju zgodnjega opuščanja izobraževanja. Čeprav v Sloveniji zgodnje opuščanje izobraževanja ni žgoč problem, lahko teoretski vpogledi in praktični pristopi medsektorskega sodelovanja, ki jih bomo predstavili, pomenijo pomembno podlago za izboljševanje in inovacijo različnih vidikov pedagoškega procesa v slovenskem izobraževalnem prostoru ter prispevajo h kakovosti učenja vseh (ne le tistih učencev, pri katerih zaradi različnih dejavnikov obstaja tveganje za zgodnjo opustitev izobraževanja).

Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut

KAKO LAHKO S POMOČJO MEDIJSKE PISMENOSTI OPOLNOMOČIMO MLADE

Mediji in informacijsko okolje postajajo vedno bolj pomembno sredstvo, preko katerega ljudje (predvsem pa mladi) strukturirajo svoje življenje. Informacijsko okolje, ki nam ga ponujajo novi mediji, je dandanes večinoma sestavljeno iz digitalnih informacij, ki nam omogočajo dostop do odprtega in fleksibilnega znanja, vendar je pri tem pomembno, da znamo k tovrstnemu znanju in informacijam tudi primerno pristopiti in jih ovrednotiti. V prispevku zagovarjamo tezo, da je pri ustvarjanju inovativnega učnega okolja uporaba novih medijev in tehnologije pri učenju in poučevanju v današnjem času nujna, hkrati pa moramo znati informacije, ki jih prejmemo preko medijev, ustrezno ovrednotiti. Predvsem mladi potrebujejo pri analiziranju in vrednotenju informacij, ki jih prejmejo preko medijev, veliko pomoči (Higgins in Begoray 2012). Zato v prispevku na podlagi dobrih praks v drugih državah zagovarjamo mnenje, da je dobro premišljeno medijsko vzgojo treba vključiti v šolski kurikulum, vendar ne zaradi poučevanja uporabe medijskih tehnologij, ampak zato, da bi učencem omogočili poglobljeno razmišljanje o vplivu medijev na naše vsakdanje življenje, razumevanje sveta in odnose z drugimi ljudmi. Najpomembnejša naloga medijske vzgoje bi morala biti, da bi učencem omogočila razumevanje medijev, njihovega jezika in motivov. Tako lahko razvijajo medijsko pismenost, ki je v modernem svetu postala nepogrešljiva veščina.

V prispevku bomo s pomočjo dobrih praks kritično predstavili različna priporočila in načine, kako lahko uporabimo obstoječe medije in medijsko pismenost pri učenju in poučevanju,

da bomo z njimi pri mladih dosegli kar najbolj pozitiven učinek, ter katere izobraževalne naloge izhajajo iz široke uporabe medijev in kako jih lahko uresničujemo. Analiza priporočil in dobrih praks je nastala na Pedagoškem inštitutu v okviru mednarodnega projekta TITA (Medsektorski pristopi k obravnavi zgodnjega opuščanja izobraževanja: inovativna usposabljanja, pripomočki in dejavnosti).

Ana Kozina, Pedagoški inštitut

MOTIVACIJSKI IN ČUSTVENI VIDIKI ZGODNJEGA OPUŠČANJA ŠOLANJA

Zgodnje opuščanje šolanja ima tako za posameznika kakor za družbo kot celoto številne negativne posledice. V prispevku bomo raziskali nekatere dejavnike, ki lahko vodijo v zgodnje opuščanje šolanja, ter nakazali, kako lahko na te dejavnike vplivamo na ravni šol. Omenjeni pregled dejavnikov, povezanih z zgodnjim opuščanjem šolanja, so na Pedagoškem inštitutu nastali v okviru mednarodnega projekta TITA (Medsektorski pristopi k obravnavi zgodnjega opuščanja izobraževanja: inovativna usposabljanja, pripomočki in dejavnosti).

Vzroki za zgodnje opuščanje šolanja so raznoliki in med seboj prepleteni, zaradi česar se bomo v prispevku osredinili na dva povezana sklopa dejavnikov, in sicer na motivacijske dejavnike ter socialne in čustvene spretnosti. V okviru raziskovanja motivacijskih dejavnikov se bomo oprli na teorijo samodeterminacije (Ryan in Deci 1985). Teorija samodeterminacije prepoznava tri temeljne vire notranje motivacije: potrebo po kompetentnosti, potrebo po povezanosti in potrebo po avtonomnosti. Ko so zadovoljene vse te tri, se splošno blagostanje učencev in dijakov poveča, njihovo znanje je bolj konceptualno, kar oboje vodi k zmanjševanju števila učencev in dijakov, ki opustijo šolanje. Teorija samodeterminacije ima široko empirično podporo ter veliko uporabno vrednost na področju vzgoje in izobraževanja. Kot posebno pomembno se je v raziskavah (Alivernini in Lucidi 2011) pokazala podpora avtonomnosti kot načina motiviranja učencev in dijakov ter preprečevanja zgodnjega opuščanja šolanja. V šolskem okolju lahko (ob povezavah z lokalno skupnostjo ter starši) krepimo tako kompetentnost kot povezanost in avtonomnost. Polegi majhne (ali ničelne) učne motivacije so za posameznike, ki zapuščajo šolanje, značilne tudi neustrezne čustvene in socialne spretnosti (npr.: samozavedanje, samouravnavanje, socialno zavedanje, upravljanje z odnosi, odgovorno sprejemanje odločitev). Te lahko na eni strani podpremo z varnim in spodbudnim učnim okoljem ali z uporabo različnih programov, delavnic, ki spodbujajo razvijanje čustvenih in socialnih spretnosti.

dvorana Scott

Štefka Šturm in Manica Jesenšek, Vrtec Hansa Christana Andersena

IGRAMO SE PO KITAJSKO

V našem vrtcu že četrto šolsko leto preko Konfucijskega inštituta uvajamo kitajščino v redni program.

V najina oddelka otrok, starih od štiri do šest let, učiteljica iz Kitajske že drugo leto prihaja enkrat tedensko, med deveto do enajsto uro. Pri tem imajo otroci možnost skupinskih dejavnosti in individualnega stika. Prav individualna dejavnost pomeni višjo raven učenja jezika, saj otroci ne znajo dovolj angleščine in so primorani poslušati kitajščino. Ob uvajanju novosti v oddelek smo premagale začetne dileme in sproti reševale težave. Kitajske učiteljice je bilo treba pripraviti na naš način dela s predšolskimi otroki, ki se bistveno razlikuje od njihovega pristopa. Strokovne delavke moramo dovolj dobro komunicirati v angleščini, saj učiteljice ne znajo slovensko. Da je izvedba uspešna, je potrebno skupno načrtovanje, saj se morajo dejavnosti v kitajščini preplesti z našimi vsebinami in zanimanjem otrok. Za strokovnega delavca to hkrati pomeni spoznavanje in usvajanje besedišča v kitajščini.

Ob dejavnostih in igri v kitajščini se otroci srečujejo z delom kitajske kulture. Njihove pravljice so po vsebini drugačne od teh, ki jih poznamo mi. Drugačna je njihova pisava, spoznali so pripravo črnila za pismenke, posebne čopiče in papir, na katerega pišejo. Seznanili smo se z origamiji in spretnostjo gubanja papirja. Ob koncu šolskega leta so poskusili tudi kitajsko sladico iz buče. Otroci se v tovrstnem učnem okolju ne seznanjajo le s kitajščino, ampak jim spontano ponudimo učenje angleščine, saj v angleščini poteka komunikacija med strokovnimi delavkami in kitajsko učiteljico. Starši nas podpirajo in so veseli napredka otrok. Kitajščina je za družine brezplačna.

Oddelki, ki imamo v programu kitajščino, smo v vrtcu pridobili dodano vrednost. Otroci in odrasli tako pridobivamo neprecenljive izkušnje in si širimo obzorja. S kitajskimi dejavnostmi vlagamo v prihodnost, ko bo znanje jezika še pomembnejše, kot je danes.

Darinka Matjašič, OŠ Frana Metelka Škocjan, vrtec

IGRA, IZKUŠNJE, REŠEVANJE PROBLEMOV ... - UČNO OKOLJE, KI TO OMOGOČA

Učimo se na vsakem koraku, v vseh življenjskih obdobjih, v vsaki situaciji, in prav tega se moramo strokovni delavci, ki vsak dan stopamo v oddelek vrtca, zavedati. Predšolsko obdobje je za učenje malčkov zelo pomembno, zato je naša naloga in odgovornost ponuditi bogato – spodbudno UČNO OKOLJE, ki vpliva na kognitivni, socialni, čustveni in telesni razvoj otroka. Okolje mora biti fizično in psihološko varno in spodbudno. Okolje, v katerem

se otrok uči in pridobiva izkušnje, mora ponujati različna sredstva, gradiva, naloge in okoliščine. V takem okolju vzgojitelj spodbuja učenje s samostojnim raziskovanjem, raziskovanjem v skupini, tako da otrok skozi igro in z dostopom do različnih virov razvija svoje intelektualne sposobnosti. Z interakcijo z drugimi otroki in odraslimi v različnih situacijah vzpostavlja in gradi odnose, se uči reševati probleme in prevzema odgovornost. Naloga vzgojitelja je, da učeči se skupnosti sporoča jasna pričakovanja tudi glede vedenja, zato je pomembno, da vsak posameznik sodeluje pri postavljanju pravil v igralnici in drugih prostorih vrtca ter zunaj njega. Vzgojitelj učno okolje dopolnjuje, prilagaja, tako da zadovoljuje potrebe posameznika in potrebe celotnega oddelka. Okolje mora biti tako, da vzgojitelju omogoča opazovanje posameznika, posamezne skupine ali celote. Ne smemo pozabiti na druge prostore vrtca in zunanje površine, kajti tudi tam otrok pridobiva izkušnje in znanja. Pomembno je, kako in kje se otrok uči, naloga strokovnega delavca pa je, da mu omogoči kar najboljše razmere za to.

V svoji predstavitvi bom s primeri predstavila učno okolje v svoji igralnici.

Katarina Kejžar, OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora, vrtec

INOVATIVNO UČNO OKOLJE POTREBUJE INOVATIVNEGA UČITELJA

Ustvarjanje in vzdrževanje inovativnega učnega okolja za uspešno vzgajanje in učenje mladostnikov, starih od dvanajst do petnajst let (zadnje triletje v osnovni šoli), je v času, ki ga živimo, zelo zahtevna in odgovorna naloga UČITELJA. Za to potrebuje nekatere posebne veščine, znanja in sposobnosti ter veliko subtilnosti, empatije, poguma, odločnosti, kritičnosti.

Začetek, ki omogoča ustvarjanje omenjenega učnega okolja, je njegov PRIHOD V RAZRED. Z njim si učitelji ustvarjamo AVTORITETO. Brez nje je vodenje učenja neustrezno. V nadaljevanju je pomemben učiteljev GOVOR (ne jezik, pač pa ustrezna izbira govornih sredstev – hitrost, artikulacija, glasnost, intonacija ...). Kljub številnim tehnološkim pridobitvam je namreč govor tisti, s pomočjo katerega z učenci stopamo v ODNOS. Šele v odnosu pa smo kot učitelji dovzetni za razlike med posamezniki, različne zahtevnosti in obremenitve učencev. Ura se začne z MOTIVACIJO. Zanja bi morali učitelji v pripravi porabiti največ časa, saj imamo pred sabo večinoma nemotivirano, apatično, »klikov« vajeno mladino. Učenje je zato še kako pomembno osmisliti, ga postaviti v resnično življenje. Učno okolje potrebuje učitelja, ki bo (ne glede na predmet, ki ga poučuje) učil ČUSTVOVANJA. Učenci svojih čustev ne prepoznajo, ne znajo jih ustrezno izraziti, težko se umirijo, bojijo se biti v stiku s samim sabo, v tišini. Ko učitelj izbira dinamiko učne ure, je po mojih izkušnjah in prepričanju najboljša izbira MANJ JE VEČ. Nizanje informacij, na katerem še vedno sloni večina učnega procesa, ne pripomore k razvoju kritičnega in ustvarjalnega posameznika, ki je naš cilj. Učitelj bi si moral vzeti ČAS, da bi učenci ključne

pojme ponotranjili. Učitelj, ki omogoča inovativno učno okolje, bi moral iz OCENJEVANJA črtati šablonske teste, posnetke preverjanja znanja in ocenjevati učenčeve sposobnosti jasnega izražanja znanja, razumevanje snovi, dobre zamisli in še kaj.

V inovativno učno okolje z inovativnimi učitelji!

dvorana Amundsen

Sabina Korošec Zavšek, OŠ Glazija

UČENJE OTROK S SPEKTROAVTISTIČNO MOTNJO V INOVATIVNEM UČNEM OKOLJU NA OŠ GLAZIJA V CELJU

Otroci s spektroavtistično motnjo (SAM) so v zadnjem desetletju med otroki s posebnimi potrebami v predšolskem in šolskem obdobju vedno bolj v ospredju. V praksi prepoznavamo vedno več specifičnih posebnih potreb otrok s SAM, učimo se novih pristopov, kako spodbujati njihov razvoj in razvoj njihovih zmožnosti. Ker se uradni šolski sistem na potrebe otrok s SAM prepočasi odziva, se vsaka vzgojno-izobraževalna ustanova sama spopada z izzivi, ki jih prinaša vsakodnevno delo s temi otroki. Na naši šoli ob podpori ravnateljice in zaradi zagnanosti nekaterih strokovnih delavcev že od leta 2006 deluje tim za avtizem. V njegovem okviru nastajajo nove ideje, kako v danih možnostih, ki jih ponuja aktualni šolski sistem, izvajati čim več individualnih in skupinskih terapij, ki smo se jih strokovni delavci učili in naučili na številnih izobraževanjih doma in v tujini, pa tudi s sodelovanjem v različnih evropskih projektih. Svoja znanja skušamo praktično uporabiti pri svojem vsakodnevnem delu z otroki s SAM. Naloge tima za avtizem so stalno strokovno izobraževanje, izvajanje individualnih in skupinskih obravnav, spremljanje strokovne literature, sodelovanje z zunanji ustanovami in s starši ter sodelovanje v mednarodnih evropskih projektih, pa tudi izobraževanje drugih strokovnih delavcev in staršev. Danes v okviru tima za avtizem na naši šoli izvajamo terapije: PECS, ABA, TEACCH, DIR Floortime, gestalt, Brain Gym in delavnice za učenje socialnih veščin. V prispevku bom predstavila, kako ravnateljica spodbuja oblikovanje novega učnega okolja in kako poteka delo po metodi DIR Floortime, ki se izvaja individualno; pojasnila bom, kaj je DIR Floortime, kje, kdaj in kako lahko metodo izvajamo in kakšna je vloga otroka in staršev pri tem pristopu. Spregovorila bom o aktivnem sodelovanju med šolo, družino in prostovoljkami, o načinu evalvacije rezultatov (rezultate evalviramo s pomočjo videoposnetkov in vprašalnikov ter ocenjevalnih lestvic) in naših pričakovanjih ob koncu šolskega leta: na podlagi izkušenj pričakujemo pozitivne učinke na razvoj deklice s SAM.

Aleš Jurčec, Tanja Prosnik Žunec in Kristina Podgorelec, OŠ Stanka Vraza Ormož

ŠOLA S PRILAGOJENIM PROGRAMOM – PROSTOR ZA UČENJE SOCIALNE INTERAKCIJE

Na naši šoli – šoli s prilagojenim programom – namenjamo poseben poudarek razvijanju socialnih veščin in usvajanju znanja na področju medsebojnih odnosov in komunikacije. Zaradi majhnosti se lahko vsakemu učencu temeljito posvetimo in mu pomagamo na poti, na koncu katere si predstavljamo in želimo odgovorno, delovno in samostojno mlado osebnost. Ves čas pa se zavedamo, da moramo ostajati v mejah sposobnosti vsakega posameznika.

Pri našem vsakdanjem delu skušamo slediti viziji, ki smo si jo zastavili. Zavedamo se, da je vsak človek brezmejno pomemben v svoji drugačnosti in hkrati enako pomemben kot vsi drugi. Prav to pomembnost in enkratnost vsakega posameznika skušamo v okviru številnih druženj z vrstniki, mlajšimi in starejšimi predstaviti tudi širšemu okolju. S pomočjo različnih oblik druženja bi radi v ospredje postavili učenje sprejemanja samega sebe z vsemi sposobnostmi in učenje sprejemanja različnosti. Vsem udeležencem druženj skušamo omogočiti, da izmenjujejo življenjske izkušnje in da se ob novih izkušnjah bogatijo.

Le preko osebnih izkušenj in spoznavanja drugačnih v vsakdanjem življenju lahko postanemo dovzetni za razlike in le tako lahko samega sebe prepričamo, kako pomembno je, da izkoriščamo sposobnosti, ki so nam dane. Druženja, ki jih organiziramo in se jih udeležujemo, pa niso namenjena zgolj učencem, ampak tudi učiteljem, ki se imajo ob prepoznavanju različnosti možnost učiti, kako pomembno je, da se otrok izobražuje v programu, ki je prilagojen njegovim dejanskim sposobnostim.

Erna Žgur, CIRIUS Vipava

SODELOVANJE Z LOKALNIMI OBRTNIKI – PRILOŽNOST NOVIH TER INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ TUDI ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

V prispevku predstavljamo uporabo inovativnih učnih okolij v povezavi z lokalnim okoljem. Cirus Vipava nadaljuje razvijanje modela učnih okolij, ki kar najbolj upoštevajo interese in motivacijo učencev z motnjami v duševnem razvoju ter njihove zmožnosti. Učna okolja smo izbrali v okolici ustanove in temeljijo na naravnih danostih Vipavske doline. Učenci z mentorji dejavno vstopajo v učni, tudi delovno-zaposlitveni, proizvodni proces pri lokalnih obrtnikih na področju vinarstva, kletarstva, sadjarstva, vinogradništva, trsničarstva, gostinstva. Teoretične vsebine so podprte z vključevanjem v delo v izbranih učnih okoljih, kjer se izmenjujejo teorija ter praktična znanja mentorjev, učencev, pa tudi neposrednih proizvajalcev. Učencem nova učna okolja pri »potencialnih zaposlovalcih« omogočajo

več praktičnih znanj, ki jih pridobijo v procesu neposrednega dela, in jim omogočajo prve zaposlitvene izkušnje. Tako pridobivajo nove delovne veščine ter spretnosti, ki jim jih ponujajo izbrane kmetijske, turistične in druge panoge.

Vključevanje učencev v inovativna učna okolja smo ves čas spremljali, izvedli smo tudi zaključno analizo, ki je temeljila na analizi 23 vprašalnikov, s katerimi smo preverjali zadovoljstvo učencev, vključenih v projekt, 26 mentorjev in 6 obrtnikov. Rezultati testa vsebine dela prilagodili njihovim primarnim gibalnim, kognitivnim ter senzoričnim primanjkljajem. Izbrane ter vodene dejavnosti (trsničarstvo, sajenja sadnega drevja ter zgodnjih pridelkov, pobiranje sadja, trgatav, priprava grozdja za predelavo, kletarjenje, vključevanje v kulinariko ...) so uspešno uresničile pričakovanja učencev ter njihovih mentorjev. Analiza je pokazala, da si učenci želijo več povezovanja z dejavnostmi, v katerih so se uspešno preizkusili, ter dokazala, da je vodeno vključevanje učencev v naprej izbrane ter njihovim zmožnostim prilagojene delovne aktivnosti mogoče in uspešno. Tudi tako se lahko te osebe več vključujejo v lokalno skupnost ter povezujejo z njo in potencialnimi zaposlovalci ter širijo svojo socialno-povezovalno mrežo, tudi z ljudmi zunaj ustanov.

dvorana Cook

Marijana Kolenko, OŠ Lava Celje

PRILožNOSTI ZA USTVARJANJE INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA – POGLED RAVNATELJA

Inovativno in spodbudno učno okolje je izjemno pomembno za spodbujanje aktivnega učenja učencev, za povečevanje njihove aktivne vloge pri pouku in drugih dejavnostih, za strokovno rast in razvoj učiteljev ter nenehno izboljševanje učenja. Hkrati je to odlična in dolgoročna popotnica učencem, ki ne bodo poznali strahu pred neznanimi področji, novimi izzivi, strahu pred reševanjem problemov, konfliktov, težav in bodo sposobni sodelovati z različnimi ciljnim skupinami.

Ravnatelj ima različne priložnosti za ustvarjanje in spodbujanje razvoja inovativnih učnih okolij, kadar izhajamo iz predpostavke, da dobro pozna učno prakso učiteljev v razredu, da dobro pozna aktivno vlogo učencev – ali so poučevani ali se aktivno učijo, sooblikujejo učni proces z vidika sodelovalnega učenja, evalviranja ter samovrednotenja. Najpomembneje pa je, da ravnatelj na osnovi sodelovanja z različnimi ustanovami, ki strokovno podpirajo šolski prostor, spozna sodobne pristope v poučevanju, jih kritično ovrednoti in pogumno prenaša v prakso.

Šola za ravnatelje

V referatu bom osvetlila:

- vlogo in dejavnosti ravnatelja pri spodbujanju in ustvarjanju inovativnih učnih okolij v šoli;
- trenutne razmere na tem področju – jih podkrepil s konkretnimi primeri, na kakršne pogosto naletimo v praksi;
- priložnosti ravnatelja za ustvarjanje pogojev za inovativna učna okolja v močni navezavi z vodji aktivov, razvojnim timom, učitelji ...
- dileme, ali učitelji čutijo enako močno potrebo po ustvarjanju inovativnih učnih okolij kot ravnatelj in ali si želijo sprememb obstoječega stanja;
- razmišljanje, kateri so najpogostejši zadržki, ki onemogočajo, da bi hitreje razumeli pomen inovativnih učnih okolij in njihov vpliv na učenje učencev;
- sistemske priložnosti in pozitivne spodbude za hitrejše spreminjanje trenutnega stanja s poudarkom na kritični presoji in spremljanju dela.

Področje inovativnih učnih okolij pred ravnatelje in učitelje – posredno pa tudi pred učence – postavlja veliko dilem in še več priložnosti.

Mirjam Erce Vratuša, Zavod svetega Stanislava, Škofijska klasična gimnazija

TUDI UČITELJI SE UČIMO – IZKUŠNJA KOLEGIALNEGA COACHINGA

V zadnjem času se zaradi hitrega razvoja tehnologije soočamo z nujnostjo vseživljenjskega učenja. Šola kot prostor »priprave na življenje« naj bi se tem spremembam sprti prilagajala ali bila celo korak pred njimi. Učitelj ni več predvsem »nosilec informacij ali znanja«, pač pa mnogo bolj moderator pri ravnanju z dosegljivimi informacijami. Vemo, da je zbornica pogosto prostor, kjer, tako formalno kot neformalno, obravnavamo različne situacije. Predvsem tiste, ki posamezniku povzročajo težave, stiske, pogosto celo močan stres. Kolegi skupaj iščemo rešitve ali pa poskušamo drug drugemu pomagati z nasveti, svojimi izkušnjami ... Ker sem se sama večkrat znašla v takšnih okoliščinah (kot iskalka ali dajalka nasvetov), vem, da smo takrat pogosto nezadovoljni in nasveti nam nič kaj ne koristijo. Namesto da bi sogovorniku pomagali reševati njegovo težavo, jo rešujemo namesto njega (s svojimi nasveti, zamislimi). Tako sem se udeležila usposabljanja v kolegialnem coachingu (na Zavodu za šolstvo) in znova dobila potrditev, da koristni nasveti, dobre rešitve ... niso tako močno odvisni od srečne izbire sogovornika, pač pa od njegovega znanja, izkušenj in veščin. Pomagati posamezniku, da najde svojo rešitev, svojo zamisel, da sam razišče situacijo, pomeni voditi ga skozi proces mišljenja. S postavljanjem pravih vprašanj na pravem mestu, z odpiranjem novih poti v razmišljanju in reševanju/soočanju s težavami, s spremljanjem napredka, uresničevanja zaželenih in potrebnih ciljev smo sebi in ljudem, ki nas obkrožajo, res lahko v pomoč. Te veščine so dobrodošle pri pouku (saj so ob takšni komunikaciji dijaki bolj dejavni in je zato njihovo znanje lahko bolj kakovostno in trajnejše), pri komunikaciji s starši (skupaj iščemo rešitve in se ne gremo, »kdo bo koga«),

v komunikaciji s sodelavci (tako kolegi med seboj kot s podrejenimi ali nadrejenimi).

Tina Štemberger in Majda Cencič, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta

VODENJE ZA SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI ZAPOSLENIH

Ustvarjalnost je za preživetje v današnji globalni in tekmovalni družbi (Kirby 2002) nujna, čeprav obstaja stališče, da so osebe bodisi ustvarjalne (z domišljijo, odprtih pogledov ipd.) ali pa ne (logične, ozkih pogledov, toge v razmišljanju ipd.). Glede na stališče, da nekateri niso ustvarjalni, so se pojavile teorije o novih vzorcih razmišljanja (Schratz in Schiley 2014), ki pravijo, da se lahko naučimo biti ustvarjalni, in pri katerih se izpostavlja lateralno (domiselno) mišljenje (De Bono 2009). Ker so ravnatelji in drugi vodstveni delavci zaposlenim pomemben zgled (Černe, Jaklič in Škerlavaj 2013), nas je zanimalo, kako vzgojitelji ocenjujejo vodstvo vzgojno-izobraževalnih zavodov kot dejavnik, ki vpliva na njihovo ustvarjalnost, in kakšna so mnenja vzgojiteljev, ki jih v okolju označijo kot ustvarjalne, o vplivu vodstva na njihovo ustvarjalnost. V empirični kvantitativni neeksperimentalni raziskavi na podlagi spletnega vprašalnika smo na vzorcu 366 anketiranih vzgojiteljev ugotovili, da ti pozitivno ocenjujejo vlogo vodstva pri vplivu na svojo ustvarjalnost; najbolje ocenjujejo prav vodstvo vrtca. Še bolj pa so vlogo vodstva izpostavile vzgojiteljice, ki so jih prepoznali kot ustvarjalne, in pokazale na njegovo dvojno vlogo, saj vodstvo lahko deluje kot pozitivna spodbuda ali pa kot zaviralec ustvarjalnosti zaposlenih. Na podlagi rezultatov Mann-Whitneyjevega in Kruskal-Wallisovega preizkusa smo ugotovili statistično značilne razlike pri oceni vpliva vodstva na ustvarjalnost vzgojiteljev glede na njihovo delovno mesto in delovno dobo. Delovna doba in ocena lastne ustvarjalnosti sta na podlagi multiple regresije pomembna napovednika za oceno, kakšna je vloga vodstva pri vplivu na ustvarjalnost vzgojiteljev. Rezultati kažejo, da bi v praksi in teoriji lahko večji pomen namenili vodenju, ki spodbuja ustvarjalnost zaposlenih, in s tem razvijali stališče, da ustvarjalnost pri zaposlenih lahko vedno razvijamo.

PREDSTAVITVE REFERATOV IV, sreda, 6. april 2016, 9.00 - 10.30

dvorana Colombo

Nataša Škorjanc Strnad, OŠ Milana Šuštaršiča

SPET TA SLOVENŠČINA! STOP! RAZLIČNE METODE, AKTIVEN UČENEC, ZANIMIVA URA - KLJUČ DO USPEHA

Kot učiteljica slovenščine veliko razmišljam, kako učence motivirati za delo. V referatu bom predstavila nekatere metode, ki jih uporabljam pri pouku slovenščine in so se izkazale kot uspešne. Učenci so aktivni in radi delajo na tak način. Menim, da sem pri svojem delu uspešna, zato bi rada izkušnje delila na posvetu.

Snov je za učence velikokrat nezanimiva, saj sami ne uvidijo, zakaj bi morali nekaj znati. Učenčev skrajno odklonilni odnos učitelju uspe spremeni z različnimi metodami. Glavni cilj je, da učenci na snov ne gledajo z nezanimanjem, temveč jih, predvsem zaradi tega, kako bodo nekaj delali, začne pouk privlačiti.

Tako kot za učenca lahko enoličen in suhoparen pouk postane muka tudi za učitelja. Učni proces je treba popestriti z različnimi metodami in nalogami, predvsem je dobro izbirati metode, ki omogočajo dejavno vključevanje vsakega učenca, pri tem pa ne pozabiti na personifikacijo, individualizacijo in diferenciacijo. Pomen učnih metod ni nič manjši kot pomen učne snovi. V ospredju načrtovalca učnega procesa morajo biti učenci in njihovo predznanje. Po uvodni motivaciji in napovedi teme sledi čim aktivnejše delo učencev med obravnavo določene snovi. Sodoben pouk kliče po metodah, pri katerih je v ospredju sodelovalno učenje. Kot najuspešnejše so se pri učnih urah pokazale tiste, pri katerih učenci aktivno delajo v manjši skupini ali paru. Največ metod, predvsem takšnih, ki pri učencih zahtevajo tudi gibanje po razredu, pa uporabimo pri utrjevanju in novih nalogah.

Učenci so že po naravi družabni, zato bodo večinoma radi delali v skupini, delili svoje znanje z drugimi, hkrati bodo radi »zdravo« tekmovali v uspešnosti ene skupine z drugimi. Zelo pomembno je, da učitelj pri takšnem načinu dela sproti spremlja, kakšno je znanje, in povratne informacije ne posreduje samo pri preverjanju, ampak sproti.

Tilen Smajla, OŠ Vojke Šmuc Izola

STALIŠČA RAVNATELJEV DO UVAJANJA PRVEGA TUJEGA JEZIKA V 1. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE OSNOVNE ŠOLE

V prispevku bomo predstavili rezultate raziskave stališč ravnateljev javnih osnovnih šol do uvajanja prvega tujega jezika v 2. razred. V šolskem letu 2014/2015 smo v okviru triletnega poskusnega obdobja, ki je bilo junija 2015 podaljšano za dve leti, prvič poskusno uvajali prvi tuji jezik v prvo vzgojno-izobraževalno obdobje (v nadaljevanju 1. VIO), in sicer v 2. razred. Predvidevali smo, da imajo ravnatelji osnovnih šol do uvajanja prvega tujega jezika (v nadaljevanju TJ 1) v 2. razred izoblikovana stališča, zato smo stališča do uvajanja TJA 1 raziskali. Šolam smo poslali dopis, h kateremu smo priložili vprašalnik z osemnajstimi trditvami v obliki Likertove petstopenjske lestvice. Zanimalo nas je, ali se stališče do omenjene teme spremeni glede na naziv in glede na starost udeležencev v raziskavi. Izračuni analize variance so pokazali, da so statistično značilne razlike v stališčih do uvajanja TJ 1 glede na naziv pri štirih trditvah. V preizkusu post hoc smo še ugotovili, da so razlike značilne pri udeležencih z nazivom mentor v primerjavi s tistimi, ki imajo naziva svetovalec in svetnik, pri trditvah 1 (Znanje tujih jezikov je ravno tako pomembno kot druga znanja, ki jih otroci pridobijo v 1. VIO.), 10 (Najprimernejši/-a učitelj/-ica za poučevanje tujega jezika v zgodnjem obdobju, je razredni/-a učitelj/-ica z opravljenim modulom za zgodnje poučevanje angleščine.), 16 (Starši otrok v 1. VIO so v glavnem naklonjeni uvajanju

tujega jezika med obvezne predmete.) in 17 (S poukom tujega jezika po pristopu CLIL bodo učenci več znali.). Statistične analize so pokazale značilne razlike v stališčih tudi glede na starost udeležencev.

Mirjam Skube in Maja Hren, Gimnazija Novo mesto

DELO TUJIH UČITELJEV NA ŠOLI

Na naši šoli že več let sodelujemo z naravnima govorcema iz angleško govorečih držav. Delo z njima poteka na več načinov. Razred se z enim od njiju sreča vsaj enkrat na teden. Vsak učitelj angleščine načrtuje delo z njima glede na potrebe pouka in želje dijakov. Ker si prizadevamo dvigniti raven komunikacije v tujem jeziku in jo narediti bolj avtentično, uvajamo in prepletamo več metod dela. Pri pouku naravna govorca interaktivno sodelujeta z domačim učiteljem predvsem pri obravnavi medkulturnih tem in ozaveščanju o medkulturnih razlikah. Vzdušje v razredu je sproščeno, vendar delovno in intenzivno. Metoda dela je največkrat diskusija ali razlaga z razpravo. Delo lahko poteka tudi v manjših skupinah, v katerih se tuja učitelja lahko prilagodita posameznikovim potrebam in ravni znanja. S tem ustvarjamo varno in sproščeno učno okolje in dijake navajamo na formativno povratno informacijo. Učitelja za vsakega dijaka vodita evidenco v obliki zapiskov o ravni znanja, napredku in potrebah, ki usmerjajo nadaljnje delo.

Pod njunim okriljem deluje tudi dramska skupina. Njen namen je predvsem opogumiti najstnike, da spregovorijo v tujem jeziku, spoznajo prvine odrske igre in se z angleško dramatiko seznanijo na zabaven način, predvsem pa tako, kot je blizu angleškemu najstnikom. Sestajajo se enkrat tedensko in lahko pokažejo in izrazijo vse tisto, česar pri rednem pouku ne morejo.

Tuja učitelja sta del življenja na šoli in dijaki so se že navadili, da ju lahko ustavljajo med odmori na hodniku in zunaj šole, se obračajo nanju po pomoč pri učenju, prevajanju, tudi pri vpisih na univerze v Angliji in na Škotskem. Dijake spodbujata h kreativnemu pisanju in trenutno jih je kar nekaj, ki so že izdali pesniško zbirko ali roman v angleščini. Seveda nas zanima tudi, kako dijaki ocenjujejo njuno delo, zato vsako leto izvedemo evalvacijo.

Mojca Kompara, Univerza na Primorskem, Fakulteta za management

DVOJEZIČNO OBMOČJE SLOVENSKE ISTRE KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE ZA IZBOLJŠANJE RAVNI ZNANJA ITALIJANSKEGA JEZIKA PRI OSNOVNOŠOLCIH

Slovenska Istra predstavlja dvojezično območje, kjer sobivata slovenski in italijanski jezik, obe kulturi in skupnosti. Govorimo lahko o strateškem območju, stičišču dveh pomembnih in raznolikih kultur in svetov, ki ga je v prihodnje treba zaščititi in zagotoviti vse možnosti za kakovostno sobivanje. V prispevku bomo predstavili priljubljenost, poznavanje in znanje italijanskega jezika v slovenski Istri, in sicer pri osnovnošolcih in srednješolcih; podatke smo pridobili na podlagi intervjujev z učitelji italijanskega jezika, pri srednješolcih na podlagi raziskave, ki smo jo opravili, in maturitetnih rezultatov, pri odraslih pa prav tako na podlagi izvedene raziskave. Opozorili bomo na trenutni položaj italijanskega jezika v slovenski Istri in ga primerjali z medijsko komponento, ki je bila predvsem v osemdesetih letih prejšnjega stoletja ključnega pomena pri ohranjanju dvojezičnosti med otroki in mladimi v slovenski Istri. Opozorili bomo na trenutno stanje na področju znanja italijanskega jezika v osnovnih in srednjih šolah ter pri odraslih in podali smernice za vzpostavitev inovativnega odprtega učnega okolja, ki bo omogočilo izboljšanje ravni znanja italijanskega jezika pri osnovnošolcih. V prispevku bomo predlagali alternative togemu pedagoškemu procesu, zaprtemu učnemu okolju in klasičnemu načinu poučevanja, saj prav to predstavlja oviro pri razvoju inovativnega odprtega učnega okolja. Menimo, da lahko na dvojezičnem območju slovenske Istre pri osnovnošolcih spodbudimo zanimanje ter motivacijo za učenje italijanskega jezika s fleksibilno naravnanim poukom, ki ponuja bogato učno okolje, v katerem sta na voljo medsebojna podpora pri učenju in dejavno vključevanje v pedagoški proces. S pomočjo fleksibilnega učenja bi radi spodbudili notranjo motivacijo ter spodbujali h kakovostnemu samostojnemu učenju. Inovativno odprto učno okolje, namenjeno izboljšanju ravni znanja italijanskega jezika pri osnovnošolcih, bo pripomoglo k ohranjanju dvojezičnosti v slovenski Istri.

Sala za ravnanje

dvorana Vespucci

Petra Založnik, Zavod RS za šolstvo

RATALO JE. NE RATALO. »FTRGALO« ALI UPORABA METODOLOGIJE ART OF HOSTING V ŠOLSKEM PROSTORU

Namen prispevka je predstaviti teorijo in praktične izkušnje metodologij *Art of Hosting* (umetnost gostiteljstva), ki v marsičem omogočajo priložnost za uresničitev načel in značilnosti inovativnih učnih okolij. Če si želi šola učenje postaviti v središče, spodbujati zavzetost in razvijati prostor za učenje, zagotavljati, da je učenje družabno in sodelovalno, je pomembno, da imajo za to priložnosti tudi nosilci izobraževanja, torej vsi strokovni delavci šole, vključno z ravnateljem.

Metode *Art of Hosting* prebudijo individualne in kolektivne potenciale, ustvarjajo prostor za pogovore, v katerih si posamezniki izmenjajo znanje in izkušnje, omogočijo učenje participativnih tehnik in praks, povečujejo zavzetost in ponudijo sveže poglede ter inovativne rešitve za kompleksne probleme, s katerimi se soočamo tudi v šolskem okolju:

- Kako lahko drug drugemu pomagamo prepoznati in razviti potenciale in talente, da bi lahko nato skupaj soustvarjali modre rešitve?
- Kako lahko skupaj iščemo rešitve, namesto da se večno pritožujemo?
- Katere pozitivne vodstvene lastnosti in veščine so potrebne v času »krize«?
- Kako lahko zgradimo močno skupnost, zmožno sprememb?
- Kako lahko vodim sebe, da bi lahko vodil druge?

Na Zavodu RS za šolstvo smo v letošnjem šolskem letu (letu 2015/16) začeli strokovno usposabljanje na področju metodologije *Art of Hosting* s skupino učiteljev, ki je vključena v program nadaljevalnega usposabljanja iz medsebojnega podpiranja kolegov (po načelih *coachinga*). Namen usposabljanj je bil posamezne metode (npr. kolektivna žetev zgodb, *open space* itn.) učiteljem predstaviti izkustveno in teoretično. Povabilo učiteljem, da skupaj z nami vstopijo v svet raziskovanja uporabe različnih metod v šolah, se je razvilo v prve pionirske in samostojne korake posameznikov, ki so v svojih šolskih okoljih z uporabo novih metod gostili svoje kolege in dijake. V prispevku bomo natančneje predstavili konkretne primere uporabe metodologij in njihove morebitne aplikacije v šolskem prostoru.

Suzana Oroz, OŠ Medvode

VIDEOTELLING – PRIPOVEDOVANJE O VIDEOPOSNETKU

Telefoni so v šolah prepovedani. Kljub temu jih v žepih učencev ves čas vidujemo, skrivaj jih uporabljajo na hodnikih in izletih. Kaj pa, če poskrbimo, da jih koristno uporabijo za učenje? Se je mogoče s telefonom česa naučiti? Se lahko učimo z gledanjem posnetkov na spletnem portalu You Tube? Sodoben čas prinaša sodobne tehnike, sodobno tehnologijo.

Videotelling (pripovedovanje o videoposnetku) je metoda učenja angleščine, ki nam jo je na mednarodni konferenci učiteljev in učiteljic angleščine (IATEFL) leta 2014 prikazal škotski profesor Jamie Keddie <http://videotelling.com/>. Maja 2016 bo o tem izšla tudi elektronska knjiga, na spletni strani lessonstream.org pa že zdaj najdemo ogromno gradiva za poučevanje po tej metodi. Metodo na naši šoli zadnji dve leti uporabljamo pri učenju angleščine v osmih in devetih razredih.

Živimo v času, ko nas je večina vseskozi »priklopljenih« na svetovni splet. Učenci uporabljajo pametne telefone, poleg družabnih omrežij veliko gledajo tudi videoposnetke na spletni strani You Tube. Z metodo *videotellinga* o tem, kar vidimo, pripovedujemo. Video opisujemo nekemu, ki ga ni videl. S tem čas, ki ga učenci prebijejo na medmrežju, uporabimo za nekaj koristnega, v našem primeru za učenje angleščine. Razvijamo vse štiri spretnosti: govor, pisanje, branje in poslušanje.

Predstavila bom nekaj primerov učenja s to tehniko in spregovorila o tem, kako in v kakšen namen jo uporabljamo pri učenju angleščine in kako učinkuje medpredmetna povezava z izbirnim predmetom multimedija. Poleg jezikovnega vidika je namreč mogoče oceniti tudi tehnično izvedbo posnetka in poznavanje dela s spletnimi orodji, ki omogočajo nalaganje in delitev posnetkov ter varno nalaganje posnetkov na spletni portal You Tube. Predstavila bom, kako se s pomočjo *videotellinga* učimo na naši šoli, kjer tehniko uporabljamo že drugo šolsko leto.

Ana Kavčič Pucihar, Glasbena šola Škofja Loka

IGRAMO SE FLAVTO – INOVATIVNA METODA POUČEVANJA ZAČETNIKOV NA FLAVTI SKOZI GLASBENO-DIDAKTIČNE IGRE

Glasba že tisočletja predstavlja enega temeljnih gradnikov človekove kulture. Instinktivnemu čutenju, da je ukvarjanje z glasbo ter učenje glasbenega instrumenta pozitivno za otrokov razvoj, v zadnjih desetletjih pritrjuje tudi hitro rastoče število znanstvenih raziskav s področja psihologije in nevroznanosti. Dolgo je veljalo, da igranje instrumentov iz skupine pihal in trobil zahteva telesne in mentalne značilnosti, ki se razvijajo po desetem letu otrokove starosti. V zadnjih petnajstih letih pa smo priča hitremu razvoju instrumentarija pihal in trobil, ki je primeren za manjše in mlajše otroke.

Nekateri učitelji individualnega instrumentalnega pouka smo v praksi ugotovili, da je potrebna sprememba pedagoške paradigme, da bi k učenju pihal in trobil pritegnili tudi mlajše učence.

Kot učiteljica flavte na Glasbeni šoli Škofja Loka sem začutila, da je za delo z najmlajšimi flautisti treba nadgraditi tradicionalno formo individualnega instrumentalnega pouka. Opazila sem, da so učenci bistveno raje prihajali k uram flavte in hitreje napredovali, kadar sem pouk oblikovala v majhnih skupinah, v katerih so pri pridobivanju znanja zavzeto sodelovali ob različnih glasbeno-didaktičnih igrah. Tako se je vloga učitelja seveda spremenila, otroci pa so drug drugemu postajali kompetenčni modeli in igranje so usvajali tudi zahtevnejše prvine flautne igre.

Ker sem hotela sposobnosti in veščine učencev kar najbolj razvijati, sem sistematično oblikovala glasbeno-didaktične igre na sedmih področjih: razvijanje pljučne kapacitete in preponskega diha, telesna koordinacija, fina motorika, ton, ritem in melodija, artikulacija, notno opismenjevanje in sproščanje.

Večina didaktičnih iger je primernih tudi za druge instrumente oziroma za igrivo usvajanje glasbene teorije v glasbenih in osnovnih šolah. Učenci v skupinicah igranje pridobivajo visoko delovno etiko, saj načrtno gojimo veščine konstruktivnega pogovora, refleksije in evalvacije. Tako pridobivajo doto, ki jo s pridom uporabljajo na poznejših glasbenih in življenjskih poteh.

Biljana Petač, OŠ Savsko naselje

TAKO MLADI, PA ŽE PISATELJI ali KAKO UČENCI TRETJEGA OBDOBJA S PISANJEM AVTORSKE KNJIGE IZRAŽAJO SVOJO KREATIVNOST

Za pisanje lastne knjige svoje učence navdušujem že v šestem razredu, torej takrat, ko preidejo na predmetno stopnjo. Menim, da učitelj v razredu ni samo predavatelj in vzgojitelj, tj. posredovalec učnih vsebin in znanj, določenih in predpisanih v učnem načrtu, ampak je na podlagi opazovanj in občutljivosti za svoj predmet hkrati lahko nosilec in motivator tudi takšnih oblik dela, ki jih učni načrt ne predvideva, a vendar razvijajo in spodbujajo domišljijo učencev in jih v procesu svobodnega, odprtega učenja hkrati navdušujejo za vsakomur lastno, inovativno obliko izražanja.

Pisanje knjige poteka v okviru interesne dejavnosti literarni klub. Klub ima več ciljev, glavni pa je motiviranega učenca usposobiti in pripraviti za pisanje lastne knjige. Iz tega sledi namen, in sicer izdati lastno knjigo.

Na prvo srečanje povabim zainteresirane učence in jih seznanim s cilji in namenom kluba,

z načinom dela in vlogami, ki jih imamo v tem procesu učenja. Vsa druga srečanja potekajo fakultativno; usmerjena so v učenčev razvoj; spodbujam njihovo radovednost in jim dajem priložnost in možnost izraziti svojo domišljijo preko zgodb, ki jih ustvarjajo. Učence navajam na zavedanje o različnih čustvenih stanjih, saj se morajo kot pisci in poznavalci celotne zgodbe znati vživeti v vloge svojih literarnih junakov.

Kot mentorica poskrbim za varno učno okolje; čas srečanja je fleksibilen; učenec prinese že napisano ali delno napisano zgodbo, ki jo najprej ustno predstavi; na srečanju je takoj deležen kakovostne povratne informacije, kar velja tudi za mentorja, saj učni proces poteka sodelovalno: učenec ne posluša in ne sledi samo mentorjevim navodilom, ampak je dejaven, saj zagovarja in tudi brani svoja stališča in odločitve, razloži, zakaj je nekaj zapisal tako, kot je. Potem sledijo še naslednja srečanja. Ta so namenjena predvsem slogu in zgradbi zgodbe: kako učenec gradi zgodbo, kako sledi loku dogajanj, kako umešča in uvaja nove literarne like, ustvarja napetost med njimi in vse skupaj pripelje do konca. Žanrsko so zgodbe različne.

Doživetje ob pisanju knjig je za učence pravo odkritje. Kljub ponosu in radosti, ki so ju deležni ob izidu svoje knjige, učenci ostajajo skromni, željni pa so slediti mentorju in še pisati. Zanimivo je, da vsi prijavljeni kljub mentorjevim spodbudam nimajo dovolj delovne in domišljajske kondicije in jim ne uspe napisati svoje knjige.

Klub vodim že štiri leta, izdali smo štirinajst samostojnih knjig. Leto smo bili prvič priča pisateljskemu tandemu, saj sta dve učenki skupaj napisali samostojno igro.

dvorana da Gama

Sergeja Miklavc, OŠ Toma Brejca Kamnik

PROSTORNINA KOCKE IN KVADRA KOT ŽIRAFKA

Pri pouku matematike je za učitelja vedno izziv, kako teorijo spraviti v prakso. Tako sem se v 7. razredu odločila, da bom pri spoznavanju pojmov prostornina kvadra in kocke bolj medpredmetno povezovalna ter da bom vključila še ekologijo, ki je vedno aktualna. V ta namen smo z učenci dva tedna prinašali v šolo embalažo v obliki kocke ali kvadra in že kmalu ugotovili, da je veliko več embalaže v obliki kvadra (okroglih je pa sploh malo), in se pogovorili, zakaj je tako. Ko smo nabrali dovolj embalaže, sem učence povabila, naj iz nje naredijo žirafa. Dekleta so se takoj odločila, da bodo naredila glavo, fantje trup, za noge je bilo pa bolj malo interesentov. Učenci so eno uro so načrtovali, kako bodo naredili svoje dele žirafinega telesa (koliko in kakšno embalažo potrebujejo), dve uri pa so dele sestavljali. Seveda so se mimogrede naučili veliko o površini in prostornini kocke in kvadra,

da ne govorimo o posebnostih teh dveh geometrijskih teles, recimo o tem, da ima kvader po dve in dve ploskvi skladni ... Med delom smo si ogledali video o žirafah, saj imajo te živali res nenavadna razmerja med deli telesa.

Ko je bila žirafa končana, smo se pogovorili o tem, kako bi izmerili prostornino take živali, in takoj so ugotovili, da bi bila to vsota vseh prostornin embalaže. Številka, ki smo jo dobili, jih je presenetila, pa žirafa niti ni bila tako zelo velika. Na žalost nas vseh smo jo čez tri ure »speštali«, saj sem jim s tem hotela pokazati, koliko prostora lahko prihranijo pri stiskanju embalaže, kadar ta roma v zabojnike za smeti. Znova sem jih presenetila s številkami.

Sonja Strgar in Katarina Šulin, OŠ Vide Pregarc

MENJAVA VLOG V 8. RAZREDU PRI MATEMATIKI

V prispevku bova predstavili inovativen pristop, izveden v učni skupini, in sicer menjavo vlog v 8. razredu pri pouku matematike. V učni skupini je bilo devet učencev. Odločili sva se, da bova pripravili ustrezno situacijo za menjavo vlog in tako učencem omogočili učno priložnost, ki je doslej v povezavi z matematiko še niso doživeli. Učenci so imeli možnost sami izbrati temo iz sklopa funkcija, premo in obratno sorazmerje. S takšnim učnim pristopom sva spodbudili radovednost in dovezetnost, učenci so skladiščili informacije, izražali interese, bili kritični in ustvarjalni. Dobili so napotke, zapisane na način, naveden v nadaljevanju (Tvoja naloga je ...; Cilj tvoje ure je ...; Problem, s katerim se boš srečal, je ...; Ovire, ki jih boš moral premagati, so ...; To uro boš v vlogi učitelja. Zadolžen si za ...; V tej vlogi boš ...). Z menjavo vlog smo dosegli, da so učenci v učni skupini sodelovali pri razvoju kompetenc, v skupini so prevladovale oblike zblíževanja, vodenje je omogočalo odprtost do drugih, vsak učenec je igral dejavno vlogo, sprejemali so drugačnost, ker so tudi oni dobili učno priložnost, ki jim je predstavljala izziv. Z menjavo vlog so skrbeli za razvoj osebne avtonomije, razvijali lastne kompetence (IKT, jezik, ravnanje s podatki, strategije komuniciranja). Na koncu vsake ure je učenec zapisal samorefleksijo, tako da je dopolnil odgovore (Danes sem najbolj užival, ko ...; Najmanj mi je bilo všeč ...; Bolje bi mi šlo, če ...). Sošolci pa so izpolnili listek/ sodelovali pri medvrstniški refleksiji in dopolnili trditve (Dve stvari, ki sem se ju naučil to uro ...; Vprašanje, ki se mi poraja ...; Učencu v vlogi učitelja bi rad sporočil še ...). Učiteljici sva bili pri teh urah usmerjevalki, svetovalki, spodbujevalki, poslušalki in mentorici, saj sva spodbujali raziskovanje in širili ideje. Bistvo vseh ur smo dosegli tako, da so učenci drug drugemu vir predstavljali poučevanje in se učili iz življenja za življenje.

Rok Lipnik, Gimnazija Celje - Center

TABLICE PRI MATEMATIKI KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE

Na Gimnaziji Celje - Center v šolskem letu 2015/2016 k pouku matematike postopno uvajamo tablične računalnike iPad. Začenjamo z dvaintridesetimi tablicami, ki jih na podlagi interesa učitelja med redno uro uporabimo za inovativen pristop. Za tablične računalnike sva zadolžena dva učitelja matematike, ki vse ure z njimi tudi izvedeva, tako samostojno kot v paru ali v paru z učiteljem matematike v določenem oddelku. Ure so lahko namenjene preverjanju znanja pred ocenjevanjem, utrjevanju, pa tudi spoznavanju nove snovi. S tabličnimi računalniki bi radi razvili inovativno učno okolje in povečali motivacijo, izboljšali znanje, dijake formativno spremljali ter jim predstavili nove pristope k poučevanju. Pri urah s tabličnimi računalniki se spremeni tudi vloga učitelja in učenca, saj učitelj ni več v ospredju, kot je sicer pri frontalnem pouku, učenec pa postane samostojen in potrebuje učitelja le za pomoč. Hkrati se spremeni videz učilnice, saj klasična razporeditev miz in stolov ni več niti potrebna niti ni zaželeno. Rezultati dela s tablicami kažejo, da je več kot 90 % dijakov nad takšnim načinom pouka navdušenih in si tovrstnih ur želijo še več. Ugotavljam tudi, da dijakom ura hitreje mine, kar je posledica večje motiviranosti, hkrati pa matematične naloge rešujejo veliko bolj samostojno. Na znanstvenem posvetu bom predstavil tudi primere dobre prakse - tipe učnih ur, ki smo jih izvedli s tabličnimi računalniki in so se pokazale kot uspešne. Po vsaki takšni uri z dijaki in učiteljem opravimo kratko refleksijo, ki pokaže, kakšni so trenutni rezultati dela. Na posvetu bom predstavil ugotovitve o prednostih in slabostih tabličnih računalnikov, do katerih smo prišli pri pouku.

Suzana Šapek, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

MATEMATIKA JE ZAKON

Na Srednji šoli Ravne že dvajseto leto poučujem matematiko in fiziko in vedno znova se soočam s tem, da je matematika »težka«, »kr neki«, in s pripombami, »kaj nam pa to koristi«.

Razvoj današnjega šolstva gre v smeri, da se veliko več posvečamo dijakom z učnimi težavami kot tistim, ki zmorejo več.

Tako sem se odločila, da bom poskusila z delavnicami za tiste, ki jih matematika zanima, ki jim je izziv. Pridružili bi se vsi tisti, ki si želijo matematiko doživeti drugače, ki imajo radi matematične zanke in uganke in ki jih zanima, kako so nastali matematični zakoni in pravila. Nekaj dijakov vsako leto pripravljam za matematično tekmovanje, njih in še nekatere druge pa sem letos povabila na delavnico MATEMATIKA JE ZAKON.

Delavnice so namenjene vsem dijakom tehniške usmeritve od 1. do 4. letnika. Potekajo po

pouku, enkrat mesečno in niso obvezne, ampak prostovoljne. Na njej je prisotnih okoli deset dijakov.

Strnjeno tridnevno delavnico smo pripravili v okviru projektne tedna, na katerem smo se spoznavali s številom 12.

Teme izbiram skupaj z dijaki, pustim jim, da so inovativni, da sodelujejo, ustvarjajo, iščejo informacije itd. Naslovi tem, ki smo jih obravnavali, so: Polepšajmo matematično učilnico, Trening možganov, Uporaba IKT pri matematiki, O številu dvanajst ... Seveda ne moremo delati brez informacijske tehnologije, ki jo imamo na voljo in ki nam vse skupaj še bolj poenostavi in približa, naredi zanimivo.

Moj namen je povezati dijake, ki bi radi širili svoje znanje, ne samo matematike, ampak tudi na drugih področjih. Dijaki bi tako postali samoiniciativni, sodelovalni, delali bi timsko, svoje delo bi predstavljali sovrstnikom in mlajšim. Udeleževali bi se različnih tekmovanj in se predstavili z raziskovalnimi nalogami.

dvorana Scott

Nadja Božeglav, Vrtec Sežana

IGRALNICA, INOVATIVNO UČNO OKOLJE

Strokovni delavci v vrtcih se prav gotovo zavedamo, da je igra več kot samo otrokova potreba, igra je otrokova osnovna dejavnost in strategija učenja. Če se zavedamo pomena igre za predšolskega otroka in se hkrati vse pogosteje srečujemo z razmišljanji, da nam v skupini otrok zaradi množice projektov in drugih dejavnosti zmanjkuje časa zanjo, je verjetno čas za spremembo. Odločila sem se, da sta elementa, pri katerih lahko vnesem nekaj inovativnih pristopov in s tem otrokom omogočim več časa za igro, prostor in čas. V prispevku bi rada predstavila primer organizacije prostora in časa na način, ki daje otroku možnost aktivnega sodelovanja in vodenja ter upošteva njegove potrebe po igri, njegov način razmišljanja ter njegovo dožemanje časa in prostora. Dan se v vrtcu praviloma začne s spontano igro otrok v različnih koticah. Igro, ki se ravno dobro razvije, prvič prekinemo z malico, nato pa jo prekinjamo še večkrat. S tem prekinemo ustvarjalni proces ter proces aktivnega učenja, ki poteka med igro vlog, simbolno, konstrukcijsko ali dramsko igro. Zaradi vsega naštetega sem že pred časom uvedla fleksibilno malico. Čas malice se tako nekoliko podaljša, vendar pa ne prekinjamo igre, ne pospravljamo igralnice in koticov ter tako pridobimo veliko kakovostnega časa za nemoteno ustvarjalno igro otrok. Igralnico pripravim tako, da otrokom ponudi spodbudno učno okolje, ki ga lahko tudi sami spreminjajo in oblikujejo. Otrok pri igri prostorsko ne omejujem, ne postavljam jim nepotrebnih pravil, igra se lahko razširi in prehaja v druge koticke, predvsem pa ne pospravljamo in ne podiramo koticov, ki so jih za igro ustvarili otroci. V prispevku bom

predstavila igro Zidarski kotiček, ki je v naši igralnici potekala mesec dni. Med njo so se otroci aktivno učili v skupnem okolju, dobili so izkušnjo skupinskega reševanja problemov, dajali so pobude, ukvarjali so se z načrti, jih popravljali, dopolnjevali in spreminjali.

Klaudija Babuder, Vrtec Sežana, Enota Dutovlje

SREČANJE S POEZIJO V VRTCU

Z neposrednim pripovedovanjem in branjem otrokom poleg svojega časa posredno naklonimo tudi doživljanje umetnostnih besedil in ljubezen do njih. Naš pozitiven odnos je lahko odločilnega pomena, da jih očaramo z literaturo in navdušimo zanjo. Tudi v vrtcu. Med umetnostnimi besedili posebno pozornost zahteva poezija, saj zanjo velja, da so njene zakonitosti razumsko težje dojemljive kot prozna besedila. Za estetsko doživetje literarnega besedila je pomembno, kakšno vzdušje vzpostavimo v oddelku in kako besedilo interpretiramo. Otrokom po branju s čustvenim premorom dovolimo, da pesem doživijo, saj bo njihov odziv tako bolj ustvarjalen in bodo svoja doživetja lažje izrazili. V referatu bom poleg krajšega teoretičnega dela predstavila, kako so v skupini otrok, starih od tri do štiri leta, potekale dejavnosti, ki so temeljile na pesmi Marela Andreja Rozmana Roze. Marela ja sodobna pripovedna pesem s hudomušno noto in nepretrganim dogajanjem, ki pri otrocih spodbuja ustvarjalno in subjektivno sprejemanje besedila in zato ponuja nešteto možnosti za ustvarjanje. Knjigo odlično dopolnjujejo ilustracije Zvonka Čoha. Pri obravnavi pesmi sem sledila načelu aktivnega učenja in zagotavljanja možnosti verbalizacije in drugih načinov izražanja ter naslednjim ciljem po književni vzgoji: otrok pri poslušanju zaznava in doživlja zvočnost pesmi; otrok zaznava zvočnost pri samostojnem recitiranju; zaznava ritem in rimo pesmi ter po poslušanju obnovi posamezne rimane dvojice besed, sam tvori rimane pare; spontano recitira ob ilustracijah; razume sporočilnost poslušanega besedila. Otrokom so se ob tem sprožali domišljjski procesi, izmišljali so si nadaljevanje pesmi, rimane pare, glasovne asociacije, snemali smo se z diktafonom ipd. Pesem, ki ima dvanajst kitic, so se mimogrede naučili. Njihove interpretacije in izmišljanja smo posneli in so na voljo na avdioposnetku.

Marjetka Kramžar in Dragica Zupan, Zasebni vrtec Zarja d. o. o.

ALTERNATIVNI PRISTOP PRI ORGANIZIRANJU UČNEGA OKOLJA BREZ IZDELANIH IGRAČ

V Zasebnem vrtcu Zarja smo v šolskem letu 2013/14 prvič organizirali učno okolje brez izdelanih igrač in otrokom namesto njih ponudili nestrukturiran in naravni material. Alternativen pristop pri organiziranju učnega okolja smo poimenovali Igrače na počitnicah. Vsako leto je vanj vključenih več oddelkov tako iz prvega kot iz drugega starostnega obdobja. Omenjeni pristop je deležen podpore vodstva, vse odkar se je zamisel porodila. V

strokovno alternativno skupino so vključeni vzgojitelji iz sodelujočih oddelkov in svetovalna delavka. Izvajanje alternativnega pristopa v oddelkih spremljamo na naslednjih področjih: spremembe v splošni klimi v oddelku, spremembe v dinamiki sodelovanja in soočanje s konflikti med otroki ter njihovo razreševanje, spremembe na ravni posameznega otroka, komunikacija s starši, njihovi odzivi, priprava evalvacije, refleksije in kritičnega razmisleka. Na podlagi rezultatov, ki smo jih dobili ob spremljanju pristopa, smo oblikovali splošna priporočila ob uvajanju pristopa: a) Nujna je samoiniciativna odločitev strokovnih delavcev za uvajanje alternativne oblike. b) Potreben je konsenz strokovnih delavcev v tandemu, vodstva vrtca in staršev otrok. c) Ob uvajanju alternativnega pristopa je nujen strokovni dogovor o načinu dela in evalvacije. d) Primeren začetek za izvajanje pristopa v posameznem oddelku je po koncu uvajalnega obdobja. e) Dolžina izvajanja pristopa je strokovna odločitev vzgojiteljev. f) Vzgojitelji se avtonomno odločajo za vključevanje posamezne vrste nestrukturiranega materiala, ki krepi ustvarjalnost in sodelovanje otrok. g) V izvajanje pristopa je treba vključiti različne oblike sodelovanja s starši. h) Nujna so redna srečanja alternativne skupine. i) Pripraviti je treba evalvacijske strategije in nenehno ažurirati metode opazovanja, evalvacije in refleksije ob izvajanju pristopa v oddelkih. Med vrednotenjem pristopa smo ob vzporejanju z različnimi »klasičnimi« učnimi okolji oblikovali nekatere razmisleke in spoznanja, ki bodo predmet evalvacije v prihodnosti. Pri vzporejanju naših spoznanj z inovativnimi učnimi okolji smo najbližje obliki sodelovalnega učenja v kategoriji »neformalne oblike skupinskega učenja«. Naš alternativni pristop stremi k vzgoji za sedanjost in prihodnost, k ustvarjalnemu posamezniku, ki ima domišljijo in je pripravljen sodelovati, improvizirati ter reševati probleme.

Špela Avšič, Zavod svetega Stanislava, Vrtec Dobrega pastirja

VZGOJITELJSKI ZBOR - INOVATIVNO SODELOVANJE

Posamezniki, ki so že od najzgodnejšega otroštva izpostavljeni ustreznim izzivom iz okolja in ki jih spodbujajo strokovnjaki, zagotovo najlažje odkrijejo svoja močna področja. Vsakega otroka moramo obravnavati kot potencialno nadarjenega, zato je zelo pomembno, da s spodbudnim okoljem ustvarjamo možnosti, da potencialno nadarjenost predšolskega otroka lahko prepoznamo in razvijemo. V vrtcu Dobrega pastirja s sodelovanjem celotnega vzgojiteljskega zbora z različnimi obogatitvenimi dejavnostmi, ki jih brezplačno izvajamo v dopoldanskem času, vsem otrokom omogočamo, da v spodbudnem in inovativnem okolju odkrivajo svoja zanimanja in močna področja. Ekipa strokovnjakov z različnih področij, hkrati pa z osnovno pedagoško izobrazbo, med seboj tesno sodeluje in se dopolnjuje ter tako ustvarja kaj najboljše/najustreznejše okolje, v katerem je mogoče odkrivati in pozneje razvijati otrokovo nadarjenost in talente. Tako imamo v našem vrtcu slovenistko, profesorico športa, likovno pedagoginjo, muzikologinjo, umetnostno zgodovinarico, univerzitetno bibliotekarko, profesorico razrednega pouka, teologinjo in biologinjo.

Kot primer dobre prakse bomo predstavili Dan dejavnosti. Otroci istih letnikov se povezujejo preko različnih dejavnosti, ki jih izvajajo strokovne delavke vrtca. Tako se v matičnih skupinah, ki so heterogene, učijo medsebojne pomoči v odnosu mlajši – starejši, pri dejavnostih enako starih otrok pa še dodatno razvijajo posamezna področja, predvsem gibanje, ples in glasbeno ustvarjanje. Predstavili bomo tudi vlogo ravnatelja, ki z organizacijo dela omogoča, spodbuja dejavnosti v takem spodbudnem okolja in se jih hkrati tudi aktivno udeležuje.

V Zavodu sv. Stanislava poleg vrtca delujejo še osnovna šola, gimnazija, glasbena šola, dijaški in študentski dom. Z vsemi enotami sodelujemo in tako ustvarjamo še večje bogastvo zanimivih dejavnosti (dramske predstave osnovnošolcev, obiski knjižnic, predstavitev glasbil, nastopi učencev iz glasbene šole, pravljичne urice, obogatitvene dejavnosti v vrtcu izvajajo profesorji iz osnovne šole in gimnazije, uvedli smo skupno igro s starejšimi otroki in mladostniki ...).

dvorana Amundsen

Aleš Ušeničnik, Mojca Rebec Marinković in OŠ Antona Ukmarja Koper

PRVI KORAKI V SLOVENSKI ŠOLI – DELO S PRISELJENCI PO ZAKLJUČENEM PROJEKTU

Od novembra 2013 do avgusta 2015 je na OŠ Antona Ukmarja Koper potekal projekt Medkulturnost kot nova oblika sobivanja, v okviru katerega smo izvajali program za uspešno vključevanje otrok priseljencev. V tem času se je izkazala potreba po nadaljnjem delu s skupino otrok, ki so na začetku vključevanja v naš šolski prostor in poleg rednega vključevanja v učni proces potrebujejo še spodbudno učno okolje, ki jih usmerja in vodi na poti k zastavljenim ciljem in uspešnosti.

Med projektom smo na šoli začeli poskusno izvajati delavnice za poučevanje slovenščine kot drugega jezika v strnjeni obliki. Hkrati se je izkazalo, da učencem priseljencem ne predstavlja ovire le poznavanje učnega jezika, pač pa tudi socialno okolje, drugačen šolski sistem, razlike pri preverjanju in ocenjevanju znanja, razkorak med učnimi načrti, nadaljnje razvijanje obšolskih interesov, vključitev v šolsko življenje (obiskovanje knjižnice, prireditve, bralna značka, dnevi dejavnosti ...), komunikacija med šolo in starši ipd. Na podlagi tovrstnih izkušenj smo učencem omogočili obiskovanje raznolikih dejavnosti s pomočjo učitelja zaupnika in medvrstniške pomoči.

Da učenci ne bi bili prikrajšani za pozitivno naravnane dejavnosti, ki so jim bile v pomoč

med projektom, je tandem učiteljice in učitelja predlagal, da bi določene dejavnosti, ki so se pri uspešnem vključevanju otrok priseljencev pokazale kot spodbudne, ohranili. Te so: prvi koraki v slovenski šoli, učenje slovenščine kot drugega jezika, učna pomoč, ustvarjalne delavnice, socialne igre in zaupništvo. Zato sta začela vsakodnevno delo z učenci priseljenci po pouku v določenem prostoru na šoli in jim tako zagotovila kontinuirano delo. V proces vstopajo tudi študentke Pedagoške fakultete v Kopru, ki učencem v sklopu tutorstva zagotavljajo predvsem individualno učno pomoč.

S tem načinom dela na šoli ohranjamo spodbudno učno okolje, ki pripomore k boljšemu uspehu »ranljive« skupine otrok.

Andreja Longer, OŠ Jakoba Aljaža Kranj

TUTORSTVO KOT OBLIKA POMOČI ZA LAŽJO INTEGRACIJO UČENCEV PRISELJENCEV

Prispevek se ukvarja z idejo o prostovoljnem tutorstvu učencem priseljencem. V ta način dela so vključeni učenci, ki ne govorijo slovensko, imajo drugačno kulturo in navade. Zato potrebujejo pomoč pri umeščanju v šolski prostor in novo okolje. Večletne izkušnje so pokazale, da je vključevanje teh učencev v skupnost izjemno težko in da je pri njih navzoč strah pred nesprejetostjo. Tutorje, ki so tudi sami doživeli tovrstno izkušnjo, selitev v drugo državo, smo povezali z enako govorečimi priseljenci. Prejemniki pomoči so v njih prepoznali svoje zaveznike, ob njih so se počutili varne in sprejete. Učenci, ki so bili prej neopaženi in prestrašeni, so pokazali veselje in voljo do učenja, videli so, da lahko dosežejo boljši uspeh, s tem je rasla njihova samozavest in z veseljem so sodelovali pri različnih dejavnostih. Pridobili so boljšo samopodobo, občutek pripadnosti skupnosti in nove prijatelje. Navdušuje tudi dejstvo, da so učenci, ki so prejemale pomoč, zelo hitro začeli komunicirati v slovenščini. Temelj tovrstne pomoči je komunikacija, druženje, učenje in prenašanje izkušenj. Sprotna evalvacija sodelujočih in povratne informacije učiteljev o napredku učencev so pokazale, da delujemo v pravi smeri. Vsi vpleteni v proces medsebojne pomoči smo se veliko naučili in pridobili nove izkušnje. Želeli si smo doseči dvoje, in sicer pomagati učencem pri integraciji, hkrati pa ohranjati njihovo izvorno kulturo in jezik. Rezultati dela so presegli naša pričakovanja. Pri učencih nam je uspelo vzbuditi občutek empatije, pri priseljencih pa občutek sprejetosti. Izboljšanje uspeha in hitrejša integracija učencem priseljencem prinašata boljši uspeh v šoli in družbi, socialna vključenost pa jim odpira nove priložnosti, jim omogoča napredek in daje zadovoljstvo. Da bi bili rezultati še boljši, bi bilo treba vključiti več učencev in učiteljev, tutorstvo pa bi lahko postalo del letnega delovnega načrta šole, saj predstavlja dodano vrednost obstoječim načinom dela v šoli. Menimo, da bi morali razvijanju medkulturnosti, medvrstniškemu dialogu in sprejemanju različnosti v šolah posvetiti več pozornosti. Pomembno je stopiti iz rutine in delovati v dobro vseh, brez predsodkov in nestrpnosti.

Mateja Jarc, OŠ Naklo, Podružnica Podbrezje

USPEŠNOST VKLJUČEVANJA OTROK PRISELJENCEV V POUK

V svojem prispevku bi rada poudarila, kako pomembni sta vloga učitelja in njegova pozitivna naravnost pri uspešnem vključevanju otrok priseljencev v pouk. To od učitelja zahteva nove spretnosti, razvite medkulturne kompetence in povečuje njegovo odgovornost. Oboje sem kot učiteljica razrednega pouka prav hitro začutila. Neposredno sem se morala povezati z različno kulturo, začela sem poučevati v novih, drugačnih okoliščinah, sporazumevati sem se morala z otrokom in seveda tudi z njegovo družino, ki jima je slovenski jezik tuj. Kot učiteljica sem skrbno in zelo odgovorno prevzela integracijo otroka s priseljskim poreklom in to jemala kot nov izziv, ki me je z meseca v mesec bogatil, me še bogati in mi daje novo energijo za delo. Pozitivno usmerjena in pripravljena sem prevzela integracijo otroka priseljenca in se zavedala, da je to moja odgovornost in naloga. Sprva sem prebrala potrebno zakonodajo, ki govori o tej skupini otrok, se poglobila v jasno zapisane smernice za vključevanje otrok priseljencev v šolo in začela poglobljeno razmišljati o dejavnostih, ki jih bom vnesla v pouk, da bi dosegla kar se da uspešno vključevanje. Glavni cilj je bil, da bi se otrok, ki je postal moj učenec, in tudi njegovi starši počutili sprejete, informirane in podprte. V svojem prispevku bi rada predstavila primer dobre prakse, saj menim, da sem pri delu z učencem priseljencem ubrala inovativne pristope. Iz lastnih izkušenj bom predstavila pot vključevanja učenca priseljenca, konkretne dejavnosti, sodelovanje, gradivo, ki sem ga uporabila, in učne pripomočke, ki sem jih izdelala in so mi pomagali dosegati zastavljene cilje. Ker evalviram lastno prakso inovativnega učnega okolja za delo z učenci priseljenci in jo nenehno izboljšujem, bom del svojega prispevka posvetila tudi temu. Prepričana sem, da bom lahko s svojim prispevkom olajšala delo marsikateremu strokovnemu delavcu, ki se bo znašel pred podobnim izzivom, in tako neposredno vplivala na bogatitev vzgojno-izobraževalnega dela z učenci priseljenci in na kakovost učenja vseh.

Sala za ravnatelj

Jelka Horvat, CVIV Velenje

MEDKULTURNO POVEZOVANJE – MOST DO SPOZNAVANJA RAZLIČNOSTI

Tako v ožjem kot širšem okolju se vsak dan srečujemo z ljudmi različnih narodnosti. Temelj razlik je iskati v različni kulturi, ki na neki način definira pripadnike posameznih narodov. Delam v Posebnem programu vzgoje in izobraževanja, ki ga obiskujejo učenci z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju. V naših skupinah je precej otrok, katerih starši prihajajo iz republik nekdanje Jugoslavije, zato smo drug drugemu želeli približati deželo, iz katere izhajamo. V prispevku bom predstavila projekt Medkulturno povezovanje in dejavnosti, ki smo jih zasnovali delavci oddelkov Posebnega programa na CVIU Velenje in s katerimi smo poskušali učencem približati izbrano temo. Prijetno presenečeni smo bili nad pozitivnim odzivom vseh, ki smo jih povabili, tako staršev naših učencev kot drugih sodelujočih (bošnjaško društvo, srbsko društvo, romska skupnost, folklorna skupina Kresničke iz OŠ, sodelavka z možem Makedoncem). Osnovno vodilo pri naboru dejavnosti

je bilo, da pri učencih kar najbolj aktivirajo spoznavno, afektivno, socialno in gibalno področje, kar predpostavlja njihovo dejavno vlogo. To pa je najlaže doseči z doživljajskim učenjem. Učenci so se učili iger in skozi igro, odpirali so vrata domišljiji, bili so dejavni, iskali so in raziskovali, bili so deležni prijetnih občutkov in izmenjavali so si lepe vtise. Naše druženje se je odvijalo pod okriljem vsebin, ki so aktualne v vsakdanjem življenju: gibanje, zabava, priprava jedi, navezovanje stikov in sporazumevanje, umeščanje lastnih dejavnosti v skupni končni rezultat. Z načrtovanimi dejavnostmi smo hoteli učencem približati navade, značilnosti, podobnosti in razlike med ljudmi, ki prihajajo iz različnih kulturnih okolij. Sodim, da so bile izbrane poti (predstavila jih bom v svojem prispevku) do zastavljenih ciljev za učence zanimive in da smo bili pri našem delu uspešni. Tudi zato, ker iščemo vedno nove izzive in načine, ki bi tako nas, delavce, kakor učence spodbudili k novemu, sodobnemu, ustvarjalnemu druženju, učenju in preživljanju prostega časa.

dvorana Cook

Katarina Šulin, OŠ Vide Pregarc

ODDELČNA SPLETNA STRAN

V prispevku bom predstavila obliko dela razrednika, ki jo izvajam že pri drugi generaciji razredništva. Sem učiteljica slovenščine in vsakič, ko dobim novo generacijo otrok, ki sem jim razredničarka, skupaj z njimi oblikujem inovativno učno okolje, v katerem se učenci ukvarjajo z učenjem IKT kompetenc – izdelamo spletno stran oddelka. Eno spletno stran imamo tako od 6. do 9. razreda. Velikokrat se zgodi, da se novice, ki jih posredujem, izgubijo, učenci jih pozabijo, jih nepopolno zapišejo, zato se mi zdi takšen način dela zelo primeren. Spletna stran oddelka ima naslednje zavihke, ki jih oblikujem skupaj z učenci: domov (tukaj objavljamo tekoče novice), kdo smo (opis razreda skupaj s fotografijami), uspehi (zavihek vsebuje vse dosežke na tekmovanjih in drugod, ki jih učenci dosežejo med šolskim letom v šoli in zunaj nje), testi (zapisani so datumi pisnih ocenjevanj po mesecih), urnik oddelka, natečaji (zapišemo povezave do natečajev, ki so primerni za učence), povezave (na zanimive in uporabne spletne strani in spletne učilnice), viri (uporabljena literatura in slike). Na spletni strani imamo tudi števec števila ogledov, podatke o razredniku (kontakt in dopoldanska govorilna ura) ter iskalnik po spletni strani. Za spletno stran oddelka na začetku poskrbim sama (nastavitve v ozadju), nato pa učence in učenje postavim v središče (učencem določim vloge pri urejanju in postanem spremljevalka in usklajevalka ter jim ponudim oporo pri iskanju informacij). Učenci so pri oblikovanju spletne strani zelo motivirani, učenje je družabno in sodelovalno, spodbuja povezanost med njimi v šoli in zunaj nje. Dovzetni smo za razlike med posamezniki, tudi v že usvojenem znanju. Vsak učenec si postavi visoke oblikovne zahteve, vendar brez pretiranega obremenjevanja. Z diferenciacijo in individualizacijo učenci pridobijo različna znanja in veščine, naučijo se in napredujejo.

Mateja Petric, Posvetovalnica za učence in starše Novo mesto

SPREMINJANJE VLOGE OTROK V INOVATIVNIH UČNIH OKOLJIH - SPODBUJANJE OTROKOVE SAMOREGULACIJE in RAZVOJ IZVRŠILNIH FUNKCIJ

Osmisliti in analizirati potek učenja je osnovni cilj, ki si ga kot strokovna delavka (pedagoginja) v Posvetovalnici za učence in starše Novo mesto zadam na samem začetku individualnih srečanj z otrokom. Moj namen je otroka spodbuditi in motivirati, da samouravnava in samousmerja lastno učenje (v šoli in doma). Otrok mora vedeti, da je npr. treba določeno nalogo končati v razumnem času, kako doseči cilj, spremljati mora samega sebe pri reševanju učne naloge in vrednotiti svoj napredek. Hoteti (želeti si) mora uporabljati strategije in verjeti v to, da je sposoben uporabljati različne strategije. Znati se mora »poslušati« in se dobro (s)poznati. Po temeljitnem in podrobnem individualnem pogovoru z otrokom o tem, kakšen je njegov proces učenja, otroka povabim k reševanju vprašalnikov, ki analizirajo, »izražajo« in »merijo« njegova močna in šibka področja učenja, učne navade (VUN), izvršilne funkcije ... Potem ko pridobim rezultate, otrok ozavesti in osmisli prednosti, pa tudi pomanjkljivosti v procesu učenja. Sledi načrtno ozaveščanje o pozitivnih dejavnikih, ki pripomorejo k izboljšanju učenja učenja, in izdelava načrta za uvajanje sprememb, ki si jih otrok želi vpeljati na svoje učno področje. Z otrokom pripraviva načrt učenja, ki vključuje navedene izvršilne funkcije, in se soustvarjalno lotiva oblikovanja osebnih pristopov in pogledov na učenje. Sledi redno in sprotno reflektiranje in evalviranje sprememb, učinkov, rezultatov ... Otrok je ob pozitivnih učinkih in spodbudnih povratnih informacijah motiviran za nadaljnje načrtno razvijanje samoregulacijskih veščin. Nauči se samokontrole in uravnovešanja lastnega procesa učenja. To počne ciljno, če in kadar »vidi« smisel, napredek in učinek. Učni rezultati in zadovoljstvo so glavni kriteriji in merilo, ki otroka obdržijo na poti razvoja samoregulacijskih veščin. Ob tem pa potrebuje smernice in vodenje pedagoga, ki mu zaupa in h kateremu se obrača po nasvete in pomoč. Razvoj samoregulacijskih spretnosti in možnosti ne poteka avtomatično (z dozorevanjem), ampak jih je treba sistematično razvijati. Poteka z opazovanjem, posnemanjem, usmeritvami, ki jih otroku omogočijo in ponudijo starši, učitelji, vzgojitelji, šolska svetovalna služba ... Prav na tovrstnem delu in odnosu z otrokom sloni tudi moje poslanstvo v posvetovalnici.

Urška Simnovič Pišek in Betka Burger, Gimnazija Litija

VIRTUALNI SVET V RAZREDU

Pouk z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo ponuja drugačne – sodobnejše in zanimivejše oblike poučevanja ter učenja. Z e-gradivi lahko pouk izvajamo v razredu, hkrati pa potujemo po svetu.

V prispevku bomo predstavili, kako lahko ekskurzijo spremenimo v trajno e-gradivo, ki s filmi, fotografijami, prostorskimi slikami dijakom omogoča, da vizualizirajo povedano in se učno snov lažje naučijo oziroma jo spoznajo še z drugačnimi pristopi. Dijaki z virtualno ekskurzijo pri pouku slovenščine spoznavajo Trubarjevo življenje in delo na Slovenskem in Nemškem.

Pri pouku informatike so dijaki dobili teoretske osnove o delovanju satelitskega sprejemnika GPS. Nato smo jih praktično seznanili z ročnim sprejemnikom GPS in jim uvodoma razložili osnove ravnanja z napravo. Dijaki so se naučili markirati zemljepisne koordinate določene geografske lokacije ter jih vnašati v pomnilnik naprave GPS. Vnosu podatkov je sledil postopek prenosa podatkov iz sprejemnika GPS v programsko orodje ter izdelava podatkovnega paketa (*.kml) za prenos v spletni zemljevid GIS Google map oziroma Google Earth.

Na ekskurziji so dijaki fotografirali, snemali film ter izpolnjevali učne liste z vprašanji. Profesorica slovenščine je za e-gradivo pripravila vsebino, filmske posnetke ekskurzije, fotografije in učne liste z vprašanji za izvedbo učne ure. Pri informatiki so gradivo vnesli v dokumente .html. Sčasoma so dijaki e-gradivo dopolnili s prostorskimi slikami, ki so omogočile ogled Trubarjeve domačije in muzejske sobe brez dejanske prisotnosti na kraju. Prostorske slike so opremljene z elektronskimi prosojnicami, vprašanji, učnimi listi in snovjo. Ugotovili smo, da je dijakom »virtualni pristop« obravnave književnika zanimivejši, ob samostojnem delu pa si bolj zapomnijo tudi najrazličnejše podrobnosti. Zato se zdi smiselno, da bi čim več učiteljev spoznalo možnosti, ki jih ponuja sodobna tehnologija, in izkoristilo njene prednosti pri poučevanju.

Zaradi hitrega razvoja tehnologije je takšne dejavnosti pametno razvijati, zato bo že maja, ko bodo šli dijaki na ekskurzijo v Linz in po južni Češki, nastalo novo e-gradivo, ki ga bomo uporabili pri pouku slovenščine in zgodovine.

Veronika Kotnik, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

MISLIM, TOREJ SEM

Na Srednji šoli Ravne že dvajset let poučujem slovenščino, zadnjih štirinajst let pa tudi sociologijo v četrtem letniku srednjega strokovnega izobraževanja. Nekaj let ta predmet predavam udeležencem izobraževanja odraslih.

Ravno pri poučevanju odraslih sem spoznala, kako lahko sociologijo poučujem življenjsko. To je predmet, ki profesorju dopušča precej lastne pobude in širšo perspektivo. V preteklih letih nisem imela dijakov, ki bi zanj pokazali dovolj zrelosti in zanimanja. Letos pa delam s skupino dijakov, ki jim je drugačen pristop pri predmetu izziv. Njihovo sodelovanje in pripravljenost prevzemati različne vloge sta navdušujoča. V tem razredu z lahkoto zamenjamo vloge, tako da dijak postane predavatelj, učitelj pa sodelujoči.

Preizkušamo različne metode – pogovor, okroglo mizo, debato pro & contra, razpravo ob gledanju in branju prispevkov itd.

Teme izbiramo glede na pobude dijakov. Če pokažejo zanimanje in pripravljenost za

razpravo, jim prepustim čas in prostor in spodbudim njihovo dejavnost.

Na ure se predhodno pripravimo. Ko dijaki predlagajo temo, izberemo koordinatorskega in določimo čas za izvedbo. Dijaki so za dejavno sodelovanje nagrajeni s pohvalo, včasih z oceno, največkrat pa z občutkom zadovoljstva ob dobro opravljenem delu.

Dejavnosti se lotevajo resno, spoštujejo delo drugih in aktivno sodelujejo. Mnenja drugih spoštujejo in podajajo svoja. Krepijo samozavest, sproščeno sodelujejo v debatah, kritično vrednotijo.

Drugačen pristop k delu jim je všeč, zato sami predlagajo teme in svoje zadolžitve jemljejo resno.

PREDSTAVITVE REFERATOV V, sreda, 6. april 2016, 12.00 - 13.00

dvorana Colombo

Urška Šraj, CMEPIUS

TUDI S PREPROSTIMI MEDNARODNIMI AKTIVNOSTMI GRADIMO INOVATIVNA UČNA OKOLJA

Program Erasmus+ in dejavnosti ter priložnosti, ki jih ponuja tako zaposlenim na šolah kot učencem samim, pripomorejo k izgradnji inovativnih učnih okolij. Pobuda eTwinning, ki je del programa Erasmus+, učiteljem omogoča virtualno mreženje, izmenjavo mnenj in primerov dobrih praks z učitelji po Evropi in širše. Projekti eTwinning ne poznajo vsebinskih in administrativnih omejitev in se jih zato lahko lotijo tudi manj veščinski projektnega managementa, učitelji, ki imajo manj časa in ki tovrstnim dejavnostim niso tako zelo predani. Trajajo lahko poljubno dolgo in z njimi si lahko učitelj popestri tudi samo nekaj učnih ur ali pa se pridruži bolj kompleksnemu in dalj časa trajajočemu projektu. Ravno zaradi te preprostosti in fleksibilnosti so lahko ustvarjalci projektov učenci, učitelji pa nastopajo zgolj v vlogi moderatorja. Študija, ki smo jo lani opravili na CMEPIUS-u, je pokazala, da tovrstni projekti povečujejo motivacijo za učenje, predvsem za učenje tujih jezikov, željo po sodelovanju, sodelujoči razvijajo računalniške veščine ... Tovrstne učne situacije so precej bližje realnemu okolju in zato mogoče bolj zanimive tudi za tiste učence, ki se v običajnih učnih situacijah težje znajdejo. V projektne dejavnosti lahko vključimo tudi starše in jim tako približamo svoje delo ter odpiramo šolo širši skupnosti. Del portala pa je namenjen zgolj učiteljem; ti si v zaprtih skupinah, ki jih povezujejo enaki interesi, izmenjujejo učna gradiva, orodja in izzive ter rešitve, s katerimi se vsak dan srečujejo. Ravno tako pa evropska sredstva omogočajo udeležbo na seminarjih, ki jih izvaja Evropsko

Sola za ravnatelje

šolsko omrežje in ga podpirajo vsa ministrstva po Evropi, zadolžena za izobraževanje. Izobraževanja potekajo v inovativnem učnem okolju, ki pritegne že samo po sebi in sodelujoče motivira k spremembam v domačem učnem okolju.

Tanja Rupnik Vec in Amela Sambolić Beganović, Zavod RS za šolstvo

MATURA IZ SODELOVANJE ALI MORDA IZ ARGUMENTIRANJA? VEŠČINE V SREDIŠČU MEDNARODNEGA PROJEKTA ATS 2020

Za uspeh v družini, šoli, družbi in službi potrebujemo veščine sodelovanja, komuniciranja, argumentiranja, reševanja problemov in druge. Pa vendar veščin, ki omogočajo življenjsko uspešnost v različnih vlogah, npr. starševski, partnerski, poslovni, prijateljski itd., v šolah ne poučujemo načrtno in sistematično. Osrednja pozornost je namenjena vsebini predmetov. Učenci pri matematiki pogosto sprašujejo, zakaj se učijo npr. poenostavljanje algebrskih izrazov, ki je zelo zapleteno. Odgovor, ki ga ob tem predstavijo učiteljem, je, ker se s tem učijo abstraktnega mišljenja. Pa je tako skrito postavljen, učencem netransparenten cilj dovolj? Bi bilo učenje učinkovitejše, če bi se učenci tudi veščin učili eksplicitno, tako da bi bil cilj, povezan z njimi, jasno izražen?

Kako učence spodbuditi k sistematičnemu učenju raznovrstnih veščin? Kako jih spodbuditi, da bi se teh veščin učili z veseljem ter bi si zanje sistematično prizadevali? In ne nazadnje, kako jih v tem procesu sistematičnega in samouravnavaajočega učenja veščin učinkovito podpreti? Ta in podobna vprašanja zastavlja mednarodni projekt ATS 2020 – Assessment of Transversal Skills (Spremljanje in vrednotenje transverzalnih veščin). Učitelji, ki sodelujejo v projektu, se osredotočajo na spodbujanje razvoja kritičnega mišljenja, sodelovanja in komuniciranja, digitalnih veščin, samoregulacije itd. S pomočjo razvojnega e-listovnika učence usmerjajo k različnim dejavnostim, kot so ozaveščanje predznanja oziroma izražene veščine, soopredeljevanje cilja glede učenja veščine ter kriterijev uspešnosti, sonačrtovanja strategije za doseganje cilja, udeležba v raznovrstnih dejavnostih, ki omogočajo razvoj veščine, zbiranje dokazov ter povratnih informacij o svojih dejavnostih ali izdelkih, učenčeva sprotna in zaključna (samo)evalvacija napredka pri razvoju veščine v skladu s kriteriji ter podprta z ustreznimi orodji.

V prispevku bomo pojasnili temeljne cilje projekta, teoretska izhodišča za delo v razredu, na katerih temelji projekt, ter spregovorili o dveh primerih učnih strategij, usmerjenih v spodbujanje in vrednotenje transverzalnih veščin učencev. Prvi primer so enačbe iz 8. razreda (matematika), drugi pa poučevanje o motivaciji pri pouku psihologije v srednji šoli.

Maja Tolo, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

UČENJE V SREDIŠČU OB SODELOVANJU V MEDNARODNEM PROJEKTU

Mednarodni projekt 'Healthy P.I.C.N.I.C.' smo na OŠ A. T. Linhartaradovljica s pomočjo evropskih sredstev (VŽU Comenius) izvajali od leta 2013 do 2015. Razvijali smo kompetence in zmožnosti, in sicer medkulturne, jezikovne, IKT, ozaveščanje o vseživljenjskem učenju, pridobivanje osnovnih življenjskih spretnosti, razvijanje medsebojnih odnosov in ustvarjalnosti, motivacijo za učenje tujih jezikov, sodelovalno učenje, timsko delo ... Učenci so bili vključeni v vse faze projekta. Za delo in učenje so bili zelo motivirani; aktivno so sodelovali pri raziskovanju svoje kulture in kultur sodelujočih držav, pripravili so različne plakate, videoposnetke in projekcije, pod mentorstvom učiteljev so napisali večjezični slovar, knjigo starih otroških iger, kuharsko knjigo, naredili koledar, knjižna kazala ... Sodelovali so v dobrodelnih akcijah, na kulturnih prireditvah, likovnih razstavah, športnih dogodkih, si dopisovali z vrstniki iz partnerskih držav ter šole Piali Ashar Alo iz Indije. Z vrstniki in učitelji so se spoznavali preko eTwinninga, spletne učilnice TwinSpace, videokonferenc in projektnega dropboxa. Izdelali so »kulturno škatlo«, v katero so vključili deset predmetov z njihovimi opisi ter slovensko zastavo. S pomočjo paketa, ki je potoval od šole do šole, so vsem sodelujočim predstavili del slovenske kulture, hkrati pa so z raziskovanjem partnerskih kulturnih škatel odkrivali kulturne posebnosti drugih evropskih držav. Kulturno škatlo smo predstavili 25. septembra 2015 v Baročni dvorani v Radovljici, in sicer na prireditvi Včasih je luštno b'lo ob dnevih evropske kulturne dediščine. V projekt so se vključili tudi nekateri starši, člani lokalne skupnosti in različne organizacije. Štirje učenci naše šole so se maja 2014 udeležili projektnega tedna v Zagrebu, na katerem so z vrstniki iz tujine raziskovali ljudske pravljice ter sodelovali na kulturnih in športnih prireditvah. Učitelji so se seznanili z drugimi šolskimi sistemi, izmenjali izkušnje, primere dobre prakse, učne metode in gradiva. Izboljšalo se je njihovo stališče do profesionalnih, osebnih in socialnih spretnosti v povezavi z (ob)šolskimi dejavnostmi in različnimi metodami dela z učenci.

dvorana Vespucci

Marja Godler, OŠ Šentvid

IZVAJANJE POUKA Z METODO STORYLINE

Sem učiteljica razrednega pouka in poučujem v 5. razredu na OŠ Šentvid. Na šoli smo ugotovili, da so učenci šibki pri branju, še posebno pri razumevanju prebranega. Pri iskanju načinov, kako razumevanje izboljšati, sem se srečala s pristopom Storyline.

Gre za celosten pedagoški pristop k učenju in poučevanju, ki omogoča aktivno učenje in za katerega je značilno poučevanje v obliki ustvarjanja zgodbe. Poznajo ga predvsem v osnovnih šolah na Škotskem, v ZDA, v Skandinaviji in na Nizozemskem.

Poleg drugih metod in oblik dela letos že drugo leto delam po tem pristopu, ki ga izvajam med rednim poukom pri vseh predmetih.

Učence naključno razdelim v družine. Sami si določijo vloge, ki jih bodo v njih imeli. Zamislijo si osebe z določenimi lastnostmi in jih oblikujejo, se odločijo za zunanjo podobo družine (priimek in domovanje). In zgodba se začne. Pri posameznih predmetih dobijo naloge, ki so vezane na učni načrt, izvajajo pa jih po družinah. Navodila za delo so praviloma pisna. V razredu nastaja slika zgodbe, ki se nenehno dopolnjuje.

Učenci zelo radi delajo na ta način. Močno se je povečala motivacija za delo, izboljšala se je socialna klima v razredu in povečalo veselje do dela. Učenci samoiniciativno prinašajo gradivo in mnogokrat predlagajo, kaj bi še lahko naredili. Zaradi naključne uvrstitve v družine med seboj tesno sodelujejo tudi tisti učenci, ki se sicer ne bi nikoli izbrali. Spoznavajo se in si med seboj pomagajo, učijo se sodelovanja in skupnega sprejemanja odločitev ter reševanja problemov.

Sama najbolj uživam, ko vidim, kako učenci z veseljem hodijo v šolo in med seboj sodelujejo. Disciplina v razredu se izboljša, učenci se zelo umirijo, kljub temu da delajo po skupinah. V pristopu Storyline je namreč pomembna vloga prav vsakega člana, saj so za uspeh družine odgovorni vsi.

Monika Donko, OŠ Jakoba Aljaža Kranj

IZKUŠNJE Z UVAJANJEM FORMATIVNEGA SPREMLJANJA PRI GLASBENI UMETNOSTI

Pred dvema letoma sem začela v pouk glasbene umetnosti vnašati elemente formativnega spremljanja (FS). Po pozitivnih odzivih učencev in rezultatih njihovega dela sem se vedno bolj opogumljala za spreminjanje svoje prakse poučevanja in raziskovanje inovativnih učnih okolij, v katerih učenci razvijajo nove učne strategije, ustvarjalnost, pozitivno samopodobo ... Vključila sem se v projekt formativnega spremljanja Zavoda RS za šolstvo, ki sodelujočim učiteljem zagotavlja odlično strokovno podporo.

Po mojih izkušnjah so bistvene prednosti formativnega spremljanja učencev naslednje:

- Središče učnega procesa se z učitelja prenese na učenca, kar je pri načinu poučevanja in učenja bistven premik. Učenci dejavno sodelujejo pri načrtovanju učnih sklopov ali projektov. V praksi to poteka tako, da si zastavimo skupen ter individualne cilje. Postavljanje osebnih ciljev vpliva na način, potek in uspešnost učenja. S tem učenci prevzamejo odgovornost za svoje učenje, kar poveča njihovo motivacijo in končno zadovoljstvo, učenje pa osmisli.
- Učenci pod učiteljevim vodstvom in usmerjanje veliko samostojno raziskujejo in ustvarjajo. Ker so nenehno dejavni, so njihovi dosežki in znanje veliko bolj ponotranjeni, kot bi bili sicer.
- Učencem so dovoljene napake, ne da bi jih bilo pri tem strah za oceno, saj je učenje proces, ki traja, se nadgrajuje in dopolnjuje. Cilj je znanje, glasbena ali plesna predstava, in ne ocena. Med procesom učenja in ustvarjanja dobijo učenci povratne informacije o svojem delu in nasvete, kako izboljšati, popraviti ali nadgraditi že narejeno. Na koncu učnega procesa se učenci ocenijo sami, saj poznajo kriterije uspešnosti, ki so jih sooblikovali. Glede na izkušnje njihovo oceno največkrat potrdim, le redko jo po potrebi z obrazložitvijo korigiram.

Po mojih izkušnjah je formativno spremljanje dosežkov učencev pomembna nadgradnja oblik dela z učenci, ki smo jih poznali doslej. Rezultati so pozitivni, saj so otroci veliko bolj motivirani ter posledično uspešnejši, samozavestnejši in ustvarjalni.

Betka Burger, Gimnazija Litija

KAKO JE ROCK AND ROLL POVEZAL FIZIKO Z INFORMATIKO

V prispevku vam bom predstavila inovativno učno okolje, ki sva ga s sodelavcem pripravila v okviru šolskega projektne dneva.

Vsako leto v šoli izvedemo projektne dan, na katerem kot »rdečo nit« izberemo temo, ki se ji posvetimo iz različnih zornih kotov. Organizacija pouka je fleksibilna. V razredu sta z isto skupino dijakov dve šolski uri prisotna dva kolega z različnih predmetnih področij. Letošnja tema je bila *rock and roll*.

S kolegom sva pripravila ustvarjalno učno okolje, tako da so dijaki povezali teoretično znanje, ki so ga pridobili med rednim poukom fizike, s praktičnim poskusom in bili ustvarjalni pri uporabi informacijske tehnologije.

Tako pri fiziki kot pri informatiki se ukvarjamo z zvokom. Vedno je izziv ustvariti bogato učno okolje, zato je bila izbrana tema privlačna za dijake, treba pa jo je bilo še osmisлити s fizikalnega in informacijskega vidika. Pri učni uri fizike je kolega ponovil snov o valovanju zvoka v odprti in polodprti cevi, dijaki pa so morali sami, s pomočjo teoretičnega znanja,

izračunati, kako dolga naj bo slamica, da bodo iz nje (s pihanjem) izvabili določen ton. To so preizkusili še s plastičnimi cevmi, kjer je bila izvedba poskusa lažja. Zatem so dijaki po posameznih skupinah glede na izbrani ton zaigrali rók and ról skladbo. Pri nadaljevanju v informacijskem delu učne ure so si dijaki na pametni telefon namestili aplikacijo za snemanje in skladbo, ki so jo zaigrali, posneli.

Pri teoretičnem delu smo spoznali prve analogne snemalne naprave, nadaljevali smo s spoznavanjem dejavnikov, ki vplivajo na kakovost digitalnega posnetka. Dijakom sem predstavila še odprtokodni program za obdelavo zvoka Audacity, s katerim so digitalno obdelali zvočni zapis, ki so ga posneli, in pripravili kompilacijo z izvirnim posnetkom.

Rezultat medpredmetne povezave je bil za dijake privlačen: na zanimiv način so se seznanili s fizikalno in informacijsko teorijo o zvočnem valovanju in z dejavniki, ki vplivajo na kakovost digitalnega zapisa, in snov dobro razumeli.

dvorana da Gama

Branka Adamič, Vrtec Mavrica Izola, Enota Livade

INOVATIVNO UČNO OKOLJE PRI USTVARJANJU KRATKEGA NEMEGA FILMA V VRTCU

V šolskem letu 2014/15 se je začela naša skupna pot od ideje do promocije filma. Zamisel, da posnamemo svoj film, smo dobili, ko je deček prinesel v vrtec 3 D očala in soščolcem začel pripovedovati o filmu, ki ga je gledal. Nato je vprašal: Ali lahko posnamemo film? S sodelavko sva zamisel takoj zagrabili, jo predstavili staršem in vodstvu vrtca ter začeli zanimivo raziskovanje in ustvarjanje. Projekt je trajal osem mesecev in je obsegal različne dejavnosti, od ogleda animiranih risank in filmov, ogleda nemega filma, sodelovanja z različnimi profili ustvarjalcev, pomembnih za posamezne faze v nastajanju filma (gledališki igralec, snemalec, montažer, režiser, glasbeni producent ...) do konkretne priprave scenarija in snemanja na terenu. Film smo označili kot komedijo, sestavljeno iz sedmih kadrov, v katerih igrajo otroci, stari od tri do šest let, oblečeni v kostume, značilne za domači kraj na začetku 20. stoletja. V ozadju smo prikazali kulturno-zgodovinske znamenitosti našega kraja. Film je nemi, zato je poudarek na izražanju čustev.

Pomembno se nam je zdelo, da že predšolske otroke seznanimo s tehničnim procesom, potrebnim za nastanek filma, in pri njih spodbudimo zanimanje za raziskovanje, načrtovanje in ustvarjalnost. Otroci so bili pri nastajanju filma dejavni in so sodelovali v okviru svojih možnosti.

Izvedba takšnega filmskega projekta je odličen primer vpeljave filma v pedagoški proces. Gre za prvi film v državi, ki je v celoti nastal v predšolski ustanovi. Oblikovali smo širša

partnerstva med strokovnimi delavci vrtca, starši, vodstvom in zunanjimi partnerji, s pomočjo katerih smo pridobili potrebna znanja in uspešno izpeljali cilje, ki smo si jih zastavili. Film bo sestavni del predstavitve na posvetu.

Marjeta Korošec, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica

SODELOVANJE STROKOVNIH DELAVCEV VRTCA PRI OBLIKOVANJU UČNEGA OKOLJA PO MERI OTROK IN ZA VSE OTROKE

Vrtec je vzgojno-izobraževalna ustanova, v katero so vključeni otroci z različnimi interesi in sposobnostmi, imajo različno stopnjo predznanja o stvareh, pripadajo različnim narodnostim. Ne glede na omenjene razlike vsi obiskujejo vrtec, v katerem so jim na voljo različna učna okolja.

V literaturi lahko veliko preberemo o tem, kako je pomembno, da otrokom zagotovimo tako učno okolje, ki bo vplivalo na njihov celostni razvoj. Malo manj pa piše o tem, kako to dejansko realizirati. Menim, da to niti ni tako slabo, saj na tak način ustvarjamo vzdušje, ki omogoča razvijanje njihovih lastnih zamisli pri nastajanju učnega okolja, v katerem se lahko učijo drug od drugega in pri tem zadovoljujejo svoje potrebe. Vzgojitelji smo tisti, ki moramo otrokom zagotoviti tako učno okolje, v katerem jim bomo ponudili izzive, da bodo kljub razlikam v znanju vsi otroci dosegli napredek. Ob dejavnostih jim dajemo možnost, da ubesedijo svoje znanje: kaj delajo, kaj so se naučili, zakaj jim je nekaj uspelo, kako bi to predstavili svojim prijateljem, staršem in širši skupnosti.

Zaradi inovativnosti in avtonomnosti pri delu vzgojiteljic in vzgojiteljev prihaja do razlik. Nekateri ponujajo učno okolje, ki otrokom predstavlja izzive in se lahko z njimi soočijo samostojno ali po potrebi dobijo pomoč odraslega, spet drugi ponujajo okolje, v katerem otroci ne morejo napredovati in raziskovati. Te razlike lahko povzročijo nezadovoljstvo otrok in posledično nezadovoljstvo staršev. To je mogoče še zlasti opaziti v vrtcih, ki delujejo na različnih lokacijah znotraj enega kraja. Delam v vrtcu, ki ima 74 oddelkov. Prostore imamo na različnih lokacijah v štirih občinah, kljub temu pa strokovni in tehnični delavci delujemo enotno in med seboj zelo veliko sodelujemo. Do tega je prišlo postopoma.

V referatu oziroma predstavitvi bom povedala, kako se v našem vrtcu lotevamo izzivov učnega okolja v sklenjenem krogu vrtec-otrok-družina-lokalna skupnost.

Alenka Širca, Vrtec Pedenjped Ljubljana

ČEZ POLIGON DO ZNANJA

Gibalne dejavnosti so pomemben spodbujevalec telesnega in duševnega razvoja, delujejo sprostitveno, ob njih lahko občutimo veselje, ugodje in varnost. Gibanje nam pomaga pri

razvijanju prostorskega zavedanja, razvija psihomotorično sposobnost, samostojnost in ustvarjalnost ter povečuje učne učinke.

Zaradi pomanjkanja motorične igre je pri vse več otrocih opaziti primanjkljaje, kot so hiperaktivnost, disleksija, slaba groba in fina motorika, neprimerna drža pisala, slabše sedenje, slabši koncentracija, pozornost in pomnjenje. Pri delu z otroki s posebnimi potrebami zato raje uporabljam učenje preko gibalnih dejavnosti kot učenje za mizo. Pogosto se odločim za dejavnost, kakršna je interaktivni poligon. Vanj vključim igre in dejavnosti, kot so spomin, iskanje parov, iskanje senc, ustavljanje, prirejanje, nadaljevanje vzorca in sestavljanje po predlogi. Otroci na različne načine hodijo čez poligon in poleg motoričnih spretnosti razvijajo in utrjujejo kognitivne funkcije, kot so spomin, pozornost, jezik, izvršilna funkcija in vizualno-prostorske sposobnosti. Te funkcije pa so najpomembnejše za usvajanje znanja, razvijanje različnih kurikularnih področij in tematik, otrokom koristijo pri učenju in jih pripravijo za šolo. Poleg vsega naštetega pa so otroci motivirani za učenje in se ob tem zabavajo.

K takemu načinu dela so me pripeljale številne teorije in študije, ki zagovarjajo učenje preko gibanja in holistični pristop, prepletanje področij. V praksi pa sem tudi sama opazila, da otroci s posebnimi potrebami s pomočjo interaktivnih poligonov napredujejo v razvoju; pogosto sami izrazijo željo po tovrstni igri, vrstniki pa se jim z navdušenjem pridružijo.

dvorana Scott

Janja Rostohar, OŠ Podbočje

BRATI ALI NE BRATI – TO NE BI SMELO BITI VPRAŠANJE

Motiviranje najstnikov za branje knjig postaja vse trši oreh. Tudi če se najde kak zagnan knjigoljub, je vedno manj zvestih in navdušenih bralcev knjig za domače branje. Bralno značko še nekako osvojijo, pa tudi tu na predmetni stopnji sodeluje vse manj učencev. Vpliv in pobuda staršev za branje se v višjih razredih občutno zmanjšata. Zakaj? Kje so tisti starši, ki navdušeno kupujejo knjige, ko otroka šele pričakujejo? Pa tisti, za katere je praznik vsak dan, ko z otrokom obišejo knjižnico? Zdi se, da so učenci od šestega do devetega razreda vrženi v tok vsakdanjika, šolskega sistema, ki vključuje učenje, naloge, pisne preizkuse, tekmovanja, interesne dejavnosti in še in še. Prostora za knjigo pa v tem polnem toku ni oziroma ga je vedno manj. Izkušnje mi kažejo, da sem pri motiviranju učencev za domače branje iz leta v leto manj uspešna. To velja za branje tistih knjig, ki so obvezne, saj je domače branje sestavni del učnega načrta za pouk slovenščine. Vsako leto iščem nove načine, kako se izogniti težavam in temu, da bi učenci takoj, ko dobijo naslov, že iskali obnove na spletu. Na šoli smo zaznali šibkost na področju branja leposlovja, zato smo v okviru Rastoče knjige k sodelovanju povabili tudi starše, in sicer tako na predmetni

kot na razredni stopnji. Naš cilj je bil okrepiti branje leposlovja med učenci in hkrati povečati delež učencev, ki samostojno in pravočasno preberejo določeno knjigo za domače branje. To smo vključili tudi v prednostno nalogo lanskega in letošnjega šolskega leta. Po prvem letu smo ugotovili, da smo bili pri uresničevanju cilja delno uspešni, pa še to predvsem na razredni stopnji. Kljub temu dejavnosti nadaljujemo, hkrati pa se nam v zvezi z branjem slovenskih najstnikov odpirajo številna zanimiva in aktualna vprašanja.

Lina Faletič, Anita Nedeljkovič Andlovic in Urška Tušar, OŠ Košana

NAČELA DALTONSKE PEDAGOGIKE V PRAKSI

Svoboda, odgovornost, sodelovanje in samostojnost so temeljna načela daltonske pedagogike. Po obisku šole na Nizozemskem smo se s sodelavkami odločile, da bomo določene metode dela, ki smo jih spoznale v tujini, preizkusile na naši šoli. Na pouk zdaj gledamo drugače. Hrup nas manj moti, saj ugotavljamo, da se učenci večino časa pogovarjajo o snovi. Učiteljica slovenskega jezika zdaj vse ure načrtuje tako, da vključujejo gibanje po razredu. Učenci morajo po navodila na različne konce razreda, lepijo svoja mnenja o knjigi na pano ali izvajajo dejavnosti na tleh. Učiteljica spodbuja medsebojno pomoč, tako da učence preusmeri k sošolcu, namesto da bi jim sama pomagala. Opazila je, da so tudi učenci, ki imajo sicer velike težave s pozornostjo, pri takih urah zbrani in motivirani za delo. Odgovornost za svoje učenje spet prelagamo na učence. Obvestimo jih, kaj morajo narediti in do kdaj, potem pa jim pustimo, da si čas razporedijo. Opazile smo, da učenci delo opravljajo, ne da bi se bilo z njimi treba prerekati, če imajo možnost to narediti s svojim tempom. Dovolimo jim, da zamenjajo prostor in določene dejavnosti samostojno in brez našega nadzora opravijo v drugi učilnici, večnamenskem prostoru, knjižnici ali računalniški učilnici. Tako jih postopoma znova navajamo tudi na samostojnost pri delu. Tovrstne metode so zelo primerne za delo z učenci s posebnimi potrebami. K dodatni strokovni pomoči smo vpeljale načelo izbirlivosti. Učenec zdaj lahko izbira, katero od naštetih dejavnosti bo opravil in kdaj, s čimer se je bistveno zmanjšal upor do tistih dejavnosti, ki mu niso pri srcu, kar je za učenca z motnjo avtističnega spektra velik dosežek. Ali je mogoče učencem ponuditi več svobode? Ali je res treba, da jih ves čas nadzorujemo? Ali mora učitelj učencu vedno pomagati? To so le nekatera od vprašanj, o katerih bi rade razmislile skupaj z vami.

Uroš Ocepek, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje

UPOŠTEVANJE UČENČEVIH OSEBNOSTNIH IN UČNIH VZORCEV PRI OBLIKOVANJU INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA

Središče učnega procesa je učenec, kar poudarja tudi konstruktivistična teorija o učenju. Ta temelji na predpostavki, da mora učenec sam konstruirati znanje, učitelj pa opravlja

le vlogo mentorja, ki učenca usmerja na poti gradnje novih znanj in veščin. Ker gradnja znanja ne poteka pri vseh enako, je treba upoštevati, da so učenci različni in imajo različno predznanje. Inovativno učno okolje namreč ne pomeni, da mora biti učitelj inovativen samo pri izbiri raznolikih metod in učnih aktivnosti, ampak da v oblikovanje učnega procesa vključi tudi učence. Zato mora sodobni učitelj poznati svoje učence – njihove učne in osebnostne lastnosti ter jih upoštevati pri oblikovanju inovativnega učnega procesa.

V prispevku bomo predstavili inovativno orodje PRST-patterns (<http://prst-patterns.com/>), ki smo ga oblikovali, razvili in evalvirali v okviru inovacijskega projekta (ZRSŠ). Spletno orodje predstavlja instrumentarij za prepoznavanje spoznavnih, kognitivnih, epistemoloških in osebnostnih vzorcev. Uporabljamo ga v učnem procesu, in sicer pri individualizaciji, pri kateri upoštevamo učenčeve učne vzorce, pri učnih aktivnostih, povezanih z učenjem učenja, pri poklicnem usmerjanju in pri oblikovanju skupin za projektno delo. Predstavili bomo tudi dva primera projektne dela, in sicer projekta Izdelava grafičnega plakata v tehniki pixel-art in Izdelava računalniške igrice. Oba sta bila zelo uspešna, saj so bili dijaki motivirani, skupine pa so bile (glede na instrumentarij) oblikovane heterogeno. Izdelki, ki so nastali pri projektih, so bili kakovostni in krasijo računalniško učilnico ter našo spletno stran. Evalvacija je potrdila, da je uporaba tega orodja v učnem procesu smiselna. Najpomembneje pa je, da so dijaki s pomočjo uporabe našega inovativnega orodja PRST-patterns spoznali svoje osebnostne vzorce in vzorce drugih. Tako ne gre samo za krepitev metakognicije, ampak tudi za sprejemanje drug(ačn)ih, kar pa je temelj inovativnega učnega okolja. Lao Ce pravi: »Če razumeš druge, si pameten, če razumeš sebe, si razsvetljen.«

dvorana Amundsen

Urška Repinc, Mojca Rozman in Nežica Košnik, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica

SODELOVANJE ZA INOVATIVNOST

Prispevek govori o priložnostih, ki jih šole lahko izkoristijo za spodbujanje inovativnosti. Gre za sodelovanje osnovne šole v projektu Erasmus+, katerega cilj je izboljševanje motivacije in metodike za pouk naravoslovja in v katerem sodeluje šest držav, članic Evropske unije. Ključna metoda dela je priprava učnih ur, opazovanje (snemanje) in sprotne evalvacije opravljenega dela na šolah in pozneje širše na projektih srečanjih. Ob načrtovanju učnih ur kot element inovativnosti upoštevamo smiselno uporabo sodobne IKT, pa tudi možnosti za načrtovanje pouka brez IKT in z obsežnim vključevanjem naravnega okolja sodelujočih šol. Posebnost našega okolja je, da leži v Triglavskem narodnem parku, nedavna dobrodošla novost pa ta, da je v Bohinju začel delovati nov Informacijski center Bohinjka. Spregovorila bom o tem, kako možnosti inovativnega

sodelovanja vidijo tri ključne osebe projekta na naši šoli, vsaka s svoje perspektive. Vodja projekta, šolska knjižničarka, katere interes je povečevanje informacijske pismenosti, poskuša najti in ustvariti priložnost za vzajemno delovanje strokovnih delavk na šoli s strokovnimi delavkami Triglavskega narodnega parka in izkušnje pozneje prikazati širše. Vodja aktiva učiteljev naravoslovnih predmetov je najprej sama pripravila vzorčno uro in organizirala projektni dan v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom ter kolege spodbujala k boljšim, bolj domiselnim uram. Ravnateljica skrbi za ustrezno umestitev in odmevnost projektnih dejavnosti na šoli. Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj, ki je ena od nalog za učitelje naravoslovnih predmetov, ni le izziv zanje, pač pa za vse nas. Skupna ugotovitev, ki pripelje do dobrih rešitev, je v načinu sodelovanja. Do napredovanja pride, kadar se sodelujoča strokovna delavca tako vživita v delo drug drugega, da drug drugemu pomenita navdih za nadaljnje delo. Takšna pozitivna izkušnja je povod za inovativno sodelovanje zunaj lastne ustanove. Da bi izboljšali pedagoško prakso in hkrati delili rezultate projektnih dejavnosti, smo k našemu projektному srečanju pritegnili strokovne sodelavce Zavoda RS za šolstvo in Šole za ravnatelje.

Sanja Gradišnik, OŠ Lava Celje

IZZIVI PRI MERJENJU UČINKOVITOSTI NA PODROČJU DVIGOVANJA SOCIALNEGA KAPITALA

V današnjem času je v vzgoji in izobraževanju v ospredju učeča se skupnost, v kateri učitelj (so)ustvarja različne učne situacije, ki učencem predstavljajo izziv in spodbujajo njihovo notranjo motivacijo. Učitelj je najprej usmerjevalec, spodbujevalec, moderator, poslušalec in organizator inovativnih učnih okolij, v katerih nastaja konstrukcija znanja. Dejavnosti, načrtovane in izvedene v okviru projekta Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalnih skupnostih za razvoj enakih možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, so vključevale več načel inovativnih učnih okolij: učenje so postavile v središče; spodbujale so zavzetost; zagotavljale so, da je bilo učenje družabno in sodelovalno; temeljile so na motivaciji učencev in njihovi aktivni udeležbi ob spoštovanju razlik med posamezniki, še posebno občutljivo so strokovni delavci vključevali ranljive posameznike, predvsem pa so bili vanje vključeni najrazličnejši notranji in zunanji deležniki (primerjaj Instance 2015). V prispevku bomo predstavili, kako so strokovni delavci v šolah in vrtcih ovrednotili dejavnosti, zasnovane za dvig socialnega in kulturnega kapitala znotraj zavodov in v sodelovanju z okoljem. Učenci, vključeni vanje, so pridobivali globoko znanje oziroma znanje na višjih taksonomskih stopnjah (uporaba znanja, analiza, sinteza, vrednotenje). Dejavnosti so spodbujale sodelovanje in skupno učenje najrazličnejših deležnikov. Med druženjem, mreženjem in aktivno izvedbo dejavnosti so gradili zaupanje, zagotavljali socialno vključenost ranljivih posameznikov in skupin ter spodbujali aktivno državljanstvo (pet kazalnikov socialno-kulturnega kapitala). Ob tem so učenci razvijali vrednote, socialne spretnosti in čustveno inteligentnost. Pomemben izziv je bil, kako izmeriti učinkovitost dejavnosti, ki smo jih izvedli. Evalvacije so se izvajalci lotili kvalitativno in kvantitativno. Analizirali smo osemindeset primerov dobrih praks dvigovanja SKK, objavljenih v treh

različnih publikacijah (Z roko v roki: zbornik primerov dobrih praks v projektu Dvig SKK, Vodenje v vzgoji in izobraževanju 3/2014, Povezani.sem@boljsi.si). Analizirali smo cilje in metode zbiranja podatkov ter uporabljene merske instrumente. Na podlagi ugotovitev smo izoblikovali priporočila šolam in vrtcem v zvezi s tem, kako evalvirati učinke dejavnosti, ki vplivajo na dvig socialnega in kulturnega kapitala.

Nataša Zonik, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

SPodbudno motivacijsko učno okolje - POGOJ ZA USPEŠNE UČENCE

Inovativno učno okolje učencu omogoča osebnostno, učitelju pa profesionalno rast. Pouk, ki poteka zunaj štirih sten učilnice, omogoča usvajanje življenjskih veščin. V OŠ Antona Tomaža Linhartar je sodelovanje z zunanjimi ustanovami v občini Radovljica in zunaj nje ustaljena praksa. Vodstvo šole je sodelovanju zelo naklonjeno in ga spodbuja. Sodelujemo z naslednjimi ustanovami:

- OŠ Antona Janše (šola s prilagojenim programom): z učenci prvega razreda izmenično pripravljamo delavnice. Poleg socialne in čustvene ozaveščenosti so učenci z vajami brain-gym razvijali motorične sposobnosti.
- Mestna knjižnica A. T. Linhartar: izvedba bibliopedagoških ur, ki jih pripravijo knjižničarke, ter obiski učencev med knjižnimi policami.
- Športni park Radovljica – drsališče (Občina Radovljica): brezplačna uporaba drsališča.
- Policijska postaja Radovljica: cestno-prometna preventiva.
- Državne ustanove: Slovenska vojska, Letališče Brnik, reševalna služba (gasilci, reševalci).
- Čebelarstvo razvojno-izobraževalni center Gorenjske.
- Dom starostnikov dr. Janka Benedika.
- Zdravstveni dom Radovljica.
- CUDV Matevža Langusa Radovljica.
- Zasebniki: Gostilna Lectar, Kmetija Globočnik.
- Mednarodno sodelovanje z OŠ Ivana Gundulića Zagreb (pobratena šola).

Učenci v učnem okolju zunaj učilnice povezujejo teoretično znanje s praktičnim, to pa se povezuje s socialnimi veščinami in čustvenim dozorevanjem. Samozavest učenčev zato raste, prav tako motivacija, poleg tega pa se poraja želja po novem znanju in novih izkušnjah.

Želja po novem znanju ni nujno povezana z učnimi vsebinami v šoli, je pa pokazatelj, da učenec širi obzorja in si želi zvedeti še kaj več.

dvorana Cook

Nataša Mrak in Lucija Markelj Jensko, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica

OBELEŽEVANJE ZGODOVINSKIH OBLETNIC NA KRAJU DOGODKA Z DNEVI DEJAVNOSTI, PROJEKTNIMI DNEVI IN ŠOLO V NARAVI – SODELOVALNO IN DRUŽABNO

Kako krepiti zgodovinski spomin pri mladih, je večno vprašanje pouka zgodovine. Zakaj je to potrebno, je večno vprašanje mladih. Takrat, ko zmorejo učenci doživeti neki drug čas in so sposobni pokazati empatičnost, smo na pravi poti do cilja. Pri tem smo si želeli doseči čim večjo učinkovitost učenja, tako da so učenci dejavni, krepijo ustvarjalnost, sodelujejo med sabo, učenje pa je družabno. Obenem je bil poudarek na povezovanju šole z lokalnim okoljem.

Ker je prva svetovna vojna povezana s šolskim okolišem in sosednjimi občinami, smo se odločili, da bomo velik del dejavnosti prenesli na sam kraj dogodka. Vsebine, povezane s prvo svetovno vojno, smo vključili v šolo v naravi na Komni, kulturni dan v Posočju, projektni dan v Bohinjski Bistrici. Vse skupaj smo nadgradili še s kulturno prireditvijo ob dnevu samostojnosti in sodelovanjem na natečaju Združeni v miru.

Učencem smo vse dejavnosti predstavili ter jih nanje pripravili. Poudarek je bil na prepletanju zgodovinskih in zemljepisnih vsebin, ki smo jih dopolnili tudi z vsebinami slovenskega, angleškega jezika in glasbe. Pomembno je bilo, da so učenci kraj dogodka doživeli kot dobrodošlo učilnico. Preizkusili so se kot turistični vodiči, ko so sošolcem predstavili kraje, ki so jih obiskali, in kulturne spomenike. Na terenu so samostojno reševali orientacijske naloge – iskanje točk, povezanih z vojno, ter posneli zanimive fotografije. V muzeju so napisali zgodbo o izbranem predmetu. Prehodili so del poti miru in svoje vtise zapisali v pesmi in na vojne razglednice.

Pred izvedbo smo skrbno načrtovali čas (ujemanje z zgodovinskimi datumi), preverili vremensko napoved, poskrbeli za dodatno spremstvo ter navodila za varnost. Učenci so s tem, ko smo jim zaupali samostojno delo v manjših skupinah, pokazali veliko odgovornosti.

S takim načinom učenja učenci razširijo in poglobijo znanje o določeni temi, obenem pa razvijajo pomembne kompetence: razvijajo sposobnost načrtovanja, so samostojni ter razmišljajo in delujejo za prihodnost.

Neda Gačnik Čebulj, OŠ Majde Vrhovnik

POTUJEMO V PRETEKLOST Z MUZEJEM V MALEM

Predstavila bom projekt Muzej v malem, v okviru katerega smo v šolskem letu 2014/2015 petošolci OŠ Majde Vrhovnik sodelovali z Mestnim muzejem Ljubljana. K sodelovanju v projektu smo povabili otroke, ki so nadarjeni in jih hkrati zanimata zgodovina ter muzejsko okolje. Srečevali smo se vsak petek 5. in 6. šolsko uro v Mestnem muzeju ali na šoli.

Na naših druženjih smo oživljali zgodbe starodavnih predmetov na razstavi Emona: mesto v imperiju. Skupaj smo iskali načine, kako otrokom in družinam približati življenje starih Rimljanov, ob tem pa smo se naučili mnogo novega. Spoznali smo različne muzejske poklice (arheolog, kustos, pedagog, andragog, konservator/restavrador, sodelavec za odnose z javnostmi, dokumentalist, direktor), z njimi opravili intervjuje in napisali projektno nalogo, ki smo jo prijavi na 28. srečanje mladih raziskovalcev in njihovih mentorjev Mestne občine Ljubljana in jo na njem predstavili. Vse to znanje nam je prišlo prav pri snovanju razstave nagrajencev natečaja, ki so jo učenci ob koncu našega druženja slovesno odprli za javnost. Ta razstava je bila plod dela naših učencev, saj so nagrajence izbirali sami, prav tako so jo sami oblikovali in postavili, napisali besedila, oblikovali plakate in vabila, komunicirali z mediji, organizirali otvoritev, ob sobotah vodili po razstavi, pripravili družinske delavnice.

Učenci so z vključitvijo v projekt pridobili obširno znanje o Emoni, enkratno vpogled v muzejsko okolje in njegovo zakulisje, kot ga poznajo le redki, teoretično in praktično znanje o muzejskih poklicih in o postavitvi razstave, izboljšali so komunikacijske sposobnosti in druge veščine, delali so v ustvarjalnem okolju, ob podpori najrazličnejših strokovnjakov razvijali ustvarjalnost in samostojnost ter krepili samozavest. Muzej pa je od našega sodelovanja pridobil znanje, kako popestriti nemalokrat dolgočasne razstave v muzejih, da postanejo »kul« in privlačne za mlade.

PREDSTAVITVE REFERATOV VI, sreda, 6. april 2016, 13.15 - 14.15

dvorana Colombo

Monika Čufer, OŠ Šenčur

KAKO DO PISMENOSTI V 1. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

V prvem triletju osnovne šole poteka intenziven razvoj temeljnih bralnih zmožnosti in cilj bralnega pouka je razviti avtomatizirano tehniko branja ob ustreznem bralnem razumevanju. Začetno opismenjevanje traja celotno prvo vzgojno-izobraževalno obdobje. V 1. in 2. razredu učenci sistematično usvajajo tehnike branja in pisanja, v 3. pa jih utrjujejo

in izboljšujejo. Izhodišči mojega raziskovalnega dela sta bila posodobljeni učni načrt za slovenščino, v katerem se vsebine predmeta delijo na sklope, v okviru teh pa so navedeni procesnorazvojni učni cilji po triletjih, in Ocenjevalna shema bralnih zmožnosti (OSBZ) avtoric Sonje Pečjak, Lidije Magajna, Anje Podlesek in Nataše Potočnik, ki je primerna za ocenjevanje bralnih zmožnosti učencev v prvem triletju osnovne šole, še posebno za prepoznavanje tistih učencev, ki ne dosegajo niti minimalnih bralnih standardov. OSBZ ponuja možnost, da učitelj s posameznim učencem opravi celoten preizkus bralne zmožnosti ali samo posamezne podteste, glede na njegovo problematiko učenca. Podatki, zbrani z Ocenjevalno shemo, služijo učitelju kot povratna informacija o tem, katere dele bralne zmožnosti je učencu že uspelo razviti oziroma koliko, predvsem pa kot informacija za načrtovanje njegovega nadaljnjega dela z učenci (Pečjak, Magajna, Podlesek, Potočnik 2011). Problem, ki sem ga raziskala, je bil, kako na podlagi informacij o bralni zmožnosti učencev 1. razreda osnovne šole, pridobljenih z OSBZ, sestaviti individualni načrt za učence na področju razvijanja zmožnosti branja in pisanja, ter ugotoviti, katere so možnosti za vključevanje otrok, ki so na različnih stopnjah pismenosti, kakšna naj bo prostorska organizacija učilnice glede na različne potrebe učencev, katere dejavnosti za spodbujanje pismenosti je primerno vključiti v pouk, kako uvesti notranjo diferenciacijo, kakšno naj bo gradivo za učence z različnim predznanjem in kako z vsem tem ohraniti čim večjo motiviranost učencev za učenje oziroma pismenost. Ključna je torej pot, ki nas bo pripeljala do pismenosti, in ne vprašanje, ali več pismenosti v prvi razred.

Đulijana Juričič, Irena Kokovnik in Natalija Plajnšek, OŠ Trnovo Ljubljana

KAKO UJETI LISICO ZA REP Z USTVARJALNOSTJO IN INOVATIVNOSTJO

Na OŠ Trnovo razvijamo okolje, v katerem bi bili učenci v središču učenja, motivirani za lastni napredek ter sodelovanje z drugimi. Hkrati je pomembno, da se tudi učitelji strokovno razvijajo ter sproščajo lastno ustvarjalnost in inovativnost.

V ta namen smo razvili projekt, ki ga sicer enkrat letno izvajamo pod imenom Dan odprtih vrat, a vsako leto spreminjamo temo in nadgrajujemo pristop. V projektu sodelujejo vsi učenci, učitelji in strokovni delavci šole. Koordinatorski tim, učitelji in učenci več mesecev načrtujemo in pripravljamo strokovno podlago za projekt. Med projektom raziskujemo, v zadnjem tednu pa učenci skupaj z mentorji zaključujejo svoje raziskave in se pripravljajo na predstavitev za starše in sošolce. Projekt sklenemo z evalvacijo in samoevalvacijo.

Pri tem smo razvili učinkovit model, ki temelji na metodi sestavljanke (lisičjega repa) in omogoča, da vsak učenec deluje individualno in hkrati sodeluje z drugimi na področju, ki ga zanima. Model zajema: (i) delo v razredu, (ii) pripravo šolskih razstavnih prostorov z likovno nadarjenimi učenci, (iii) pripravo zaključne predstave s plesno in igralsko

nadarjenimi učenci, (iv) vodenje projekta. Organizacijsko in strokovno je najzahtevnejše delo v razredu. Učenci enega razreda s tremi oddelki dobijo štiri mentorje in skupaj oblikujejo štiri različna raziskovalna vprašanja iz različnih predmetov. Učenci se v oddelku razdelijo v tematske skupine glede na izbrano raziskovalno vprašanje. Med projektnimi urami delajo v tematskih skupinah z učenci iz različnih oddelkov. Le-ti temo raziskujejo individualno, svoje ugotovitve pa nadgradijo v tematski skupini ob sodelovanju z drugimi člani in pripravijo predstavitev za druge sošolce iz oddelka in starše, ki se tako seznanijo s štirimi različnimi raziskavami. Mentor dela z manjšo skupino motiviranih učencev, jih vodi in spodbuja, da čim boljše opravijo svoje delo. Med projektom ustvarjajo listovnik, ki omogoča sprotno spremljanje in vrednotenje dela, kar je podlaga za pridobivanje ocene.

Kljub temu, da je organizacija projekta zahtevna, izkušnje in rezultati evalvacije kažejo, da so učenci in učitelji nad takšnim pristopom, s pomočjo katerega smo metodo sestavljanke uporabili inovativno, ustvarjalno in učinkovito, navdušeni.

Robert Šifrer, Šolski center Kranj, Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo

BRALNA UČNA STRATEGIJA PRI POUKU ELEKTROENERGETIKE

Današnji generaciji, ki je zaradi permisivne vzgoje razvajena in preveč zaščitena, manjka motivacije znašla se je namreč v pasti pasivnosti televizije na eni in aktivnosti računalniških igrar na drugi strani. Frontalno poučevanje je zlasti na poklicni in PTI šoli postalo skoraj nemogoče, posebno na področju teorije. V dialogu z dijaki ves čas iščem različne načine, kako bi jih motiviral. Pred časom smo imeli na šoli seminar o učnih strategijah, učenju učenja in bralne učne strategije (BUS). Za hospitacijo sem moral pripraviti uro z BUS. Poučevanje snovi o petnajstih različnih elektrarnah prinaša številne informacije, ki se jih je težko zapomniti. Zato sem značilnosti elektrarn urejal s pomočjo kriterijev, ki sem jih še dodatno razvrstil v tri podmnožice, in sicer na inženirske, ekološke in ekonomske. Inženirski kriteriji so obratovalna varnost, izkoristek, moč, obratovalne ure, vzdrževanje. Ekološki so poseg v prostor, umazanost goriva, umazanost izpustov, umazana tehnologija gradnje, umazana razgradnja. Ekonomski kriteriji pa so: cena investicije na moč, cena investicije na energijo, cena vzdrževanja, doba vračanja sredstev, cena rezervne elektrarne, cena RTP, cena proizvodnje energije v primerjavi s tržno ceno, konična, pasovna in trapezna energija. Uporabil sem tri bralne učne strategije: ribjo kost, Vennov diagram in primerjalno matriko. Prednosti in slabosti jedrske elektrarne (JE) smo narisali na tablo kot ribjo kost. Zgoraj so bile prednosti JE, spodaj pa slabosti. To smo delali med pogovorom z dijaki. Najpomembnejše lastnosti smo dodajali blizu ribji glavi, manj pomembne pa ob repu. Narisali smo tudi tabelo, s pomočjo katere smo primerjali lastnosti dveh elektrarn, jedrske in premogovne TE, s čimer smo utrdili tekočo in prejšnjo snov. Z Vennovim diagramom pa smo iskali značilnosti, ki so dvema elektrarnama skupne, in značilnosti, po katerih se razlikujeta. Ura je zelo dobro uspela. Dijaki so bili izredno motivirani. Na koncu smo snov

še individualno ponovili. Dijaki so celotno šolsko uro dobro sodelovali, da sem bil še sam presenečen, ravnateljica pa je bila nad hospitacijo navdušena.

dvorana Vespucci

Tamara Neuman in Mojca Merhar, OŠ Savsko naselje

Z LUTKO DO MEDIACIJE

Mediacija je ena izmed oblik alternativnega reševanja sporov med različnimi udeleženci. V procesu mediacije osebi, ki sta spri, s pomočjo nevtralne osebe – mediatorja, iščeta sporazumni dogovor, oziroma rešitev spora. V šolski praksi ima posebno mesto vrstniška mediacija, kjer je celoten mediacijski proces v rokah učencev. Učenci mediatorji ob pomoči učiteljev mediatorjev samostojno vodijo mediacijski proces v primeru različnih vrstniških sporov na šoli. Pri tem razvijajo kritično mišljenje, ker prevzemajo odgovornost za nastale spore. Učijo se pozitivne komunikacije in ustreznih socializacijskih veščin s pomočjo pogovora, pri tem pa ozaveščajo pomembne vrednote kot so spoštovanje do sebe in drugih, odgovornost ter kvalitetni odnosi sobivanja z drugimi. Učenci vrstniški mediatorji v procesu razreševanja konfliktov gradijo svojo identiteto in osebnostno rastejo. Imajo pomembno vlogo pri prenašanju sporočil na mlajše učence, s tem pa prispevajo tudi k dobri šolski kulturi in klimi in na boljše odnose z vrstniki, pa tudi odraslimi.

Pri razreševanju nesoglasij in sporov pri mlajših učencih ima lahko pomembno vlogo tudi lutka – mediator. Lutka »nastopi« kot pomočnik mediatorja, oziroma je medij, s katerim se učenci identificirajo, ob tem pa razvijajo tudi pozitivna čustva in domišljijo. Animacija z lutko je odlično sredstvo za prepoznavanje in definiranje težav pri učencih, hkrati pa učenci urijo reševanje sporov s pomočjo mediacije. Obe dejavnosti smo združili v interesno dejavnost. Učenci napišejo scenarij za lutkovno igrico na temo razreševanja vrstniških konfliktov, iz različnih materialov izdelajo lutke in samostojno odigrajo predstavo za mlajše vrstnike.

Miha Simončič, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje

ZBIRKA UPORABNIH MATEMATIČNIH NALOG ZA URE NADOMEŠČANJ

Na vsaki šoli so nadomeščanja nekaj vsakdanjega. Da bi bile te ure lažje izvedljive, bolj poučne in zanimive, sem pripravil spletno zbirko, ki vsebuje matematične naloge iz vsakdanjega življenja.

Zadeva je popolnoma preprosta. Recimo, da učitelj za matematiko zboli in dijaki tisti dan dobijo nadomeščanje. Ni pomembno, kdo gre takrat v razred, lahko je to učitelj za slovenščino, angleščino, zgodovino ... Ta učitelj prejme spletni naslov zbirke nalog ali pa jih v natisnjene vzame v zbornici. Naloge predstavi na projektorju in dijaki jih začnejo reševati. Prav pri vsaki od njih je dodan namig (uporabna formula ali skica), ki jim olajša reševanja.

Ko dijaki nalogo rešijo, jim učitelj pokaže rešitev, ki pa je podana kot celoten potek naloge in ne zgolj kot rezultat.

Zbirka nalog je razdeljena na tri programe, srednje strokovno izobraževanje, srednje poklicno izobraževanje in nižje poklicno izobraževanje. Vsak program ima svojo težavnostno stopnjo, naloge pa so zasnovane tako, da jih lahko rešijo dijaki prvega ali četrtega letnika. Vse matematične naloge izhajajo iz vsakdanjega življenja, zato je zelo verjetno, da se bodo dijaki v prihodnosti srečali s katero od takih uporabnih nalog.

Spletna zbirka je zasnovana tako, da jo je mogoče uporabljati na računalniku ali na tablici oziroma mobilnem telefonu. Bolj zaželena sta seveda računalnik in projektor, vendar lahko učitelj, tudi če ju v učilnici ni, zastavlja naloge kar s tabličnega računalnika ali mobilnega telefona. Seveda mora nato besedilo naloge, namig, potek in rešitev zapisati oziroma prepisati na tablo.

Za začetek bo zbirka obsegala po petnajst nalog iz vsakega programa, to je skupaj petinštirideset nalog, vendar se bo vsako leto povečevala. Vse naloge in rešitve so v pdf obliki, tako da jih je mogoče prenesti na računalnik ali natisniti. Upam, da bo zaradi tega projekta matematika dijakom postala še bolj zanimiva in privlačna ter da bodo uvideli, zakaj je v življenju tako pomembna.

Lidija Kalin, OŠ Frana Metelka Škocjan

INOVATIVNO UČNO OKOLJE USTVARJAJO SKUPAJ UČENCI IN UČITELJI

Napredek učencev je pogojen s spodbudnim učnim okoljem, v katerem se ti dobro in varno počutijo, razvijajo socialne spretnosti ter se učijo prek igre in lastnih izkušenj. Učencem z individualiziranim pristopom omogočamo dejavnosti, pri katerih imajo možnost izbire, odločanja, s katerimi se celostno razvijajo in pridobivajo spretnosti in veščine za vseživljenjsko učenje, razvijajo kritično mišljenje, samostojnost in pozitivno samopodobo. Učitelji smo odgovorni za vzpostavitev pozitivnega učnega okolja, s pomočjo katerega pri izvajanju učnega programa vsak dan implementiramo inovativne učne metode in oblike dela.

Inovativno učno okolje, v katerem poteka učni proces, mora biti zanimivo, na voljo mora biti multidisciplinarno gradivo, ki omogočajo raziskovalno učenje. V takem okolju se učenci počutijo varne, sprejete in enakovredne. Pomembno je, da pri pripravi, vzdrževanju in urejanju učnega prostora sodelujejo tudi učenci, saj tako upoštevamo individualne potrebe posameznega učenca in razreda kot celote.

Positivno in ciljno usmerjeno sodelovanje učiteljev, vodstva in drugih strokovnih delavcev šole, staršev in lokalne skupnosti tvori podpirne pogoje za učinkovito izvedbo učnega procesa. To omogoča vzpostavitev inovativnega in spodbudnega učnega okolja, ki ni stvar posameznika, temveč je interakcija jasnih pravil in ciljev, vzpostavljene dnevne rutine,

evalvacije in načrtovanja dejavnosti.

Z izmenjavo dobrih učnih praks, inovativnih učnih metod, novih smernic in pristopov na področju vzgoje in izobraževanja ter z uporabo sredstev IKT sledimo izzivom in izobraževalnim razvojnim smernicam na področju odličnosti šole. Načrtovanje dejavnosti v razredu je pozitivno prilagojeno dinamičnemu družbenemu okolju, ki upošteva večkulturnost in interaktivnost učnih in vzgojnih vsebin in povezano z njim; tako naša vzgojno-izobraževalna ustanova sledi vzpostavljeni viziji in poslanstvu.

V prispevku bom predstavila primer dobre prakse ustvarjanja inovativnega učnega okolja pri predmetu naravoslovje v četrtem razredu. Prikazala bom konkretne dejavnosti, povezane s skupnim načrtovanjem, izvedbo in evalvacijo, ter zajela inovativne učne metode in oblike dela, ki pomembno vplivajo na uspešno pot do zastavljenih ciljev. Pri evalvaciji so poleg učencev sodelovali tudi njihovi starši. V sklepu bom opozorila na težave, ki smo jih ob tem prepoznali, in na priložnosti, ki v prihodnosti lahko značilno vplivajo na nadaljnji razvoj inovativnega učnega okolja v razredu.

dvorana da Gama

Suzana Čuš, OŠ Podbočje

UČNI EKSPERIMENT PRI POUKU GEOGRAFIJE – IZZIV ZA UČENCE IN UČITELJE

V svojem prispevku bom kot inovativno učno okolje za učence predstavila metodo učnega eksperimenta pri pouku geografije. Kot učiteljica geografije to metodo uporabljam že od začetka svojega poučevanja, izbrano temo pa sem obravnavala tudi svojem diplomskem delu.

Za učence pri geografiji je inovativno takšno učno okolje, ki jim omogoča, da se s pomočjo različnih medijev, pripomočkov, dejavnosti prestavijo v okolje, ki ga ne poznajo, to okolje spoznavajo, predvsem pa ga poskušajo razumeti. Večje težave se pojavijo pri razumevanju (predvsem naravnih) procesov, ki jim v domačem okolju nismo priča in jih zato učencem težje približamo (npr. razumevanje monsunskih vetrov, pasatov, zenitnega deževja ...).

Zakaj je učni eksperiment ustrezna učna metoda, hkrati pa predstavlja inovativno učno okolje? Kadar sama izvajam eksperiment, pri učencih vzbudim zanimanje za problem, hkrati pa jih motiviram za sodelovanje, z eksperimentom potrdimo hipoteze, ki jih postavimo po deduktivni poti, pri njih razvijam in krepim opazovanje in razmišljanje, učenci pa učno snov poglobljajo, širijo, dopolnjujejo. Pouk je tako bolj pester in zanimiv.

Seveda pa je vrednost učnega eksperimenta še veliko večja, če ga učenci izvajajo sami ali v skupini. S to obliko dela učenje postavimo v središče in tako res postane proces in ne le sprejemanje znanja od drugih (učitelja, učbenika), učenci so za delo veliko bolj notranje motivirani, znanje, ki ga na tak način pridobijo, postane trajnejše. Učenci krepijo sodelovanje in odgovornost, razvijajo socialne veščine. Različno predznanje jih praviloma ne ovira, ta učna metoda celo krepí samozavest in pozitivno samopodobo učno manj uspešnih učencev, saj so pri izvedbi eksperimentov praviloma uspešni. Tudi če eksperiment ne uspe, ga je mogoče ponoviti – napake torej niso tabu, ampak sestavni del učenja.

Prepričana sem, da bo poleg terenskega dela, brez katerega si poučevanja geografije ne moremo predstavljati, tudi učni eksperiment postal sestavni del učnih ur pri tem predmetu.

Alenka Grmek, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

SPodbujanJE INOVATIVNOSTI S TRŽENJSKIM PREVERJANJEM POSLOVNIH ZAMISLI

Za konkurenčnost posameznikov in podjetij je nujno uvajanje novih izdelkov, storitev in modelov delovanja. Inovativnost je ena od sposobnosti, ki je danes nujna za uspeh. Izvajalci predmetov na šoli vsako leto načrtujemo izboljšave v študijskem procesu.

V programu Ekonomist, smer Komerciala, je ključno, da študente seznanjamo s pomenom, postopki in tveganji inoviranja, trženja in komercializacije inovacij in jih usposabljammo za vključevanje v podjetništvo in nastop na mednarodnih trgih. Katalog znanj določa, da morajo biti študenti sposobni opazovati in zbirati informacije v okolju ter dajati predloge za novosti v ponudbi. Orodje, imenovano vitki okvir, uporabljajo nova, mlada in hitro rastoča podjetja, zato da bi zagotavljala razvoj in rast. Študenti so ustvarjalni, imajo veliko zamisli, večina je dobrih. Naša naloga je, da jih spodbudimo, naj opazujejo, kaj se dogaja v njihovem lokalnem in globalnem okolju, prepoznavajo priložnosti in nevarnosti ter izrazijo svojo ustvarjalnost. Ljudje postanemo najbolj inovativni in ustvarjalni, ko moramo rešiti določeno težavo in smo ustrezno stimulirani. Ideja je začetek inovacijskega procesa; nujna sta spodbuda in ustrezno izobraževalno oziroma delovno okolje. Okolje mora zagotavljati razvoj sposobnosti koncentracije, organiziranja, kritičnega mišljenja in komunikacije. Študente je treba opozoriti in pripraviti tudi na morebiten neuspeh, na vztrajnost in trdo delo. V prihodnosti bomo bolje delovali, če bomo na prihodnje izzive pripravljeni.

Namen prispevka je predstaviti, kako študente, bodoče ekonomiste, pri predmetu trženje in v povezavi z modulom Komerciala ozaveščamo o pomenu, načinih in posledicah zagotavljanja inovativnosti na različnih področjih in ravneh delovanja. Spodbujamo jih h generiranju in sprotnemu sistematičnemu preverjanju idej.

Urška Simnovič Pišek, Gimnazija Litija

SODELOVALNO UČENJE IN EVALVACIJA VPLIVA INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ NA DOSEŽKE DIJAKOV

V učnih okoljih 21. stoletja so ključni udeleženci učenci, učitelji pa usmerjevalci procesa učenja, ki spodbujajo vseživljenjsko učenje, trajno uporabno znanje na različnih področjih, aktivnega dijaka in tako v vzgojno-izobraževalnem procesu postajajo inovativni. S posodobljenimi učnimi načrti naj bi stalnica postali pristopi, kakršni so medpredmetno povezovanje, prenos pouka iz razreda, sodelovalno učenje, uporaba IKT pri pouku in doma kot pomoč pri učenju ipd. Učitelj lahko izkoristi hiter razvoj sodobnih informacijskih tehnologij, ki krepijo tudi neformalno učenje pri vodenju učenja, na voljo ima različne brezplačne programe, namenjene učenju in poučevanju. Če ima čas in znanje, si lahko izdelava svoja e-gradiva.

V prispevku bomo v prvem delu predstavili primer implementacije inovativnih učnih okolij v prakso, v drugem pa evalvacijo vpliva sodobnih oblik poučevanja in učenja na dosežke dijakov. Za zgled smo pripravili primer sodelovalnega medpredmetnega poučevanja slovenščine in zgodovine ob aktualni temi (projektni dan) in sodelovalnega učenja. Dijaki so v skupinah samostojno usvajali novo učno snov, tvorili predpisane besedilne vrste, pri tem izdelovali gradiva v Publisherju. Svoje znanje so posredovali naslednjim skupinam. S pomočjo enostavnega brezplačnega programa Puzzlemaker Discovery Education's so sestavljali križanke. Izdelki (miselni vzorci in vprašanja o besedilni vrsti v obliki križanke) so krožili med skupinami, vsi dijaki so spoznali celotno snov. Učili so se drug od drugega, pripravljeno gradivo smo prenesli v spletno učilnico, kjer jim je vedno na voljo. S sodelovanjem v skupinah smo zbrisali razlike v predznanju dijakov, spodbujali smo dialog, krepili komunikacijo, dijake smo spodbudili k samostojnemu učenju in posredovanju znanja drugim.

Po končanih učnih urah smo opravili evalvacijo, s katero smo preverjali počutje dijakov, njihovo motiviranost za delo, želje po drugačnih oblikah učenja, s testom znanja pa znanje, ki so ga usvojili. Z vprašalnikom smo preverili tudi, kako pogosto uporabljajo gradiva, ki so jih pripravili sami ali učitelji in so jim na voljo za samostojno učenje in ponavljanje v spletni učilnici.

dvorana Scott

Neli Romanello, OŠ Sečovelje

MEDVRSTNIŠKO UČENJE KOT NADGRADNJA MEDSEBOJNIH HOSPITACIJ

V modernem času, ko imajo učenci na voljo ogromno informacij zaradi IKT, je morda pouk preveč »počasen«, saj ne dobijo vedno takojšnjega odgovora ali usmeritve (na klik). Tako

učitelji razmišljamo, kako bi lahko pouk postal bolj zanimiv, bolj kakovosten in bi v učni proces odgovorno vključeval tudi učence. Ko bi učenci z lastno izkušnjo spoznali, koliko energije, dela in znanja je treba imeti, da izpeljemo učno uro, bi znali ceniti prizadevanja učitelja, njegovo delo ter bi ga spoštovali. Hkrati pa bi drug drugemu pomagali, prenašali svoje znanje in izkušnje na mlajše ter navezali pristnejše stike. Zato sva z učiteljico, ki poučuje slovenski jezik, izpeljali učno uro, pri kateri so osmošolci vodili delo v četrtem razredu. V obeh oddelkih so bili učenci nad uro navdušeni, sodelovanje vseh je bilo izjemno. Zaradi tako dobre izkušnje smo s četrtošolci ugotovili, da bi tudi oni lahko vodili pouk v nižjih razredih. Zato sva se s kolegico, ki poučuje v 2. razredu, dogovorili za učno uro, pri kateri so moji učenci vodili mlajše. Ta izkušnja je vsem nam, učencem in učiteljicam, zagotovo dala dodano vrednost. Učenci, ki so vodili pouk, so skupaj iskali poti za vodenje, razporejali so si delo glede na lastne sposobnosti in nagnjenja ter pripravljali pripomočke in didaktično gradivo. Med seboj so se še bolj povezali. Učenci, ki so jih starejši vodili, so bili bolj sproščeni in notranje motivirani, saj so se želeli pred starejšimi izkazati v čim boljši luči. Tudi učiteljice smo se tesneje povezale, saj smo iskale ustrezno učno snov in metode, ki bi motivirale vse udeležence. Izmenjale smo si izkušnje in druga drugo obogatile. Ugotovila sem, da nas tak način povezovanja plemeniti in nam da vse tisto, česar ne moremo nadomestiti z najmodernejšimi informacijsko-komunikacijskimi sredstvi: medsebojno sodelovanje, druženje v prostem času, izmenjavo zamisli in izkušenj, osebni stik in možnost za spoznavanje drug drugega v novih okoliščinah. V času, ko se drug od drugega oddaljujemo in smo vse prevečkrat sami zase, je to eden izmed načinov, da se znova iščemo, najdemo in povežemo v skupnost, ki ji ni vseeno za bližnjega.

Tina Vršnik Perše, Pedagoški inštitut

INOVATIVNO UČNO OKOLJE KOT POGOJ ZA ZMANJŠEVANJE RAZLIK – KJE SE UČITELJI TEGA LAHKO NAUČIJO?

Namen prispevka je v luči sodobnih dognanj in raziskovanj na področju profesionalnega razvoja učiteljev na podlagi izsledkov projekta TITA ter drugih opravljenih raziskav z različnih teoretskih in raziskovalnih vidikov osvetliti pomen inovativnih oblik profesionalnega razvoja učiteljev za uvajanje inovativnih pristopov in učnih okolij v šolsko prakso. V prizadevanjih po zmanjševanju razlik ter s preventivnimi dejavnostmi na področju zmanjševanja učinkov zgodnjega opuščanja šolanja je treba razviti učinkovite izobraževalne sisteme in pristope k učenju in poučevanju. Raziskave, ki jih bomo predstavili, kažejo, da so bodoči učitelji na ravni dodiplomskega izobraževanja le redko udeleženi v takšnih oblikah izobraževanja, ki bi krepile njihovo poznavanje inovativnih pristopov in praks. Predstavili bomo analizo, ki smo jo opravili pri študentih Pedagoške fakultete UM in bo osvetlila uporabo inovativnih pristopov na ravni dodiplomskega izobraževanja bodočih učiteljev. Rezultati so pokazali, da so študenti na tej ravni večinoma vključeni v tradicionalne oblike poučevanja, ki ne spodbujajo razvoja

sodobnejših pogledov na tem področju. Ob tem se postavi vprašanje, kje je mogoče iskati možnosti za razvijanje tovrstnih pristopov, zato bomo v nadaljevanju opozorili na možnosti in priložnosti, ki jih za razvijanje inovativnih učnih okolij (tako na ravni dodiplomskega izobraževanja kot na ravni profesionalnega razvoja učiteljev) ponujajo spletne oblike izobraževanja, saj jih kot možnost za te namene predstavljajo tako znanstvene smernice kakor uporabniki. Spletna učna okolja namreč ponujajo možnost za vključevanje vseh pedagoških delavcev na tistem področju in v tistem trenutku, ko je zanje to najbolj aktualno, torej izobraževanje poteka na podlagi trenutne prakse. Udeležencem omogoča (v kombinaciji z osebnimi srečanji) priložnost, da v praksi uporabljajo in preizkušajo to, kar so se naučili, ter hitro poročajo o učinkih, povratne informacije pa so lahko zelo hitre in raznolike. Spletna učna okolja so učinkovita tako z vidika časa, finančnih sredstev, pa tudi fleksibilnosti.

Tatjana Ažman in Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje

UČNA NAČELA INOVATIVNIH UČNIH OKOLIJ IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV ZA VODENJE AKTIVOV

V današnjem svetu nenehnih, hitrih in kompleksnih sprememb, ko se srečujemo z vprašanji, na katera moramo nenehno iskati nove, inovativne odgovore, od šol in vrtcev pričakujemo vedno več (OECD 2013). Postavlja se vprašanje, kako voditi šole in vrtce, da bodo kos izzivom, da bodo zagotavljali učinkovito učenje in se ustrezno soočali s spremembami. Distribuirano vodenje je za nekatere mit, za druge resničnost. Novejše raziskave kažejo, da je distribuirano vodenje motor organizacijskih sprememb in zato eden od najpomembnejših dejavnikov, ki nenehno izboljšuje učne dosežke vseh učencev, tudi tako, da podpira razvoj kulture učečih se skupnosti in inovativnih učnih okolij (Harris 2010). V Sloveniji ravnatelji poverjajo vodstvene naloge formalnim in neformalnim vodjem. V Šoli za ravnatelje smo leta 2015 prvič izvedli program usposabljanja, ki je krepil različne vidike kompetence strokovnih delavcev za vodenje aktivov. Njihova usposobljenost za opravljanje vodstvenih nalog je namreč temeljni pogoj za uspešno distribucijo vodenja (Leithwood 2006 v Harris 2010). Program smo vsebinsko in izvedbeno zasnovali v skladu z najnovejšimi spoznanji o vodenju za učenje. Izhajali smo iz načela, da inovativna učna okolja in novejša spoznanja o naravi učenja ne veljajo le za učence, ampak je ista načela mogoče preoblikovati za učenje strokovnih delavcev (glej Dumont, Instance, Benavides 2013 in OECD 2013). Udeležence usposabljanja smo tako z aktivnimi metodami, kot so refleksija, učni sprehod, socialne igre, risanje modelov, vizualizacija, reševanje problemov, dajanje povratne informacije ipd., usmerjali v razmislek, kako voditi aktive, da bi s sodelovanjem vseh deležnikov sistematično izboljševali učenje in razvoj učencev. Poseben poudarek programa je bil na mreženju vodij aktiva med zavodi, udeleženci so opravili tudi pogovor z ravnatelji. V prispevku bomo s predavanjem in filmom predstavili temeljna spoznanja o vlogi in nalogah vodij aktivov ter druge rezultate kvalitativne in kvantitativne

evalvacije, ki smo jih zbrali in analizirali na petih ravneh: zadovoljstvo udeležencev, učenje udeležencev, organizacijska podpora, uporaba novega znanja in vpliv na dosežke učencev (Guskey 2000 in 2002 v Bubb in Earley 2007).

dvorana Cook

Nina Modrijan, Biotehniški center Naklo, Srednja šola

RAZISKOVALNO IN PROJEKTNO DELO DIJAKOV

Raziskovalno in projektno delo mlade nagovarjata k poglobljanju že pridobljenega znanja, uvajata jih v znanstvenoraziskovalno delo in usmerjata k ustvarjanju novega aplikativnega znanja in spoznanj, navajata na sistematičen in načrten pristop k uspešnemu iskanju in odkrivanju nečesa novega in ne nazadnje spodbujata njihovo ustvarjalnost. V tem šolskem letu smo si v Biotehniškem centru Naklo, upoštevajoč razvojno strategijo srednje šole, zadali cilj zagotoviti ustrezne razmere za raziskovalno in projektno dejavnost. Dijaki s svojimi mentorji vsako leto sodelujejo na različnih tekmovanjih, na katerih dosegajo vidne uspehe. To nas je spodbudilo, da se raziskovalnega in projektnega dela, zlasti načrtovanja, spremljanja in udejanjanja le-tega lotimo sistematično, ta način dela in razmišljanja pa postopoma uvedemo tudi v pouk. Želimo si, da bi se naši dijaki, učitelji in mentorji udeleževali srečanj raziskovalcev in sodelovali na najrazličnejših tekmovanjih, na katerih bi dokazali svojo raziskovalno širino. V raziskovalno dejavnost vključujemo raziskovanje, ki je del rednega pouka dijakov, raziskovanje oziroma strokovno/znanstveno delo učiteljev, organiziramo srečanje mladih raziskovalcev gorenjske regije. Vsa omenjena področja se med seboj povezujejo in dopolnjujejo, predvsem pa je njihov namen skupen, tj. dvigniti raven oziroma povečati kakovost raziskovalnega dela, prenesti znanje in spoznanja na druge in primere dobrih praks predstaviti tudi zunaj našega centra. Da bi tako dijake kot njihove mentorje motivirali za aktivno raziskovalno delo, smo jeseni zanje organizirali izobraževanje. Prav tako spodbujamo uvajanje inovativnih metod poučevanja (npr. samostojno učenje, spodbujanje ustvarjalnosti z branjem), uskladili smo kriterije za raziskovalno/projektno/seminarsko delo in pripravili organizatorje za delo mentorjev in dijakov. Da bi izboljšali kakovost in omogočili lažjo primerjavo in vrednotenje že izdelanih pisnih nalog, smo predhodno poenotili njihovo obliko – v spletni učilnici so namreč na voljo vzorčni dokumenti z ustrežno obliko in jasnimi navodili. V prispevku na posvetu bomo prikazali že izvedene dejavnosti srednješolske raziskovalne enote.

Helena Jošt, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

SIMULACIJA POSLOVNIH SITUACIJ V ANGLEŠKEM JEZIKU NA VIŠJI ŠOLI S PODPORO SPLETNIH UREJEVALNIKOV BESEDIŠČA

Študenti lahko v drugem letniku študija na Višji strokovni šoli, smer ekonomija, pri angleškem poslovnem jeziku kot nadomestilo za ustni del izpita med nekaj drugimi ponujenimi oblikami dela (npr. udeležba na enem od brezplačnih spletnih izobraževanj – MOOC, priprava in predstavitev poslovne ideje ali ponudbe, EU CV-ja) pripravijo simulacijo poslovne situacije, na primer sestanka o določeni problematiki ali tematiki med zaposlenimi v podjetju ali med predstavniki več podjetij.

Komunikacijska oblika sama po sebi zahteva sodelovalno delo več študentov, in sicer tako v pripravljalni kakor izvedbeni fazi. Pri tem študenti pri skupni pripravi teksta izkoristijo možnost za hkratno medsebojno pripravo dokumentov v »skupni rabi« (npr. preko urejevalnika besedišča Google drive-docs), kar omogoči hkraten, neposreden vnos *on-line* in ogled skupno nastajajočega besedila vsem, ki sodelujejo pri nalogi.

Pri takem načinu dela izkoristimo dobre strani tako skupinskega dela kot dela preko spleta, pokažejo pa se tudi slabosti. Pri pozitivnih učinkih dela v skupini so med bolj zaznavnimi sodelovanje, dopolnjevanje, vzajemna pomoč, zdrava tekmovalnost, družabnost in sproščenost, pogostejše porajanje idej, dokaj verodostojno posnemanje realnosti. Manj zaželeno pa so upad koncentracije, nadvlada močnejših v skupini, pretirano zanašanje šibkejših na skupino, otežena možnost za pravično ocenjevanje vložka posameznika ipd. Najmočnejši pozitivni učinki dela preko spleta so možnost simultane vnosa teksta, možnost sprotnega vnašanja popravkov in dopolnitev, neposreden in takojšen pregled nad celotnim besedilom, preproste možnosti za ustvarjanja več in različnih verzij teksta, preprosto dostopanje v proces z različnih lokacij, med najmanj zaželenimi pa so zagotovo nedosegljivost in občasne težave z informacijsko tehnologijo.

Naloga profesorja je, da proces ves čas nadzira in, če je le mogoče tudi s podporo študentov, zaznava in povečuje pozitivne učinke takega načina dela ter nadzoruje in minimalizira slabe.

*Urška Repinc, Marija Helena Logar, Urška Beznik in
Monika Zupanc, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica*

INOVATIVNOST PRI RAZISKOVALNO-PROJEKTHNIH DEJAVNOSTIH

V prispevku predstavljamo izkušnje iz projektnih nalog na OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica. Tema tovrstnih dejavnosti se običajno dotika domačega/lokalnega okolja ter se navezuje na različne šolske predmete (obvezne in izbirne) in interesne dejavnosti.

Prav tema je tista, ki med seboj poveže učitelje različnih področij, da s sodelovanjem privedejo učence različnih skupin k skupno zastavljenemu cilju. Učitelji se za sodelovanje odločajo, če so sami motivirani za tako delo na osnovi predhodnih pozitivnih izkušenj s timskim delom. Izpeljava zadanih ciljev od udeleženi v učnem procesu zahteva holističen in inovativen pristop, saj nas projektne dejavnosti vodijo iz učilnic v širše lokalno okolje in nam predstavljajo spodbudo za sodelovanje z domačini in predstavniki različnih ustanov. V proces dela je pomembno vpeta tudi kompetenca na področju IKT. Inovativnost razumemo kot priložnost, da si v celoletnem procesu dela sodelujočih strokovni delavci izmenjajo izkušnje, prek katerih vsi usvojimo novo znanje in nove veščine. Nova, sveža spoznanja, metode in oblike dela vpeljujemo tudi v redno vsakdanje delo – pouk. Z rezultati dela smiselno sodelujemo pri raznovrstnih dogodkih v šoli, na tekmovanjih, v kraju in zunaj njega.

Predstavili bomo izkušnje letošnjega projektne dela – interdisciplinarne raziskovalne naloge o oglarjenju v Bohinju. Teoretično preučevanje teme z različnih vidikov (etnološki, kemijski, tehnični) smo nadgradili s terenskim, empiričnim delom, ko smo spremljali postavitev oglarške kope v lokalnem okolju. S takšnim pristopom pri učencih (in učiteljih) spodbujamo motivacijo za učenje in krepimo pomen pozitivnih čustev in socialnega vidika za sam učni proces. Oglarjenje so učenci že predstavili na mednarodnem posvetu, s čimer smo vzbudili zanimanje za naše delo v širši lokalni skupnosti. Taki mejniki v projektne delu vse deležnike povezujejo med seboj in utrjujejo pri naslednjih korakih in izzivih.

PREDSTAVITEV PLAKATOV, sreda, 6. april 2016, 10.30 - 11.00

Petra Trstenjak, Vrtec Ormož

LOKALNO OKOLJE KOT INOVATIVNO UČNO OKOLJE

Lokalno okolje je bogato in otrokom omogoča spoznavati zgodovinske, geografske, kulturne in družbene znamenitosti domačega kraja. Je prostor, poln vsebin, izzivov, raznolikosti, ki otroka kar vabijo, da jih odkriva, in spodbujajo njegovo radovednost. Upam si trditi, da so današnji otroci enaki, kot smo bili mi nekoč. Želijo si pozornosti, ljubezni, varnosti in možnosti za učenje na lastnih izkušnjah. Vsak vzgojitelj izbira metode dela, ki ustrezajo njegovemu načinu poučevanja. Spreminja le poti do cilja, ki so odvisne od otrok. Sredstva, ki jih uporabljamo danes, pa so se v kratkem časovnem obdobju močno spremenila in naučiti se jih moramo uporabljati vsi, starejši in mlajši vzgojitelji.

Sodelujem z skoraj vsemi ustanovami v našem okolju, in v vseh so sodelovanja veseli. Od muzeja do knjižnice, od osnovne šole do centra starejših občanov, od planinskega društva do aktiva kmečkih žena. Z njimi pokrivam vsa področja kurikula in otrokom ponujam široko paleto znanja, izkušenj in socialnih stikov. Največ časa porabim za načrtovanje ravno te poti oziroma načina izvedbe dejavnosti, ki me bo pripeljala do zastavljenih ciljev. Vedno

imam v mislih otroke, ki so v skupini, in možnosti, ki mi jih za aktivno učenje ponuja okolje.

Na posvetu bosta predstavljena dva primera:

- Sodelovanje z muzejem, ki je nov in sodoben, kjer so kustosinje vesele sodelovanja in ki nam ponuja ogromno različnih vsebin. Februarja si bomo pri njih ogledali dokumentarni film (na filmskem platnu), ki priča o šegah in običajih ob pustovanju v naših krajih, in si ogledali razstavo. Sledile bodo delavnice za otroke.
- Raziskovanje parka ob gradu s pomočjo biologinje in z uporabo vseh rekvizitov, ki so dandanes na voljo.

Tomaž Bojc, CIRIUS Kamnik, Srednja šola

OD KONKRETNEGA K SPLOŠNEMU

Kot učitelju ekonomskih predmetov na Srednji šoli CIRIUS Kamnik se mi zdi pomembno pridobivati znanje na podlagi konkretnih in aktualnih primerov oziroma dogajanja iz resničnega okolja.

Uporaba medmrežja nam omogoča, da si legalno pridobimo kakovostne prispevke o določeni temi, ki jo obravnavamo pri pouku. To je še posebno dobrodošlo pri modulu sodobno gospodarstvo.

Pri določenih vsebinah se tako opiram na oddaje v arhivu RTV Slovenija (npr. Tarča, Globus, Zrcalo tedna, Utrip ...); kakovostne članke na medmrežju, pa tudi v strokovnih in dnevnih časopisih; kakovostne (dokumentarne) oddaje na medmrežju; konkretne življenjske izkušnje ljudi, s katerimi sodelujem; določene (krajše) izseke iz filmov.

Pri tem se neizogibno srečujem tudi z dilemo, koliko v pouk vključiti prispevke v angleškem in bosanskem, hrvaškem ali srbskem jeziku. Dileme razrešujemo sproti, odvisno od (pred) znanja dijakov in dijakinj, glede na dolžino prispevka je mogoč moj prevod ali povzetek.

Običajno se šele po ogledu oddaje oziroma branju prispevka ter razpravi, ki sledi, »lotimo« predpisanih učnih vsebin v potrjenem učbeniku/potrjenih učbenikih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Če se le da, se torej odločam za način dela »od konkretnega k splošnemu«.

Opisani način dela dijakom in dijakinjam omogoča: dopolnjevanje (nadgradnjo) obstoječega znanja; možnost kritičnega razmišljanja; izmenjavo pogledov in stališč s sošolci, sprejemanje različnosti, nedorečenosti; lažje razumevanje abstrakcije obstoječih vsebin.

Šola za ravnanje

Nataša Grabovac, Vrtec Ormož

NARAVOSLOVNA IGRALNICA

Z otroki poskuse iz naravoslovja največkrat izvajamo kar v igralnici. S sodelavko se nama je porodilo vprašanje, kako bi okolje za izvedbo poskusov pripravile tako, da bi bili bolj inovativni, zanimivi, spodbudni in drugačni.

Zavedava se, da mora biti cilj današnjega načina življenja inovativen otrok, opremljen z znanjem in orodji, ki mu omogočajo, da ga ustvarjalno uporabijo. Prav zaradi tega ne more biti naloga nas vzgojiteljev zgolj prenos podatkov iz knjig v otrokovo glavo, temveč razvijanje ustvarjalnosti, neodvisnega mišljenja, kritičnega presojanja, reševanje problemov, sodelovanje ...

Zato sva se odločili, da bova poskuse s področja naravoslovja prenesli v bolj spodbudno učno okolje, in sicer v naravoslovno igralnico, kjer bi lahko otrokom v obliki kotičkov pripravili več poskusov z različnih področij. Zastavili bi jih tako, da bi otroke pozivali k iskanju rešitev za dani problem. Tako bi načrtno izvajali predhodne izkušnje otrok, jih soočali z nepopolnostjo in jim s prilagojeno podporo pomagali pri rekonstrukciji znanja. Otroci bi imeli možnost za lastno dejavnost v vseh učnih etapah, za sodelovanje in izmenjavo izkušenj ter za medvrstniško učenje in načrtno nadgradnjo predhodnega znanja. Tako bi sposobnost reševanja problemov pri otrocih načrtno razvijali.

V naravoslovni igralnici bi otroci imeli na voljo interaktivno tablo, svetlobno mizo in drugo »laboratorijsko« opremo, ki ni vsakdanja. Raziskovanje bi potekalo od občutenja (motivacija) in razumevanja problema, oblikovanja hipotez, priprave načrta za reševanje problema, do reševanja problema in preverjanje hipotez, na koncu pa bi rezultate in dejavnosti analizirali s pomočjo slikovnega zapisa. Raziskovalno vprašanje bi bilo ustrezno didaktično opremljeno s slikovnimi navodili. Otroci bi imeli možnost spontano prehajati med dejavnostmi.

Špela Planinšek, Saša Vochl, Urša Vilhar, Gozdarski inštitut Slovenije

GOZD EKSPERIMENTOV - IDEJE IN NOVA ZNANJA ZA PODPORO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA V NARAVNIH OKOLJIH

Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) opravlja raziskovalno dejavnost na področju gozdov, gozdarstva, divjadi in lovstva. V zadnjih letih vse večjo pozornost namenjamo tudi raziskavam ekoloških ter socio-ekonomskih funkcij, storitev in dobrin gozda. Osrednja tema teh raziskav je vpliv človeka na gozd in vpliv gozda na človeka ter inovativni pristopi pri promociji znanosti med mlajšo in starejšo populacijo.

Gozd eksperimentov je začel nastajati leta 2011, v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik, Šišenski hrib v Ljubljani, v neposredni bližini Gozdarskega inštituta Slovenije. Zasnovan je kot učna

pot, s katero bi radi prikazali urbani gozd kot inovativno učno okolje v naravi. V okviru projektov, ki potekajo na inštitutu, nenehno pripravljamo nove izobraževalne vsebine, ki jih v sodelovanju z drugimi ustanovami predstavljamo na domačih in tujih dogodkih. Dejavnosti potekajo v obliki naravoslovnih in tehniških dni na GIS ali pa kot gostujoči Gozd eksperimentov. Gozd eksperimentov je prerasel v inovativno učno okolje, ki ga v sodelovanju z Inštitutom za gozdno pedagogiko in Mrežo gozdnih vrtcev in šol predstavljamo tudi na seminarjih za pedagoške in strokovne delavce v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Cilji Gozda eksperimentov so: predstavitev inovativnih vzgojno- izobraževalnih dejavnosti, ki temeljijo na znanstvenih metodah in raziskovalnem delu GIS, v naravnih okoljih; spodbujati ustvarjalnost in inovativnost v vzgojno- izobraževalnem procesu; pospešiti vključevanje raziskovalnih pristopov in vsebin v kurikule vrtcev in šol; seznaniti udeležence z delom in delovnim okoljem raziskovalcev GIS in predstaviti možnosti za sodelovanje.

Na GIS si želimo deliti svoja znanja z drugimi uporabniki gozdnega prostora, kot so združenja lastnikov gozdov, vzgojno-izobraževalne ustanove, nevladne organizacije, različne javnosti idr. Gozd kot odličen prostor za doživljajsko pedagogiko je neskončen vir barv, vonjev, zvokov, slik, zamisli in še mnogočesa. Pozitivni odzivi dosedanjih udeležencev naših delavnic in seminarjev nam dajejo navdih, da nadaljujemo izobraževalne dejavnosti pod okriljem Gozda eksperimentov.

Natalija Sevnik Leber, OŠ Petrovče

POT OD LASTNE DO KOLEKTIVNE USTVARJALNOSTI IN DO PRESTIŽNEGA NASLOVA NAJBOLJŠA KULTURNA ŠOLA 2015

Notranje motiviran učitelj v delu išče in udejanja merila pri samem sebi. Delo samo lahko učitelja zelo motivira, prav tako pa tudi dobri odnosi z učenci. Učitelja pa k razvijanju poklicne in osebne kariere ne nazadnje spodbuja še ravnatelj.

V svojem prispevku bom konkretno na primerih dobre prakse predstavila, kaj počnemo v razredu, kakšne sodobne metode in oblike dela uporabljamo, od kot izvira naša ustvarjalnost, kako popestrimo določene učne vsebine in pritegnemo pozornost učencev. Vsak dan skušamo ustvariti učno okolje, v katerem se učenci osebno razvijajo, razvijajo svoje potenciale in »cvetijo«. Osredotočamo se na pozitivne lastnosti učencev, celotnega oddelka, šole in skupnosti. Učenci morajo zadovoljiti potrebe po gibanju, radovednosti, raziskovanju in sodelovanju z drugimi. Učitelji samo spodbujamo njihov ustvarjalni potencial. Različnost je vrednota in verjamemo, da več kot učenec izkusi samostojnega

raziskovanja, bolj sproščeno živi in dela. Dolgoročno vplivu medijev in tekmovalnosti med ljudmi ne bomo mogli ubežati, lahko pa poleg osnovnih spretnosti pisanja, branja in računanja razvijamo še četrto spretnost, ki jo imenujemo medijska komponenta. V odnosih z učenci smo dolžni dajati zgled odgovornih, etičnih in predanih učiteljev. Tako kot gospodarstvo doživlja nenehen razvoj, morajo tudi izobraževalne organizacije slediti sodobnim poučevalnim smernicam.

Smo šola, v kateri smo vsi trdno povezani med sabo, zato o kakovosti učno-vzgojnega procesa razmišljamo globlje, preko skupnega ustvarjanja, večje konkurenčnosti in ugleda organizacije. Ravnateljica in učitelji veliko in odprto sodelujemo, timsko načrtujemo, evalviramo, reflektiramo, se sprti dogovarjamo, skratka delamo in sobivamo v dobrih medsebojnih odnosih. Zaradi tega in ogromno vloženega dodatnega kolektivnega truda smo v preteklem šolskem letu pridobili najvišje državno priznanje, laskavi naslov, OŠ Petrovče – najboljša kulturna šola v Sloveniji. Paleta različnih dejavnosti in nekatere vidnejše dosežke bom predstavila v svojem prispevku – plakatu.

Mojca Korenak in Petra Kniplič Hegediš, OŠ Pesnica, Vrtec Pesnica

KOMUNIKACIJSKI MODEL OPISMENJEVANJA V 2. STAROSTNEM OBDOBJU

Opismenjevanje predšolskega otroka poteka po komunikacijskem modelu, ki vključuje štiri temeljne jezikovne sposobnosti: poslušanje, govor, branje in pisanje. Poslušanje in govor sta temelja za razvijanje branja in pisanja, ki sta vključena že v celotno predšolsko obdobje. Pri pripravi otrok na pismenost morajo biti postavljeni temelji (govor in poslušanje), ki jih vzgojitelji gradimo z različnimi jezikovnimi dejavnostmi. Pri tem je zelo pomembno, da vsak vzgojitelj pozna mejnike v razvoju otrok. Otroci so najprej dejavni pri prvih dveh temeljih komunikacijskega modela. Zato otroka pri vključevanju v te dejavnosti ne smemo siliti, dokler ne dozori njegova notranja motivacija. Spodbujamo ga z različnimi didaktičnimi igrami in vajami, s katerimi bo utrdil jezikovne in grafomotorične spretnosti, ki mu bodo omogočile učinkovit napredek v pisanju.

Pri branju in pisanju so dejavnosti v predšolskem obdobju usmerjene. Otroci berejo slike in ne črk, pišejo pa s simboli. Naloga vzgojitelja je, da posameznih delov komunikacijskega modela ne ločuje, ampak jih skozi vse dejavnosti kurikula povezuje v celoto.

V dolgoletni praksi sva ugotovili, da se vzgojitelji pri svojem delu veliko posvečamo ravno prvima dvema sposobnostma, poslušanju in govoru, manj pa branju in pisanju. Zato smo v razvojni načrt našega vrtca podrobneje zapisali cilje jezikovne vzgoje in fine motorike in dejavnosti tako načrtovali razvojno procesno. Učinek našega dela merimo s pomočjo razvojnih mejnikov. Na osnovi ugotovitev sva se odločili, da bova podrobneje raziskali ravno branje in pisanje. Pri delu bova pozornost namenjali iskanju primernih jezikovnih dejavnosti, didaktičnih iger, grafomotoričnih vaj, ki jih bova zbrali in zapisali.

Tatjana Šček Prebil, Elizabeta Klarič, Martin Rozman in Tomaž Matjašič, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

OBLIKOVANJE INOVATIVNEGA UČNEGA OKOLJA Z UPORABO INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE (IKT) PRI POUČEVANJU IN VODENJU ŠOLE

Življenje v 21. stoletju je povezano z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, ki omogoča širjenje znanja in informacij ter bistveno vpliva na način in kakovost življenja posameznikov. IKT je osnova za nadaljnji razvoj informacijske družbe. Šola mora slediti razvoju tehnologije ter novim metodam in oblikam dela. Učitelji tako uvajajo spremembe na področju načrtovanja, poučevanja, ocenjevanja in vzgoje. V ustrezni šolski klimi sodelujejo med seboj, si zaupajo in se podpirajo, kar vpliva na kakovost njihovega dela in se kaže tudi v boljšem znanju učencev. Ravnatelji lahko vplivajo na učenje in poučevanje, tako da spremljajo in usmerjajo učiteljevo delo, spodbujajo učenje ter zagotavljajo razmere za razvijanje učiteljevega profesionalizma. Učitelji niso odgovorni samo za poučevanje svojega predmeta, odgovornost morajo prevzeti tudi za lastno izobraževanje in usposabljanje, naloga ravnateljev pa je, da jih pri tem spodbujajo in podpirajo ter zagotavljajo varno okolje za učenje in poučevanje. Dober vodja lahko izboljša poučevanje in učenje, če svoj čas in energijo usmerja v učenje učencev in učiteljev. Vodenje je ključna kompetenca vsakega učitelja. Uspešno vodenje šole izboljšuje poučevanje in učenje, rezultate učencev in razvijanje kompetenc pri učiteljih. Vodje morajo biti osredotočeni na kakovost učenja, kurikulum, pedagoške probleme, motivacijo, razvoj in kakovost dela zaposlenih.

V središču učiteljevega dela ni več posredovanje znanja, ampak opora dijakom pri učenju, zato je pomembno, da zna učitelj ustvarjati kakovostne učne priložnosti za svoje učence, da je pripravljen sodelovati in se zaveda, da je profesionalni razvoj njegova profesionalna odgovornost. Spremembe v izobraževalnem okolju zahtevajo odgovornega učitelja, ki se zaveda, kako pomembna sta njegova vloga in vseživljenjski profesionalni razvoj. Z novimi spoznanji lahko šola olajša doseganje ciljev, za katerih uresničevanje so pomembni učitelji, njihova predanost spremembam in nenehnim izboljšavam. Da bi bili uspešni, je potrebno sodelovanje na vseh ravneh, saj si uspešne šole drugače sploh ne moremo več predstavljati. V prispevku bomo predstavili, kako z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije oblikujemo inovativno učno okolje pri poučevanju in vodenju šole.

Petra Košnik, Vesna Mlakar Hor in Tina Primc, OŠ Antona Globočnika Postojna

BRALNE MINUTKE – PODPORA OPISMENJEVANJU

Na osnovni šoli Antona Globočnika Postojna smo ugotavljali, da veliko učencev v prvem triletju osnovne šole ne usvoji oziroma ne avtomatizira tehnike branja, ob koncu tretjega

razreda učenci prebrano pogosto še vedno slabo razumejo. Težave, povezane s slabšo tehniko branja in nerazumevanjem vsebine, se nadaljujejo in tudi stopnjujejo v vsakem višjem razredu. Učenec mora biti vedno bolj samostojen in organiziran, ob prehodu na predmetno stopnjo pa stopi na pot k samostojnosti, zrelosti in mora imeti razvit tako imenovani stil učenja oziroma strategije za premagovanje težav, s katerimi se sooča pri učenju. Sreča se z večjo količino učne snovi, ki jo podaja več učiteljev na različne načine. Izkušnje so pokazale, da imajo učenci celo v zadnjem triletju velike težave z branjem in razumevanjem prebranega, saj veliko miselnega truda porabijo za dekodiranje besed pri branju, prebranega pa ne zmorejo razumeti oziroma izluščiti bistva.

Ugotavljali smo še, da imamo na šoli tudi veliko takih učencev, ki doma nimajo potrebne podpore, saj njihov materni jezik ni slovenščina (učenci priseljenci), ali pa so za branje samo zunanje in premalo notranje motivirani, kar pomeni, da berejo bodisi za priznanje ali za oceno.

Skupina desetih učiteljic in drugih strokovnih delavk se je zato povezala z namenom, da bi se težave lotile tam, od koder izvira. Dejavnost smo poimenovala BRALNE MINUTKE. Prepričane smo, da učenci v prvi triadi šolanja ne utrdijo branja in razumevanja prebranega. Vzrokov za to je lahko veliko. Dejstvo pa je, da razvita bralna zmožnost predstavlja osrednjo učno spretnost, od katere je močno odvisna nadaljnja učna, pa tudi izobrazbena in poklicna pot posameznika (Pečjak, Magajna, Podlesek, Potočnik 2011, 7).

Predstavile bomo potek in način dela v okviru Bralnih minutk, ocenjevalne sheme bralnih spretnosti in vmesni preizkus, metode dela, gradivo, ki smo ga uporabljale, evalvacijo napredka učencev, in spregovorile o mnenju staršev v zvezi s projektom.

Lea Vernik, OŠ Pesnica

Z ROKO V ROKI DO BOLJŠEGA ZNANJA – PREVZEM ODGOVORNOSTI ZA LASTNO ZNANJE

Učitelj vsak dan ustvarja pogoje in možnosti za pridobivanje znanja in pomaga učencem do njega.

Učencem bi radi ponudili sodelovalno, aktivno in spodbudno učno okolje, v katerem bo on sam ustvarjalec lastnega znanja. Namen referata je prikazati obravnavo učnih vsebin ob upoštevanju vseh načel formativnosti, s podajanjem povratnih informacij, samovrednotenjem in zaključnim ocenjevanjem.

Ob tem smo sledili ciljem, kot so navajanje učencev na aktivno, sodelovalno delo in soustvarjanje učnega procesa; razumevanje skupno oblikovanih meril znanja in sledenje

le-tem; zmožnost načrtovanja lastnega poteka učenja v fazi utrjevanja in poglobljanja znanja in udejanjanja le-tega; razvijanje veščin medsebojnega vrednotenja, samorefleksije, samovrednotenja in samoocenjevanja; oblikovanje zaupanja do učitelja kot usmerjevalca, motivatorja.

Predstavili bomo konkreten primer načrtovanja in izvedbe matematičnih vsebin v 1. in 5. razredu in opisali odzivnost učencev (samorefleksija) ob iskanju njihove lastne poti učenja ob uporabi raznolikih metod dela. Predstavitev bo vključevala tudi pogled na delo z več zornih kotov našega doživljanja (spregovorili bomo o dejstvih – izvajanju, pozitivnem oziroma negativnem vidiku izbranega načina dela, naših občutkih, novih priložnostih). Opozorili bomo na to, v čem je ta način dela podoben drugim in kakšne so razlike med posameznimi načini, upoštevajoč dejstvo, da se z omenjenim načinom dela učenci in učitelji srečujejo prvič.

Nataša Šuligoj, Mateja Legan, Marina Trost in Klemen Bajec, Gimnazija Vič

IZBIRNOST – POT DO ZADOVOLJSTVA IN USPEHOV

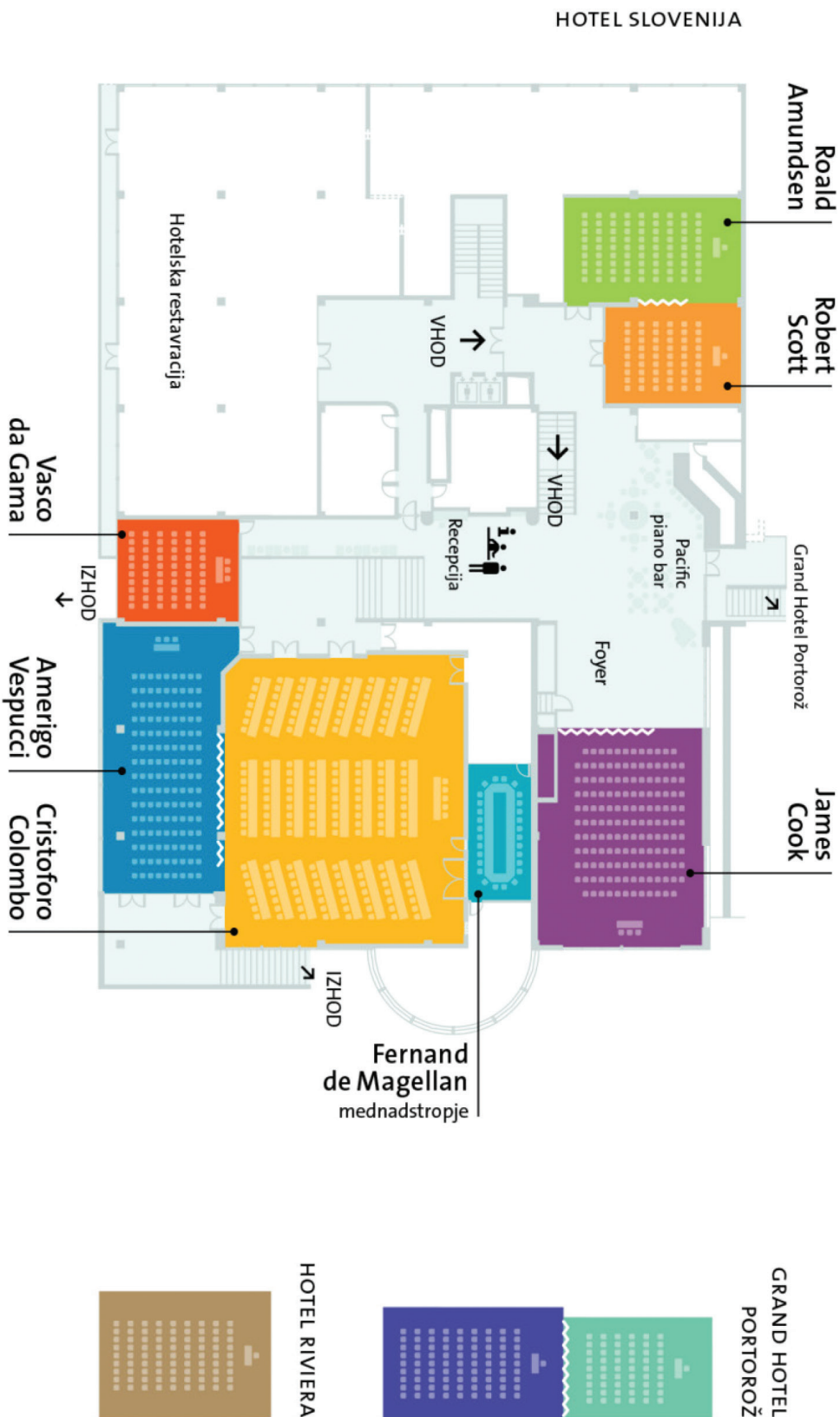
Na Gimnaziji Vič posebno pozornost posvečamo iskanju takih oblik pouka, pri katerih se še posebno izraža individualni interes dijaka in se razvijajo kompleksna znanja. Že skoraj dvajset let načrtno raziskujemo možnosti, kako zagotoviti pogoje za čim učinkovitejše učenje. Verjamemo, da so avtentične projektne medpredmetne in raziskovalne naloge, ki imajo končen konkreten rezultat, ena najbolj učinkovitih oblik učenja, našli pa smo tudi organizacijo pouka, ki to omogoča.

V prispevku bomo najprej predstavili vključevanje projekta Erasmus+ v pouk angleščine. S pomočjo projekta skušamo zagotavljati, da je učenje družabno in sodelovalno, spodbujamo miselnost, da je učenje vseživljenjski proces, ki poteka tudi zunaj šolskih zidov, preko najrazličnejših dejavnosti, ki smo jih izvedli in ki še potekajo, pa učenci razvijajo svoj čut za odgovornost.

V nadaljevanju bomo predstavili še pedagoško prakso pri pouku informatike. V okviru povezave informatike in projektne dela že vrsto let vzpostavljamo učno okolje, v katerem dijaki delujejo timsko in se učijo tako, da raziskujejo, opisujejo in dokumentirajo svoje delovanje. Z izbiro vsebine, metodologije ali tehnologije skušamo pri učencih doseči čim večjo motivacijo, ki je ključna za končni uspeh, to je pridobljeno novo znanje ter usvojitev metodologije načrtovanja učnega procesa.

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

Šola za ravnatelje

V. znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

**UDEJANJANJE INOVATIVNIH
UČNIH OKOLIJ KOT IZIV VRTCEV, ŠOL IN
IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA**

Portorož, april 2016